

Átfogó értékelés

Budapest IV. kerület Újpest
2019. évi
gyermekjóléti és gyermekvédelmi
tevékenységéről

Budapest, 2020. május

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
1. Demográfiai mutatók	5
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása	6
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása	12
3.1 Család- és Gyermekjóléti Központ	12
3.2. Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye	52
3.3. „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona	57
3.4. S.O.S Krízis alapítvány – Családok Átmeneti Otthona	64
3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai	77
3.5.1. Beszámolóa kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról	77
3.5.2. Beszámolóa kerületi iskolák gyermekvédelmi munkájáról	83
3.5.3. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézménye	84
3.5.4. Védőnői Szolgálat	85
4. Gyámhivatali hatáskörben végzett hatósági tevékenység.....	101
5. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység	106
5.1. IV. kerületi Rendőrkapitányság.....	106
5.2. Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály	109
5.3. Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya Fiatalokró	
Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya.....	111
6. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés	113
6.1. Drog-Stop Egyesület	113
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása.....	116

Bevezetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése értelmében a helyi önkormányzatnak gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést kell készítenie, amelyet a Képviselő-testület is megtárgyal. „(6) A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.”

Az értékelés tartalmazza mindazokat a követelményeket, melyeket a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10) Korm. rendelet 10. melléklete előír az önkormányzatok számára. A 10. számú melléklete alapján a települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei az alábbiak:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. – 5. A korábban a Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések (védelembe vettek száma, a védelembe vétel okai, felülvizsgálatok eredménye, valamint az ideiglenes hatályú elhelyezések száma, okai, gyámhivatali felülvizsgálat eredménye), illetve a gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó tartalmi követelményeket a 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 93. § (1) em). hatályon kívül helyezte. (Hatálytalan: 2013. I. 1-től).
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciós elképzelések).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, droprevenció stb.).

1. Demográfiai mutatók

Népességi adatok

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Születés	1078	1023	1043	934	953	920	935	987	930	887	1693	756
Házasságkötés	578	429	445	537	460	502	525	545	558	501	472	550
Halálozás	1419	1339	1343	1308	1153	1125	1020	1532	1488	1041	801	822

A lakónépesség megoszlása 2019-ben

	Lakónépesség	
Férfi	Nő	Együtt
45441	53530	98971

Korcsoportos bontás 2019-ben

Korcsoport	Férfi	Nő	Együtt
0-3 éves	1673	1627	3300
4-6 éves	1318	1310	2628
7-14 éves	3787	3619	7406
15-16 éves	875	800	1675
17-18 éves	810	748	1558
19-24 éves	2587	2644	5231
25-45 éves	16344	17515	33859
46-64 éves	11010	13327	24337
65 év felett	7037	11940	18977
Összesen	45441	53530	98971

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzübeli és természetbeni ellátások biztosítása

A testület által elfogadott értékelést meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a helyi önkormányzat felé. A helyi önkormányzat hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez. Joga van a bántalmazással és elhanyagolással szembeni védelemhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez. A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A szociális ellátások kategóriája gyűjtőfogalom. Ide tartozik a társadalom keretei között megszervezett összes olyan tevékenység, amelynek az a rendeltetése, hogy a társadalom tagjai (vagy azok bizonyos csoportja) által megtermelt anyagi javak egy részének elvonásával képzett alaphól támogatást adjanak mindazon személyeknek, akik önhibájukon kívül nem tudnak saját megélhetésükről gondoskodni, vagy akik a - társadalom fennmaradása érdekében, a társadalom által elismert - többlet terheket vállalnak magukra. Megvalósítja a munkaerőpiacról kiszoruló, a fogyatékos, a szegény, a hátrányos helyzetű állampolgár Alaptörvényben megfogalmazott jogát a szociális védelemre. Hiszen a szociális ellátások nem mások, mint a megélhetéshez szükséges, azok redistribúciója, azok a megszerzett jövedelem egy részének adók vagy hozzájárulások formájában történő bevonás útján való újra elosztása.

A szociális törvényhozás célja a társadalmi egyenlőtlenség korlátok között tartása. A szociális törvényhozással szemben alapvető követelmény, hogy a hatályos alkotmányossági követelményeknek megfelelően segítse a szociális biztonság megteremtését és megőrzését, tartsa tiszteltben az emberi méltóságot. A rendszerváltozást követően a jövedelmi viszonyok erős differenciálódása, az elszegényedési folyamat felerősödése nyilvánvalóvá tette azt, hogy a társadalom egyes rétegeinek pénzübeli ellátást kell biztosítani, mivel teljesen ellátatlanok vagy oly kevés jövedelmük van, mely a minimális megélhetéshez sem elegendő.

A szociális támogatások rendszere, illetőleg azok jogi szabályozása az 1960-as évek közepétől különböző időszakokban született, eltérő gazdasági feltételekre épülő, folyamatosan fejlődő, átalakuló rendszert alkotott. A különböző szinten szabályozott ellátások nem voltak szinkronban egymással, a jogszabályok kuszaságában nehéz volt eligazodni.

A Szociális törvény elfogadásával megkezdődött egy új rendszer kialakítása. A törvény a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a jogosultság feltételeit és érvényesítésének garanciáit. Rögzíti, hogy a helyi önkormányzatok – szabályozott ellátásokon túl – saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak. Kimondja, hogy az ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjaikért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 3. § értelmében a **települési önkormányzat jegyzőjének gyámhatósági feladat- és hatásköre:**

- a gyámhatósági ügyekben megkeresésre környezettanulmányt készít,
- megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát,
- megállapítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének fennállását,
- ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése a Gyvt. 14. § (3) bekezdése értelmében állami és önkormányzati feladat.

A Gyvt. meghatározza a gyermek védelmének rendszerét. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

Az önkormányzat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többszörösen módosított 1997. évi XXXI. törvény 18-21. §-a (továbbiakban: Gyvt.), valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítésszámokról szóló 37/2018. (XII.22.) számú és a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 10/2015. (II.27.) önkormányzati rendeletek alapján biztosítja a gyermekek pénzbeli és természetbeni ellátását.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben meghatározott feltételek alapján a hatályos rendünk szerint az alábbi pénzbeli és természetbeni ellátási formák vehetők igénybe:

1. Pénzbeli szociális ellátások:

- lakhatási támogatás,
- gondozási támogatás,
- hátralékkezelési támogatás,
- rendkívüli települési támogatás,
- gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás,
- beiskolázási támogatás,
- gyermeket egyedül nevelő szülők támogatása.

2. Természetben nyújtott szociális ellátások:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- köztemetés,
- fogyatékos személyek díjhátralék-kiegyenlítő támogatása,
- gyógyszerutalvány,
- lakbértámogatás,
- ünnepekhez kapcsolódó támogatás.

2019-es évben két alkalommal is módosításra került a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 10/2015. (II.27.) önkormányzati rendelet. 2019. áprilisában új támogatási forma került bevezetésre a gyermeket egyedül nevelő szülők támogatása néven.

Gyermekek egyedül nevelő szülő támogatása

A gyermekneveléssel kapcsolatos költségek csökkentése céljából került bevezetésre a támogatás. A kérelem benyújtása határidőhöz kötött. Június 1. napja, valamint szeptember hónap 15. napja között lehet igényelni a támogatást, mely támogatás mértéke rendeletben szabályozottan gyermekenként 10 000,-Ft. Feltétel, hogy az igénylő minimum három hónapja úpesti bejelentett lakóhellyel rendelkezzen, valamint a 19. életévét be nem töltött gyermek nappali oktatási munkarend szerinti tanulmányokat folytasson.

A bevezetés évében 318 családnak, 466 gyermekét tudtuk támogatni, 4 660 000,-Ft összeggel. Az elutasított kérelmek száma 28 darab volt. Elutasítási fő okként kijelenthető, hogy a kérelmező nem rendelkezett úpesti lakóhellyel, elenyésző számban pedig megjelent az, hogy a kérelmező nem minősült a rendeletünk szerint gyermeket egyedül nevelő szülőnek.

Új fogalom bevezetése a helyi rendeletben: a helyi jövedelemalap

A nyugdíjminimum, mint a szociális ellátások jogosultságának megállapításánál használt arányszám 2008. január 1-je óta nem változott (28.500,- Ft), miközben a nyugdíjak, a minimálbér, valamint a garantált bérminimum is növekedett. A megváltozott jövedelmi helyzetek miatt a rendelet folyamatos változtatásra szorult, a jogosultsági feltételek követhetlenné váltak. Ezek indokolták egy új fogalom a „helyi jövedelemalap” bevezetését, amely a nyugdíjminimum (a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének meghatározott többszöröse (jelen esetben 120%-a, azaz 34 200,- Ft).

A helyi jövedelemalap bevezetésével a jogosultak köre került kiterjesztésre.

2019. júniusában szintén módosításra került az önkormányzati rendelet, mely módosítások alapján:

- a **gondozási támogatásra jogosultak köre bővült**, hiszen a bekerülés jövedelemhatára a kétszeresére emelkedett (helyi jövedelemalap 200%-a, azaz 57 000,- Ft a felső határa az egy főre jutó jövedelemnek)
- a **rendkívüli települési támogatás kifizethető összeghatára is növekedett**. Amennyiben a családban fogyatékos személy él, vagy a (családban) házasságban, vagy élettársi kapcsolatban élő, időskorúak járadékában, vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülő személy él, a támogatás éves kerete a nyugdíjminimum 400%-ára (114 000,- Ft), egyéb esetekben pedig a nyugdíjminimum 300%-ára (85 500,- Ft) nőtt, ami 14%-os, illetve 36%-os emelést jelent.

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások elsősorban a kérelmezők jövedelmi és vagyoni helyzete alapján kerülnek megállapításra, ugyanakkor a rendkívüli élethelyzetek azonnali megoldására is biztosítunk lehetőségeket.

I. Pénzbeli szociális ellátások

Rendkívüli települési támogatás

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azok a személyek részesülhetnek, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

Az Önkormányzat a rendkívüli élethelyzetbe került, illetve tartós létfenntartási gondokkal küzdők részére a 2019-es esztendőben 85 101 180,-Ft összegben folyósított támogatást 1408

személy részére, összesen 8261 alkalommal. A támogatás iránti kérelmek száma elmaradt a korábbi esztendőttől. Mindösszesen 113 személy 118 kérelme került elutasításra. Az elutasítások jellemző okai az álláskeresői regisztráció hiánya, az egy főre előírt jövedelemhatár túllépése, illetve az egy hónapon belül benyújtott ismételt kérelmek.

Beiskolázási támogatás

A beiskolázási támogatás folyósításáról minden tárgyévből a Képviselő-testület külön határozatával dönt. Ez a döntés 2019. évben is megtörtént, amely alapján az előző évhez hasonlóan, 2019-ben is gyermekenként 10 000,-Ft volt a támogatás mértéke.

A beiskolázási támogatás megállapításának lehetősége kétféleképp valósul meg:

- A támogatást **automatikusan** – augusztus elején – folyósítjuk azon újpesti lakcímmel rendelkező családok részére, ahol a gyermekek (6. életévét betöltött, maximum 18. életév betöltéséig) általános iskolában, nappali rendszerű középiskolában, vagy szakiskolában tanulnak és a család tárgyévi július 31-ig rendkívüli települési támogatásban, vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült. Nekik nem kell külön kérelmezniük a támogatást.
- A támogatás megállapítása iránt egyedi kérelmet nyújthat be a tárgyévi augusztus 1. és szeptember 30. között az a szülő, aki nem részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben,
- de a beiskolázás költségeit nem, vagy nehézségek árán tudja előteremteni és az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg
 - a) 2 fős család esetében a 102 600,-Ft-ot,
 - b) 3 vagy ennél több fős család esetében az 85 500,-Ft-ot.

Az Önkormányzat a 2019-es évben 443 család 645 gyermekét támogatta fejenként 10 000,-Ft-os beiskolázási támogatással, összesen 6 450 000,-Ft értékben. 2019 évben 58 esetben egyedi kérelem alapján került sor a támogatás megállapítására. 11 kérelmet utasítottunk el, amelyből 2 esetben azért került sor az elutasításra, mert a kérelmezők megfeleltek az „alanyi jogon” járó feltételeknek. A további elutasítási okok között főként a magasabb jövedelem, valamint az álláskeresői regisztráció hiánya szerepelt.

Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás

Az önkormányzati rendeletünk értelmében a kérelmező szülő, gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban részesül azon gyermeke után

- a) aki születésétől a kérelem benyújtásának időpontjáig újpesti lakóhellyel rendelkezik,
- b) akinek legalább az egyik szülője Újpest közigazgatási területén lakóingatlan tulajdonjogával rendelkezik, vagy a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik, és életvitelszerűen itt is él, és
- c) akinek a családjában az egy főre eső havi nettó jövedelem nem haladja meg a helyi jövedelemalap háromszorosát (azaz a 102 600,- Ft-ot).

A gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás összege gyermekenként egyszeri 30 000,-Ft. A 2019. évben 36 család, ezen belül 39 gyermek részesült összesen 1 170 000,-Ft összegben gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban. Elutasításra 7 alkalommal került sor, ebből 2 esetben magas jövedelem miatt, továbbá 5 esetben újpesti lakóhely hiánya miatt.

Gyermekek egyedül nevelő szülő támogatása

A gyermekneveléssel kapcsolatos költségek csökkentése céljából került bevezetésre a támogatás. A kérelem benyújtása határidőhöz kötött. Június 1. napja, valamint szeptember hónap 15. napja között lehet igényelni a támogatást, amely mértéke gyermekenként egyszeri 10 000,-Ft, és évente egy alkalommal a jogosultság megállapítását követően kerül kifizetésre. Feltétel, hogy az igénylő legalább három hónapja folyamatosan újpesti bejelentett lakóhellyel rendelkezzen és életvitelszerűen itt is éljen, valamint a 19. életévét be nem töltött gyermek nappali oktatási munkarend szerinti tanulmányokat folytasson.

A bevezetés évében 318 családnak, 466 gyermekét tudtuk támogatni, 4 660 000,-Ft összeggel. Az elutasított kérelmek száma 28 darab volt. Elutasítás fő oka, hogy a kérelmező nem rendelkezett újpesti lakóhellyel, elenyésző számban pedig megjelent az, hogy a kérelmező nem minősült a rendeletünk szerint gyermeket egyedül nevelő szülőnek.

II. Természetben nyújtott szociális ellátások

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult bizonyos kedvezmények igénybevételére. A jogosultság feltételeit nem a helyi önkormányzat szabja meg, ezen jogosultság megállapítását az önkormányzati rendeletnél magasabb szintű jogszabály rögzíti.

2019. évben 382 család, ezen belül 1 248 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Kérelem elutasítására 28 esetben került sor. Az elutasítás indoka, hogy az egy főre jutó jövedelem magasabb volt, mint amit a jogszabály meghatározott.

A 2018. évhez viszonyítva 34 családdal és ezen belül 243 gyermekkel csökkent a támogatottak száma. A támogatás megállapításának jogszabályi keretei nem változtak, ez is eredményezi a támogatottak csökkenését, amelynek módosítására nincs lehetőségünk, mivel az állami keret között szabályozott.

2019. évben jogszabály szerint augusztus hónap, valamint november hónap első napján érvényes rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkezők részére pénzbeli támogatást biztosítottunk. A támogatás összege megegyezett a korábban Erzsébet utalvány formájában nyújtott támogatás összegével. Azon jogosultak részére, akiknél hátrányos, valamint halmozottan hátrányos helyzet áll fenn a támogatás emelt összege 6 500,-Ft, egyéb jogosultak esetén a támogatás mértéke 6 000,-Ft.

A két ütemben, valamint a pótigénylések során 7 391 500,-Ft összegben juttatunk támogatást a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkezők részére.

Újpesti Babaköszöntő Program

A program azon újpesti lakóhellyel rendelkező gyermekek neveléséhez kíván hozzájárulni, akik

- a) 2012. január 1. napján vagy azt követően születtek, és
- b) legalább az egyik szülőjük a gyermek születését megelőzően három hónapja folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él.

A támogatás formája egyszeri 15 000,- Ft értékű babacsomag, amely jelenleg több méretben újpest logóval ellátott bodykat, egy kistakarót, oltási naptárral ellátott hűtőmágnest, egy 6 hónapos időtartamra szóló Képmás magazin előfizetést, valamint egy csomag pelenkát tartalmaz.

2019-ben 471 család, 486 gyermeke részesült ajándécsomagban, melyek értéke 7 290 000,-Ft volt.

Étkeztetés

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2016. január 1-jei módosításával természetbeni ellátásként meghatározásra került a szünidei gyermekétkeztetés is. Ezzel összefüggésben a 328/2011. (XII.29.) Kormányrendelet 13/B. § foglaltak kötelezettséget állapított meg a települési önkormányzatok jegyzői részére, miszerint május 15-ig, illetve szeptember 15-ig nyilatkozatot kell küldeni a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek arról, hogy az iskolai szünetek idejére igénylik-e az étkeztést.

A 2019-es évben két alkalommal mértük föl a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek körében a szünidei étkezési igényeket. Az étkeztést idén is a korábbi évekhez hasonlóan csekély mértékben kérelmezték. Tekintettel az igények csekély voltára ügyeletes intézmény kijelölésével biztosítottuk az egyszeri meleg ételhez jutást oly módon, hogy konyha üzemeltetése helyett előre csomagolt ételeket vehettek át a kedvezményre jogosultak a bölcsődés korú gyermekektől egészen a középiskolás korú gyermekekig.

Kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervezetekkel

A Szociális Főosztály munkája során nem elsősorban a gyermekek védelmére és ellátására helyezi a hangsúlyt, hanem a hozzá fordulók esetében igyekszik feltérképezni a problémákat, és azok ismeretében valamennyi olyan támogatást nyújtani számukra, amelyre jogosultak lehetnek.

A hátralékkezelési támogatás terén rendszeres a kapcsolattartás a Család- és Gyermejjóléti Központ munkatársaival, mivel a támogatás megállapításának feltétele az adósságkezelő munkatársak hivatalos véleménye, valamint a hátralékkezelés során meglévő tanácsadáson való részvétel.

Szorosabb kapcsolat áll fenn a szünidei étkeztetés biztosítása révén is, melynek során jelzési kötelezettségünk van a Család- és Gyermejjóléti Központ felé abban az esetben, ha a gyermek előzetes bejelentés nélkül nem veszi igénybe a megrendelt étkeztést.

A Szociális Főosztály az Adósságkezelő Csoporttal való együttműködés mellett a Védőnői Szolgálatral is folytat egyeztetéseket a Babaköszöntő Program koordinálása kapcsán.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

3.1. Család- és Gyermekjóléti Központ

2014. évi CI. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról 2015. január 1-től előírta, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre.

A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába tett következő lépés annak előírása volt, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan működhet: család- és gyermekjóléti szolgálat vagy család- és gyermekjóléti központ keretében.

Ennek alapján, az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény 2016. január 1-jétől hatályba lépő módosító rendelkezéseinek értelmében, a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásainak hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre.

A **Család- és Gyermekjóléti Központ** Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye tagintézményeként önálló szervezeti egységként működik, amelyen belül önálló szakmai egységet képeznek a család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait ellátó *alapellátási munkacsoport*, valamint a család- és gyermekjóléti központ feladatait ellátó *gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport*.

Az ellátás a IV. kerületi állandó lakcímmel, tartózkodási hellyel rendelkező, a kerületben életvitelszerűen itt tartózkodó szolgáltatást igénybe vevők összességére terjed ki.

Az ellátást igénybe vehetik:

Anyagi/megélhetési és lakhatási problémákkal; foglalkoztatási nehézségekkel küzdő; díjhátralékkal rendelkező; szociális, életvezetési vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló; gyermeknevelési nehézségekkel (a gyermek beilleszkedési, teljesítmény-, magatartási és pszichés zavarával; tankötelezettség mulasztásával) küzdő, személyek, családok; a családi konfliktus és/vagy családon belüli erőszak áldozataivá vált gyermekek, személyek; azok a gyermekek, akiknek a testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi egészsége, fejlődése, jóléte családon belül veszélyeztetve van; a családi rendszeren belüli konfliktusok rendezésében segítségre szoruló személyek, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák.

Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységére, munkájára elsődlegesen az alábbi jogszabályok az irányadók:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól;
- 1/2000. (I.7.) SzCsM rend. a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

- valamint a 2011. évi CXII. törvényben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.

Személyi feltételek, létszám 2019. december 31-én:

1 fő Család- és Gyermejjóléti Központ szakmai egységvezető
 1 fő alapellátási munkacsoport szakmai vezető
 1 fő gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport szakmai vezető
 18 fő családsegítő (ebből 1 fő GYED-en, 1 fő CSED-en, 1 fő nyugdíj előtti felmentési idejét tölti, **aktív állomány 15 fő**, melyből hátralékkezeléssel foglalkozó családsegítő 4,5 fő, mediátori tevékenységet ellátó 0,5 fő, általános családsegítési feladatokat ellátó 10 fő, **feltöltésre váró státusz 8 fő, helyettesítő státusz 3 fő**)
 8 fő esetenmenedzser (ebből 1 fő GYED-en) **aktív állomány 7 fő (helyettesítő státusz 1 fő)**
 1 fő kórházi szociális munkás/családsegítő
 2 fő utcai szociális munkás (ebből 1 fő jelenleg felmondási idejét tölti)
 5 fő szociális asszisztens (ebből 1 fő GYED-en), **aktív állomány 4 fő (feltöltésre váró státusz 5 fő, helyettesítő státusz 1 fő)**
 és 1 fő jelenleg felmondási idejét tölti, **feltöltésre váró státusz 2 fő,**)
 1 fő főállású pszichológiai tanácsadó
 1 fő félállású pszichológiai tanácsadó (heti 20 órában)
 1 fő félállású fejlesztőpedagógiai tanácsadó (heti 20 órában)
 1 fő jelzőrendszeri tanácsadó
 4 fő óvodai és iskolai szociális segítő (ebből 2 fő jelenleg felmondási idejét tölti, **feltöltésre váró státusz 11 fő**)
 4 fő megbízási szerződéses óvodai és iskolai szociális segítő (1-1 intézmény ellátására)
 1 fő jogász vállalkozói szerződéssel (heti 15 órában)
 1 fő megbízási szerződéses családterapeuta munkatárs (heti 2x6 órában)

A Család- és Gyermejjóléti Központ engedélyezett létszáma **68 fő** (53 fő + 15 fő óvodai és iskolai szociális segítő). 2019. december 31-én a **státuszban lévő aktív állomány 38 fő** ($\approx 2/3$). Ebből 1 fő jelenleg felmondási idejét tölti). Így látható, hogy **30 fős létszámhiánnyal** küzdött egységünk, mely a meghatározott létszám több mint $1/3$ -a. A feltöltésre és helyettesítésre váró státuszok száma 30 fő (ebből 11 fő családsegítő, 1 fő esetenmenedzser, 1 fő tanácsadó, 11 fő óvodai és iskolai szociális segítő, 6 fő szociális asszisztens). Az Intézménytől 2019. december 31-ig 20 fő távozott, új belépők száma 17 fő.

Tárgyi feltételek:

Az intézmény rendelkezik ügyfélfogadó helyiséggel, hivatalos helyiségekkel, nemek szerint elkülönített mellékhelyiségekkel. Rendelkezik továbbá a működéshez szükséges tárgyi eszközökkel, és telekommunikációs infrastruktúrával, melyek fejlesztése folyamatos.

Az Intézmény helyiségei az alábbiak:

- 1 ügyfélfogadó helyiség a várakozó ügyfelek számára
- 11 munkaszoba (Ezekben van elhelyezve a jelenlegi 38 kolléga, valamint a megbízással alkalmazott munkatársak. Ezen helyiségek méretét és kialakítását tekintve az Intézmény a teljes engedélyezett létszám, azaz a 68 fő befogadására nem alkalmas.)
- 1 konyha

- 3 interjúszoba az ügyfelek fogadására, ebből 1 szobát az adósságkezelői munkacsoport használ, 1 helyiséget pedig folyamatosan használunk esetkonferenciák megszervezésére, így 1 olyan helyiségünk van melyben a családsegítő és esetenmenedzser kollégák folyamatosan tudnak ügyfeleket fogadni. (Ez az ügyfélforgalmat tekintve igen szűkös lehetőségeket teremt. Az ügyfeleknek gyakran 1 órát meghaladóan kell várakozniuk.)
- 1 csoportszoba (melyet felváltva használunk fejlesztőpedagógiai tanácsadás, kapcsolattartási ügyelet, esetkonferencia tartása, álláskeresési tanácsadás céljából, valamint heti egy alkalommal a kerület fiatalkorúak pártfogó felügyelője fogadja benne pártfogoltjait). Ez a helyiség egyéb szolgáltatások (csoportok, klubok, prevenciók tevékenységek stb.) befogadására már csak szűkösen alkalmas.

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatai

A Család- és Gyermekjóléti Központ az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról, valamint az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében szolgáltatási, szervezési és gondozási feladatot lát el.

Az 1993. évi III. Szt. értelmében a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítő szolgáltatás célja, hogy az egyén, valamint a család működésébe javulást érjen el, hogy az egyén saját erejéből legyen képes az élet kihívásainak megfelelni és problémáit önállóan megoldani. Az 1997. évi XXXI. a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapelveként fogalmazza meg a gyermekek családban történő nevelését, ennek elősegítését, vagy a családba történő visszahelyezést.

A Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított gyermekjóléti alapellátás, szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi egészségének, fejlődésének, jólétének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatását, a jelzőrendszer működtetését.

Az alapszolgáltatás, és a hatósági intézkedésekhez, tevékenységekhez kapcsolódó feladatok folyamatos biztosítása mellett a központ speciális szolgáltatások (utcai és lakótelepi szociális munka, kórházi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat, jogi, fejlesztőpedagógiai és pszichológiai tanácsadás, családkonzultáció és/vagy családterápia, mediáció, szociális diagnózis felvétele) megszervezésével látja el a törvényben előírt feladatait.

A jogszabály által meghatározott, kötelezően ellátandó feladatok

Preventív tevékenységi körében:

- figyelemmel kíséri a lakosság szociális és mentálhigiénés helyzetét, feltárja a problémák okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy szolgáltatást nyújtó szerv felé

- a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet. Elősegíti a jegyző, továbbá a szociális-, egészségügyi intézmények, a rendvédelmi szervek, a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálatok, a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben

Az életvezetési képesség megőrzésében, illetve a jelentkező problémák megszüntetése érdekében:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt
- tájékoztatást ad az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatások formáiról, az ellátáshoz való hozzájutás módjáról
- családgondozással elősegíti a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldását
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos foglalkozásokat, programokat szervez
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek, és családtagjaik részére tanácsadást nyújt
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, segítő szolgáltatásokat nyújt

Általános segítő szolgáltatás körébe tartozó egyéb feladatok:

- elősegíti és ösztönzi a humán jellegű civil kezdeményezéseket
- kezdeményezi Újpest Önkormányzatánál
 - az önkormányzat kötelező feladatának nem minősülő ellátás, szolgáltatás helyben történő megszervezését
 - új szociális ellátások bevezetését
- szociális, gyermekvédelmi és egyéb információs adatokat gyűjt az ellátást igénybe vevő megfelelő tájékoztatása érdekében
- programokat szervez a településen élő lakosság számára
- az ellátotti jogokról, a gyermeki jogokról, valamint a szociális alapon igénybe vehető és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése.

Szervezés feladatok:

- A család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben, azaz a gyermekekkel kapcsolatban lévő intézmények, emberek információs hálózatának kialakítása
- Esetkonferencia szervezése és tartása a jogszabályban meghatározott intézmények közreműködésével
- Helyi kulturális, szabadidős programokat szervező intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés

Gondozás feladatok:

- A veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- Családgondozás
- Hatósági tevékenységhez kapcsolódó gondozási feladatok ellátása
- Információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés
- Felkérésre környezettanulmány készítése
- Hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás
- Közvetítés más szolgáltató felé

Speciális szolgáltatásaink:

A családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése. Ezen belül:

- fejlesztőpedagógiai tanácsadás
- pszichológiai tanácsadás
- jogi tanácsadás
- utcai- és lakótelepi szociális munka,
- kapcsolattartási ügyelet helyszín biztosításával,
- kórházi – egészségügyi szociális munka,
- készenléti szolgálat biztosítása
- családkonzultáció/családterápia (kialakítás alatt)
- mediáció
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység
- szociális diagnózis felvétele

A Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységei

- Egyéni esetkezelés
- Csoportokkal végzett szociális munka
- Közösségi szociális munka

A család- és gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos általános feladatok, melyeket az alapellátási munkacsoport lát el

- **Általános szolgáltatások egyéni esetkezelés során:** életvezetési tanácsadás, a szociális ellátásokhoz való hozzájutás megszervezése, krízisintervenció
- **Csoportos, közösségi fejlesztő tevékenységek szervezése**
- **A csoport családsegítői az alábbi feladatokat látják el:** szociális és gyermekvédelmi esetkezelés egyénekkal, családokkal; ellátásban nem részesülő munkanélküliek, és irányítás esetén a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő aktívkorúak elhelyezkedését akadályozó külső és belső körülmények feltárása, azok megszüntetésére illetve enyhítésére, valamint a sikeres elhelyezkedésre irányuló segítő formák nyújtása; foglalkoztatási problémákat jelző kliensek támogatása egyéni és csoportos formában.
- **Preventív tevékenység a területen**
- **Hátralékkézelés és Hálózat Alapítványos ügyintézés**

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi alapellátással kapcsolatos feladatai, melyeket az alapellátási munkacsoport lát el

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése érdekében feladatunk

- A szülő, a válsághelyzetben lévő várandós anya, illetve a gyermek teljes körű tájékoztatása a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatásokhoz való hozzájárulásról.
- Családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadáshoz való hozzájárulás megszervezése.
- A válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, szükség esetén biztonságos elhelyezésének, lakhatási körülményeinek elősegítése. (A család- és gyermekjóléti központ és az illetékes védőnő haladéktalanul tájékoztatják egymást, ha a várandós anya válsághelyzetben van.)
- Az átmenetileg lakhatási és családi problémával küzdő kliensek hozzásegítése az átmeneti gondozást, egyéb elhelyezést biztosító ellátásokhoz - együttműködve az elhelyezést nyújtó intézmények családgondozóival - az elhelyezést kiváltó okok megszüntetéséhez.
- A családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítésére, a rossz szociális helyzetben lévő szülők gyermekeinek hátrányos helyzetének kompenzálására az intézményen belül, illetve esetenként külső helyszíneken rendszeres és időszaki szabadidős programok szervezése, továbbá annak kezdeményezése, hogy a közoktatási intézmények, az ifjúsággal foglalkozó szociális és kulturális intézmények, társadalmi szervezetek minél szélesebb területeken nyújtsanak ilyen jellegű programokat a gyermekek részére.
- Amennyiben olyan nevelési probléma van a családon belül, mely a gyermek iskolai életbe való integrációját nehezíti, valamint a szülő, illetve a törvényes képviselő magántanulói jogviszonyt kezdeményez, ebben az esetben az iskola megkeresésére kerül sor.
- Hivatalos ügyek intézése történhet külső és belső munkakapcsolat alapján. A tevékenység tartalmazza.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében feladatunk

A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer szervezése, összehangolása és működtetése a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőzés rendszerébe.

A tevékenységek összehangolására, folyamatos működtetésre, együttműködésre alkalmat adó lehetőségek:

- éves gyermekvédelmi tanácskozás (mely ez év elején megrendezésre került)
- esetmegbeszélések és esetkonferenciák (az idei évben hetente több alkalommal)
- jelzőrendszeri szakmaközi tanácskozások (évente legalább 6 alkalommal)

A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében feladatunk

Ebben a tevékenységekörben elsődlegesen korrektív feladatot látnak el a Központ családsegítő munkatársai szociális segítő tevékenység/családgondozás keretében. A családgondozási munka feladatai: a családok összetartó erejének megőrzése, támogatása és az átmenetileg sérült vagy

hiányzó családi funkciók helyreállításának elősegítése. A családok gondozása, segítése a családsegítők részéről tervezett, komplex tevékenység, melynek egyik legfontosabb módszere a segítő beszélgetés.

A családsegítők feladatai a veszélyeztetettség megszüntetésére irányulóan:

- Családgondozás a családban jelentkező diszharmóniák, zavarok ellensúlyozására.
- Családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen válás, gyermekelhelyezés és kapcsolattartás esetében.
- Amennyiben a gyermek veszélyeztetettségét a gyermek, illetve szülőjének vagy más hozzátartozójának egészségi állapota vagy fogyatékosága okozza, a szükséges egészségügyi vagy gyógypedagógia ellátás, beavatkozás kezdeményezése.
- Amennyiben a kialakult veszélyeztetettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezi esetmenedzser útján a gyermek védelembe vételét, vagy más gyermekvédelmi hatósági eljárás megindítását.

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi hatósági intézkedésekhez, tevékenységekhez kapcsolódó feladatai, melyeket a gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport lát el

A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében feladatunk

- Amennyiben a kialakult veszélyeztetettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezésére az *esetmenedzser tesz javaslatot a védelembe vételi eljárásra* - mely hatósági intézkedéssel a gyámhatóság kötelezi a családot a veszélyeztető tényező megszüntetésére, valamint az esetmenedzserrel való együttműködésre. A javaslat elkészítését – mely tartalmazza a kirendelendő esetmenedzser személyét is – megelőzően esetkonferenciát kezdeményezünk az érintett szakemberek bevonásával.
- A védelembe vételi határozat jogerőre emelkedését követően 15 napon belül az *esetmenedzser a család bevonásával* elkészíti a gondozási-nevelési tervet, mely tartalmazza az együttműködési kötelezettség feltételeit, elemeit.
- Eredményes védelembe vétel esetén az *esetmenedzser javaslatot tesz a védelembe vétel megszüntetésére.*
- Amennyiben a védelembe vétel nem vezet eredményre vagy a gyermek azonnali elhelyezése válik indokolttá, akkor az esetmenedzser javaslatot készít a gyermek *családjából történő kiemelésére*, leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében esetmenedzser által végzendő feladatunk

- családgondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézmény családgondozójával együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához a gyámhivatal által elfogadott egyéni elhelyezési terv alapján. Ennek

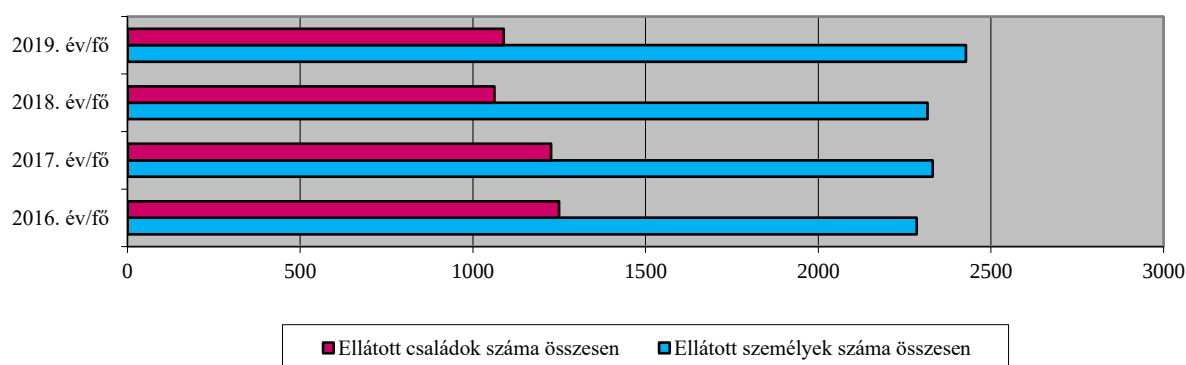
keretében az esetmenedzser felkeresi a gyermeket a gondozási helyén, rendszeres kapcsolatot tart a családgondozóval, véleményezi az eltávazások lehetőségét,

- szülő és gyermek kapcsolatának harmonizálása, folyamatos kapcsolattartásuk segítése, ennek keretében tájékoztatja a szülőt a kapcsolattartás fontosságáról, felhívja figyelmét a mulasztás következményeire,
- szülők nevelési, gondozási és háztartásszervezési ismeretekkel való ellátása, külső szakember bevonásával pl.: pszichológus, védőnő stb.
- gyermek családban történő neveléséhez, kapcsolattartáshoz szükséges szociális és egyéb ellátásokhoz való hozzájutás, valamint ügyeik intézéséhez segítségnyújtás,
- szükség esetén segítségnyújtás az önálló életvitel kialakításához – továbbtanulás, munkavállalás elősegítése,
- tanácsadás a munkahelyi, partnerkapcsolati és esetleges konfliktushelyzetek megoldásához pl.: jogász, pszichológus, terapeuta bevonásával.

A Család- és Gyermekejóléti Központ működését jellemző legfontosabb szám adatok **alapellátás keretében ellátottak esetében**

Alapellátás keretében ellátottak statisztikai adatai az értékelte időszak végén
(2019. december 31.) / nem halmazott adat

Ellátottak száma	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő	2019. év/fő
Ellátott személyek száma összesen	2285	2331	2316	2428
Ellátott családok száma összesen	1250	1226	1062	1089

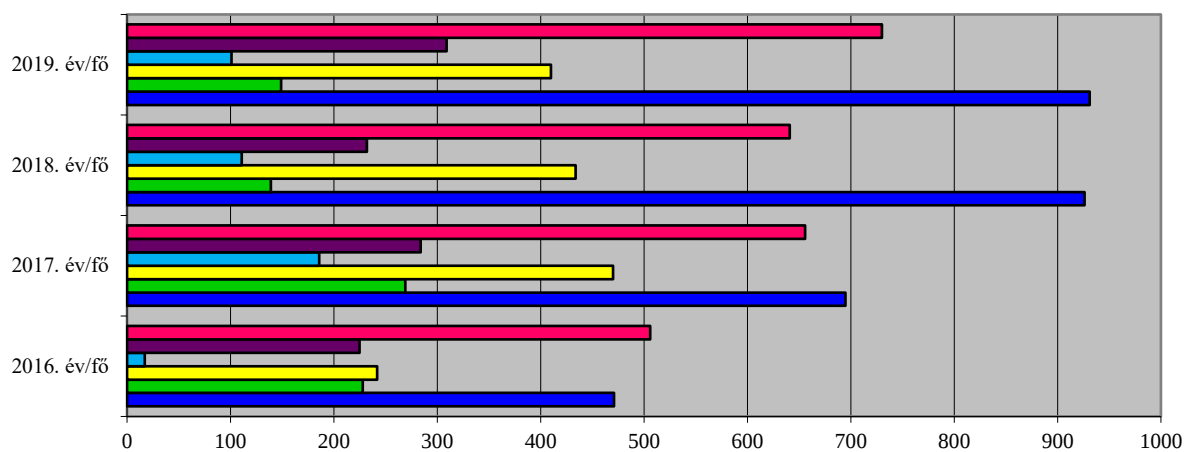

Ellátási forma	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő	2019. év/fő
Egyszeri tanácsadásban részesült felnőttek száma	424	258	176	199
Egyszeri tanácsadásban részesült gyermekek száma	20	13	7	9
Egyszeri tanácsadásban részesültek családjainak száma	285	152	123	86

Ellátási forma	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő	2019. év/fő
Együttműködési megállapodás alapján gondozottak száma	1447	2090	2140	2220
Ebből együttműködési megállapodás alapján gondozott gyermekek száma	695	939	906	1039
Ebből együttműködési megállapodás alapján gondozott felnőttek száma	752	1151	1234	1181
Együttműködési megállapodás alapján gondozottak családjainak száma	551	1074	939	1003

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma gazdasági aktivitás szerint az értékel időszak végén (2019. december 31.)

Gazdasági aktivitás	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő	2019. év/fő
Foglalkoztatott	471	695	926	931
Munkanélküli	228	269	139	149
Inaktív	242	470	434	410
Ebből nyugdíjas	17	186	111	101
Ebből 15 éves vagy idősebb tanuló	225	284	232	309
Eltartott 0-14 éves korú gyermek	506	656	641	730
Összesen	1447	2090	2140	2220

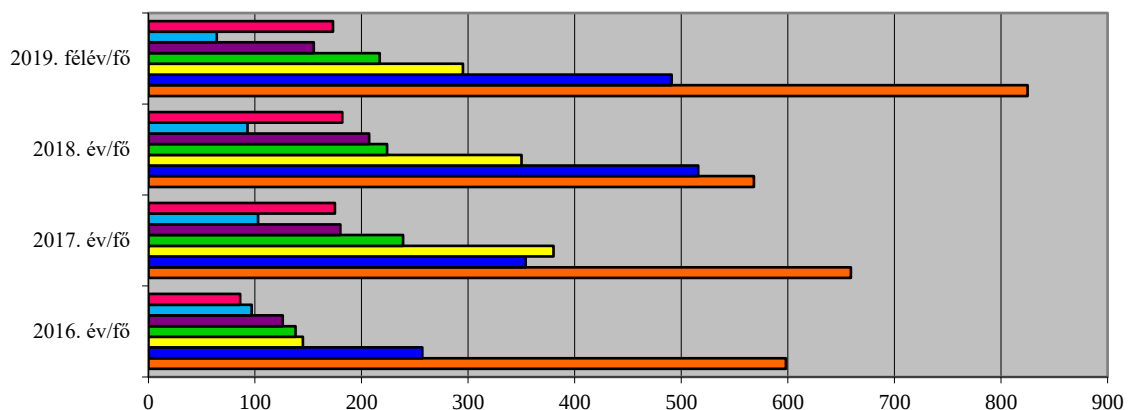

■ Eltartott 0-14 éves korú gyermek ■ Ebből 15 éves vagy idősebb tanuló ■ Ebből nyugdíjas ■ Inaktív ■ Munkanélküli ■ Foglalkoztatott

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma legmagasabb iskolai végzettség szerint az értékel időszak végén (2019. december 31.)

Legmagasabb iskolai végzettség	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő	2019. év/fő
Általános iskola nyolc osztálynál kevesebb	598	659	568	825
Általános iskola nyolc osztálya	257	354	516	491

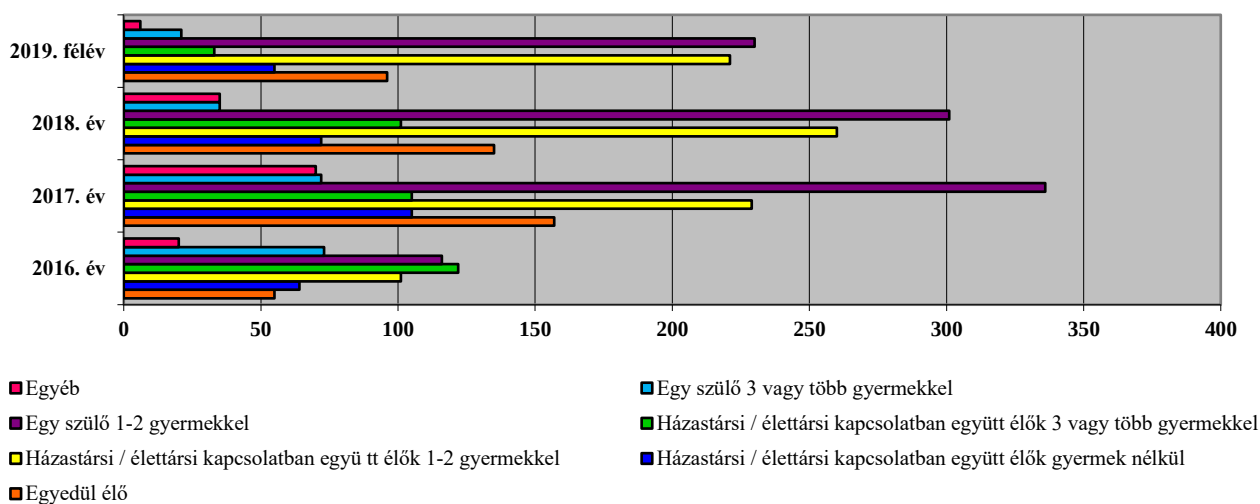
Befejezett szakmunkásképző	145	380	350	295
Befejezett szakközépiskola	138	239	224	217
Befejezett gimnázium	126	180	207	155
Érettségire épülő befejezett OKJ iskola	97	103	93	64
Felsőfokú iskola	86	175	182	173
Összesen	1447	2090	2140	2220

■ Felsőfokú iskola	■ Érettségire épülő befejezett OKJ iskola	■ Befejezett gimnázium
■ Befejezett szakközépiskola	■ Befejezett szakmunkásképző	■ Általános iskola nyolc osztálya
■ Általános iskola nyolc osztálynál kevesebb		

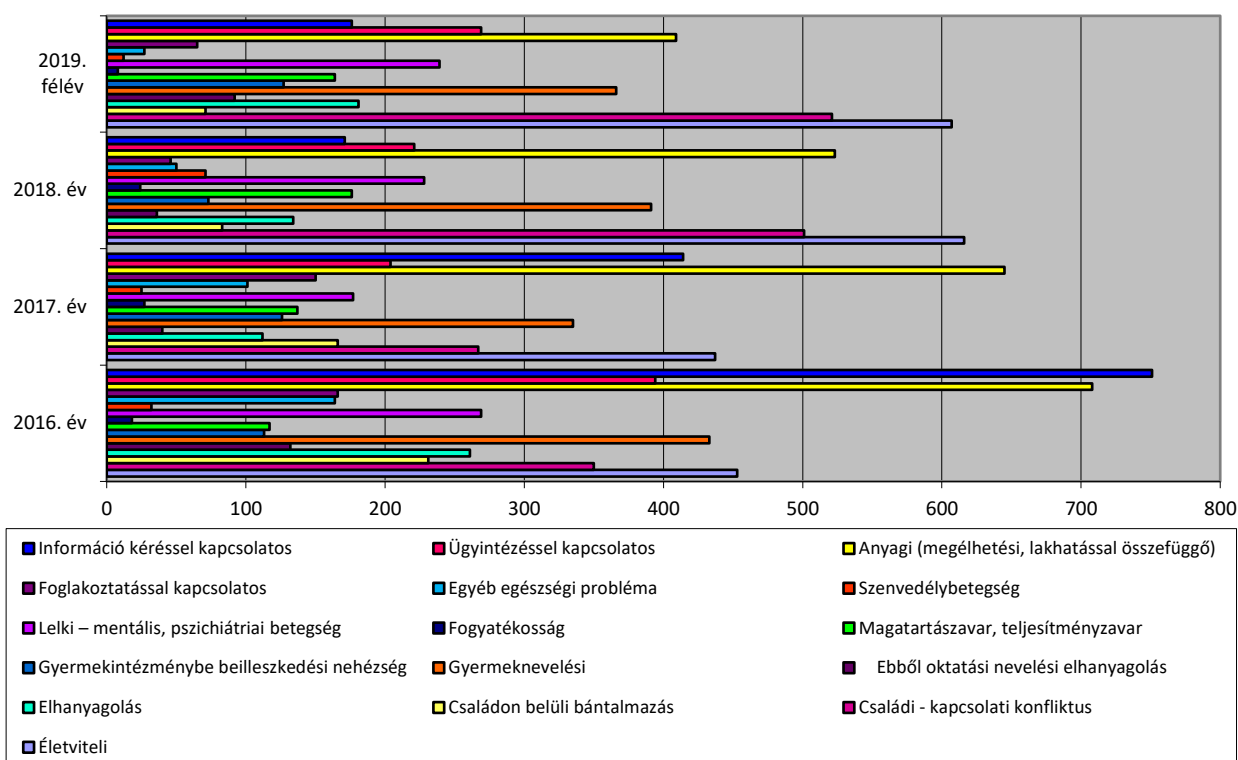
A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő családok száma a család összetétele szerint az értékelte időszak végén (2019. december 31.)

Család összetétele	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Egyedül élő	55	157	135	135
Házastársi/élettársi kapcsolatban együtt élők gyermek nélkül	64	105	72	60
Házastársi/élettársi kapcsolatban együtt élők 1-2 gyermekkel	101	229	260	340
Házastársi/élettársi kapcsolatban együtt élők 3 vagy több gyermekkel	122	105	101	56
Egy szülő 1-2 gyermekkel	116	336	301	368
Egy szülő 3 vagy több gyermekkel	73	72	35	33
Egyéb	20	70	35	11
Összesen	551	1074	939	1003

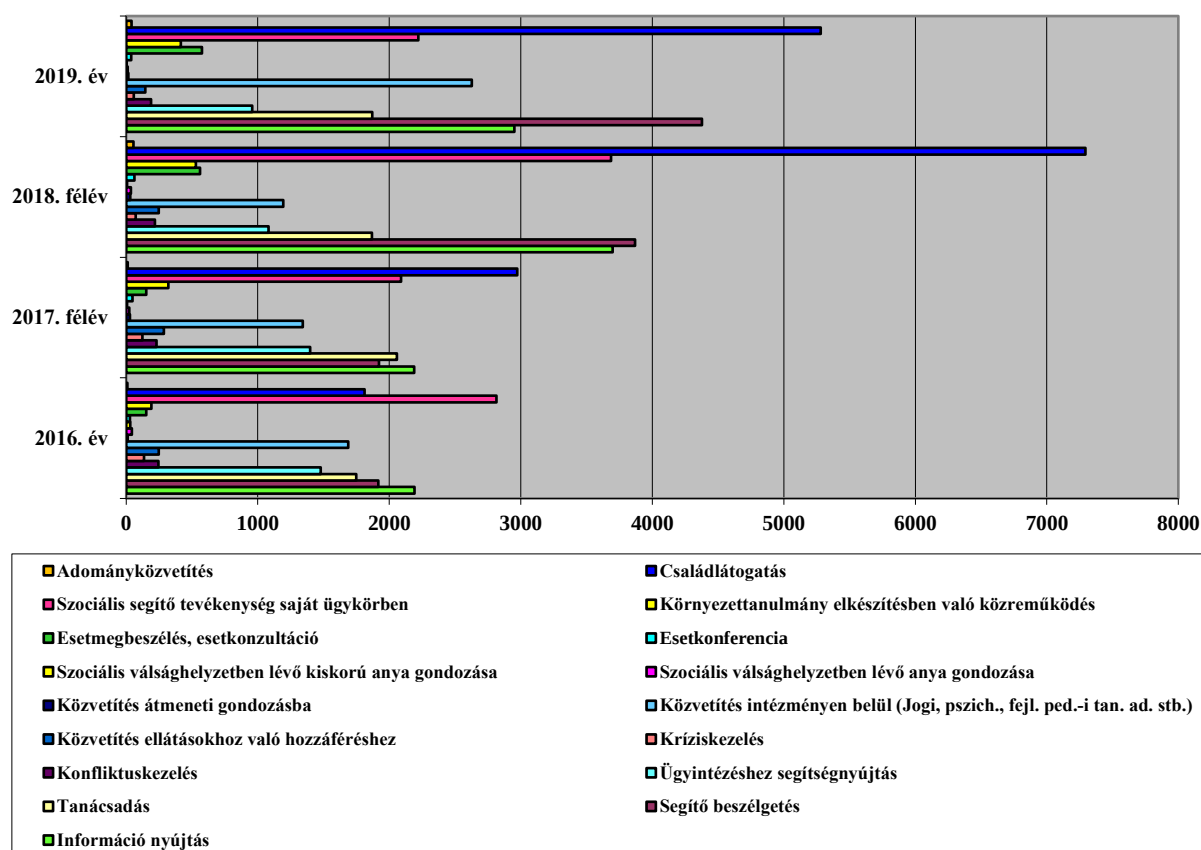
A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma a problémák halmozott száma szerint az értékelte időszak végén (2019. december 31.)

Probléma típusa	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Életviteli	453	437	616	607
Családi - kapcsolati konfliktus	350	267	501	521
Családon belüli bántalmazás	231	166	83	71
Elhanyagolás	261	112	134	181
Ebből oktatási nevelési elhanyagolás	132	40	36	92
Gyermeknevelési	433	335	391	366
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	113	126	73	127
Magatartászavar, teljesítményzavar	117	137	176	164
Fogyatékoság	18	27	24	8
Lelki – mentális, pszichiátriai betegség	269	177	228	239
Szenvedélybetegség	32	25	71	12
Egészségi probléma, egészségkárosodás	164	101	50	27
Foglalkoztatással kapcsolatos	166	150	46	65
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	708	645	523	409
Ügyintézással kapcsolatos	394	204	221	269
Információ kéréssel kapcsolatos	751	414	171	176
Összesen	4428	3298	3308	3334

**Szakmai tevékenységek adatai az értékelte időszak végén
(2019. december 31.) halmazott adat**

Szakmai tevékenységek	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Információ nyújtás	2192	2189	3698	2952
Segítő beszélgetés	1917	1921	3868	4377
Tanácsadás	1749	2059	1867	1871
Ügyintézéshez segítségnyújtás	1479	1399	1081	957
Konfliktuskezelés	244	231	217	188
Kríziskezelés	135	122	72	57
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez	248	286	246	145
Közvetítés intézményen belül (Jogi, pszich., fejl. ped.-i tan. ad. stb.)	1687	1342	1195	2627
Közvetítés átmeneti gondozásba	11	29	30	15
Szociális válsághelyzetben lévő anya gondozása	42	24	36	12
Szociális válsághelyzetben lévő kiskorú anya gondozása	31	5	6	2
Esetkonferencia	27	48	61	37
Esetmegbeszélés, esetkonzultáció	151	152	561	575
Környezettanulmány elkészítésben való közreműködés	191	321	529	414
Szociális segítő tevékenység saját ügykörben	2814	2090	3687	2220
Családlátogatás	1812	2974	7294	5280
Adományközvetítés	8	10	54	39
Összesen	14744	15202	24502	21768

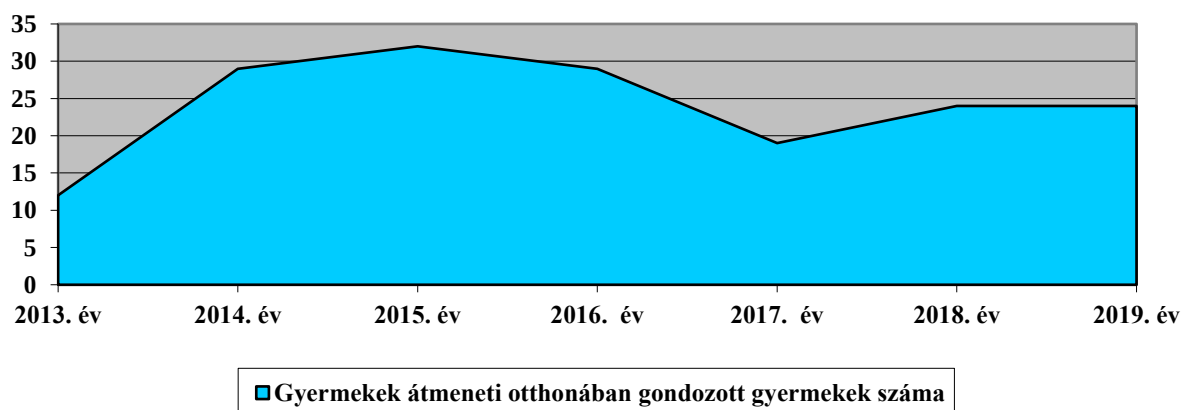

Átmeneti gondozásban részesülő gyermekek és családjaik száma (2019. december 31.)

Megnevezés	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő	2019. év/fő
Érintett gyermek	45	89	62	47
Ebből védelemben vett	10	15	4	0
Érintett családok	19	34	37	28

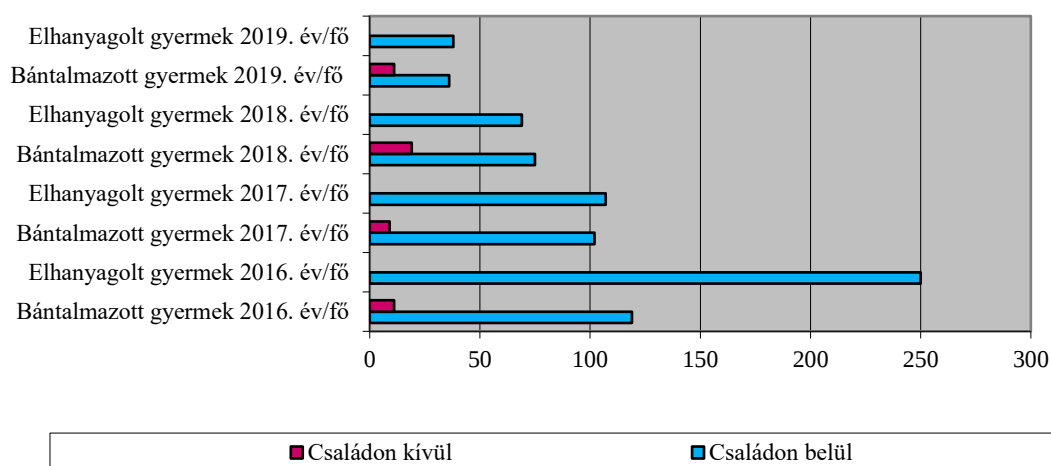
Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában átmeneti gondozásba került gyermekek száma az adott években

	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Gyermekek átmeneti otthonában gondozott gyermekek száma	12	29	32	29	19	24	24

**Hatósági ügyben nem érintett bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak
(2019. december 31.)**

Megnevezés	Bántalmazott gyermek 2016. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2016. év/fő	Bántalmazott gyermek 2017. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2017. év/fő	Bántalmazott gyermek 2018. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2018. év/fő	Bántalmazott gyermek 2019. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2019. év/fő
Családon belül	119	250	102	107	75	69	36	38
Családon kívül	11		9		19		11	
Összesen	130	250	111	107	94	69	18	38

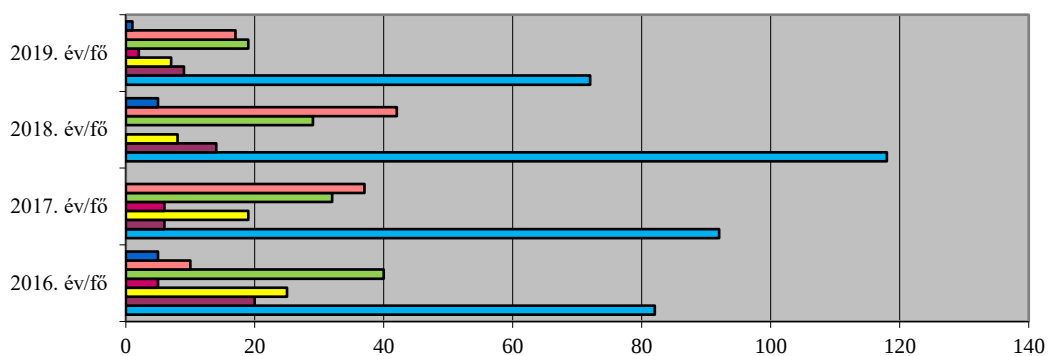
A Család- és Gyermekejóléti Központ működését jellemző legfontosabb számadatok
hatósági eljárás keretében ellátottak esetében

Jogerős hatósági intézkedésben érintett, esetmenedzseri tevékenységet igénybe vevő személyek száma (2019. december 31.)

Igénybevétel módja	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő	2019. év/fő
Egyszeri alkalommal	103	0	0	0
Rendszeresen	840	705	791	686
Összesen	943	705	791	686

Hatósági intézkedésre tett javaslatok száma (2019. december 31.)

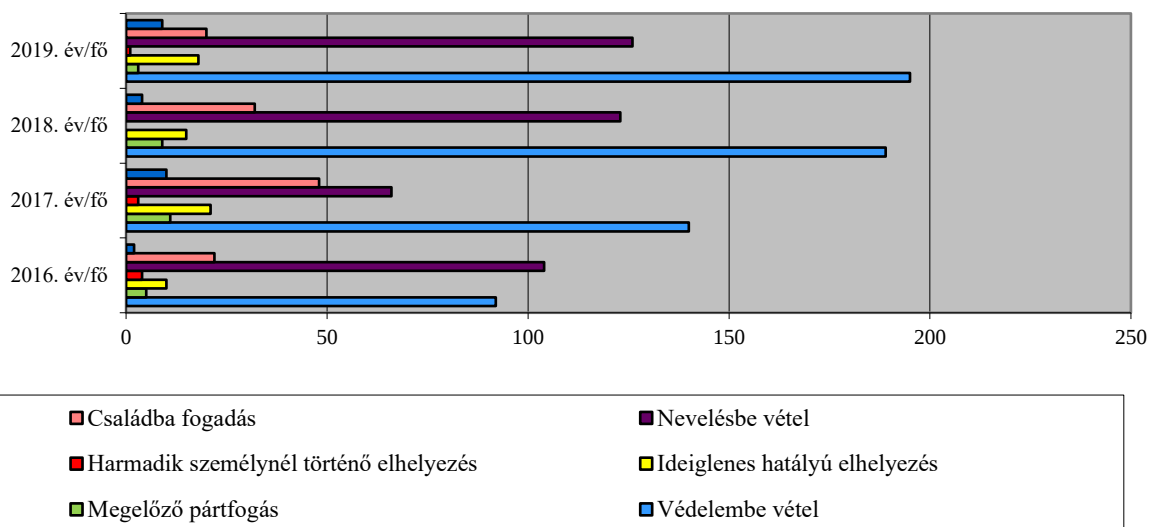
Hatósági intézkedés	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő	2019. év/fő
Védelembe vétel	82	92	118	72
Megelőző pártfogás	20	6	14	9
Ideiglenes hatályú elhelyezés	25	19	8	7
Harmadik személynél történő elhelyezés kezdeményezése	5	6	0	2
Nevelésbe vétel	40	32	29	19
Családba fogadás	10	37	42	17
A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	5	0	5	1
Összesen	182	186	216	127

■	A gyermek gondozási helyének megváltoztatása
■	Családba fogadás
■	Nevelésbe vétel
■	Harmadik személynél történő elhelyezés kezdeményezése
■	Ideiglenes hatályú elhelyezés
■	Megelőző pártfogás
■	Védelembe vétel

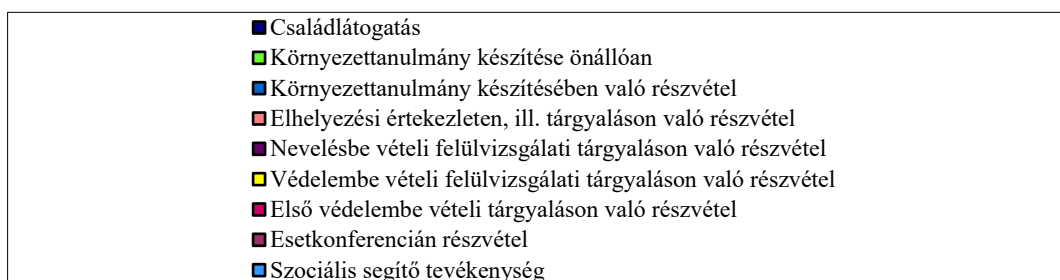
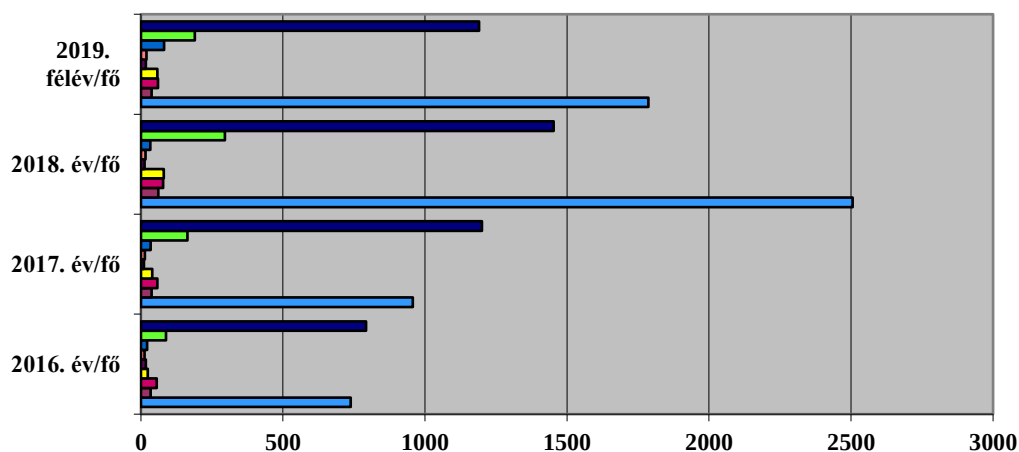
Jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma (2019. december 31.)

Hatósági intézkedés	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő	2019. félév/fő
Védelembe vétel	92	140	189	195
Megelőző pártfogás	5	11	9	3
Ideiglenes hatályú elhelyezés	10	21	15	18
Harmadik személynél történő elhelyezés	4	3	0	1
Nevelésbe vétel	104	66	123	126
Családba fogadás	22	48	32	20
Utógondozás	2	10	4	9
Összesen	240	296	290	261

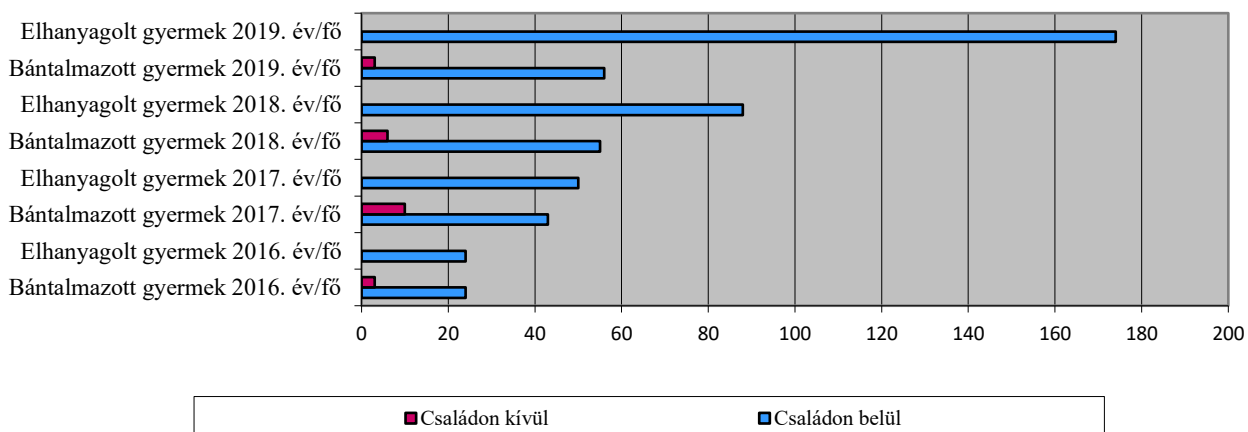
Hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek száma (2019. december 31.)

Tevékenység	2016. év/fő	2017. év/fő	2018. év/fő	2019. év/fő
Szociális segítő tevékenység	738	957	2506	1786
Esetkonferencián részvétel	34	38	61	37
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	55	58	78	60
Védelembe vételi felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	24	40	80	58
Nevelésbe vételi felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	17	10	13	17
Elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel	13	14	16	19
Környezettanulmány készítésében való részvétel	22	34	33	81
Környezettanulmány készítése önállóan	88	164	296	190
Családlátogatás	793	1201	1453	1190
Összesen	1784	2516	4536	3438

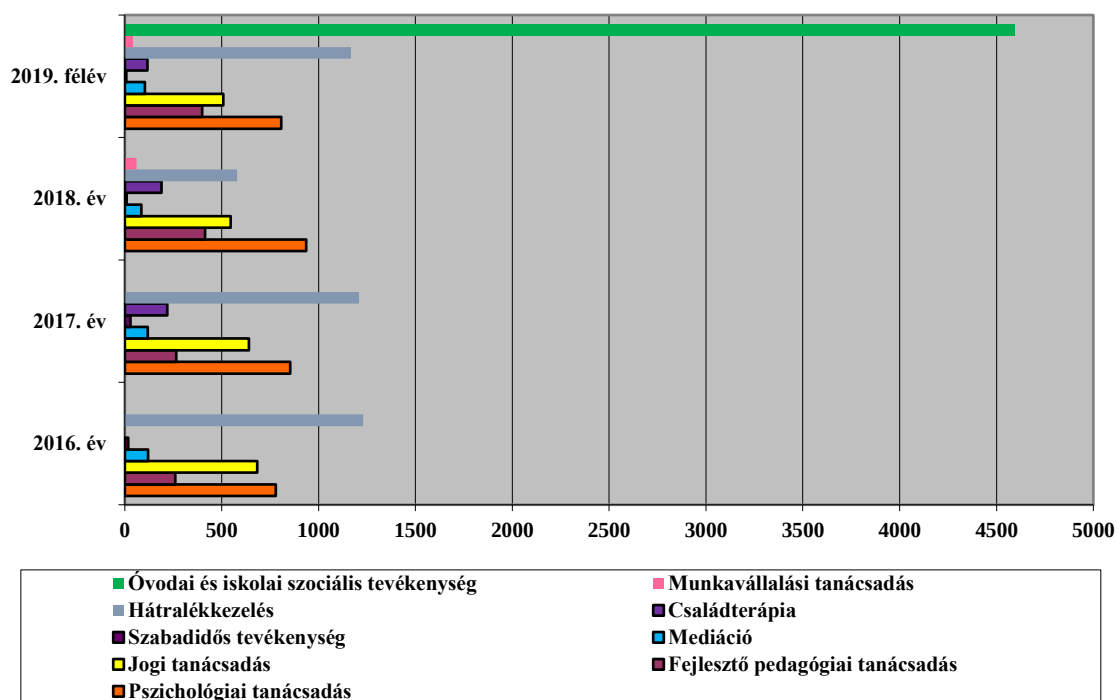
Hatósági ügyben érintett bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak száma

Megnevezés	Bántalmazott gyermek 2016. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2016. év/fő	Bántalmazott gyermek 2017. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2017. év/fő	Bántalmazott gyermek 2018. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2018. év/fő	Bántalmazott gyermek 2019. félév/fő	Elhanyagolt gyermek 2019. év/fő
Családon belül	24	24	43	50	55	88	56	174
Családon kívül	3		10		6		3	
Összesen	27	24	53	50	61	88	59	174

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek száma a Család- és Gyermekjóléti Központ munkájában (halmozott adat)

Intézkedések és tevékenységek tartalma	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Pszichológiai tanácsadás	779	854	937	807
Fejlesztő pedagógiai tanácsadás	260	266	414	400
Jogi tanácsadás	684	641	546	508
Mediáció	120	118	85	104
Szabadidős tevékenység	18	29	9	8
Családterápia	0	219	190	279
Hátralékkezelés	1230	1209	580	1167
Munkavállalási tanácsadás	0	0	60	42
Óvodai és iskolai szociális tevékenység	0	0	0	4592

Hátralékkezelő csoport tevékenysége és forgalmi adatai

Intézményünkben speciális szolgáltatásként önálló munkacsoportban tizenhatodik éve működik az Adósságkezelő Csoport a IV. kerületben élő, háztartási díjtartozással küzdő, vagy az eladósodás szélére került családok és egyének segítésére, gondozására.

Tevékenységi köreink:

Tanácsadás

A hozzánk forduló kliensek itt kaphatnak tájékoztatást a tartozások rendezésének lehetőségeiről, a rendelkezésre álló és igényelhető támogatási formákról, külső forrásokról. Nyilvántartjuk, és közvetítjük azokat az információkat, amelyek a főváros IV. kerületében élő lakosokat megilletik (szemét-, távhő-, gáz-, víz- csatornadíj, áram- és közös költség-, lakbér-támogatások). Ugyancsak folyamatos tájékoztatást adunk a kerületben elérhető helyi támogatási lehetőségekről (települési támogatások, segélyezési formák). Folyamatos napi élő kapcsolatot tartunk fenn azokkal a közüzemi szolgáltatókkal, akikkel ügyfeleink kapcsolatba kerülnek: Főtáv Zrt., Díjhátralék Kezelő Zrt., Díjbeszedő Faktorház Zrt., Díjbeszedő Zrt., Újpesti Vagyonkezelő Zrt., Fővárosi Gázművek Zrt., ELMŰ Nyrt.

Hátralékkézelés

A háztartási adósságokat felhalmozó, velünk önként együttműködő családokkal közösen feltérképezzük anyagi helyzetüket, felkutatjuk a rendelkezésre álló anyagi erőforrásokat (ha vannak ilyenek), szükség szerint átstrukturáljuk kiadásait, megállapítjuk a kliens törlesztési kapacitását.

A megállapítottak alapján adósságrendezési terv, együttműködési megállapodás készül, és a lehetséges rendelkezésre álló külső erőforrások (önkormányzati, alapítványi támogatások) bevonásával ennek alapján kezdődik el az adósságkezelés folyamata.

Az adósságrendezés időtartama alatt az ügyfelekkel folyamatos kapcsolatot tartunk, a visszafizetés folyamatát nyomon követjük (befizetési csekkek figyelemmel kísérése, esetleges átütemezések).

Az ezen időtartam alatt felmerülő problémák megoldásában egyéni segítséget nyújtunk, szükség esetén közvetítünk a részletfizetések átütemezésében.

Hálózat Alapítvánnyal kapcsolatos ügyintézés

A rezsihátralékok rendezését 1996 óta folyamatosan segítjük a

Hálózat a Budapesti Díjhátralékosokért Alapítványhoz benyújtott pályázatokkal.

Az Alapítvány többféle segítséget kínál a tartozások rendezéséhez: hátralékkiegyenlítő támogatás útján 30-80% támogatás szerezhető meg távhő-, víz-, csatorna-, szemétdíj-hátralékok visszafizetéséhez. A támogatás feltétele, hogy a hátralék fennmaradó részét az ügyfeleknek egy összegben, vagy részletfizetési megállapodás szerint rendezniük kell.

Jelenleg az említett támogatási kérelmek minden fajtáját kizárólag a helyi (kerületi) önkormányzat Család- és Gyermejköltségi Központján keresztül lehet benyújtani, melyhez az intézmény családsegítőjének írásos javaslata szükséges. Ezt a munkát is a csoportunk végzi a IV. kerületben.

A 2019. évben a **Hálózat Alapítványhoz** 83 kérelmet továbbítottunk, ebből 68 főnek ítélték meg a támogatást, 15 támogatás elbírálása folyamatban van.

A 2019. évben az alapítványi feltételek szerint adható támogatás maximális összege 300.000 Ft volt.

A jelzett időszakban a legmagasabb összegű, 300.000 Ft-os támogatást **9** kérelmező kapta meg.

A kimutatott összes tartozás	18.069.177 Ft
Egy családra eső átlagos tartozás	217.700 Ft
Kért támogatás	11.755.983 Ft
Megítélt támogatás	8.879.974 Ft

Az alapítványi támogatásokkal kapcsolatos munkánk része az is, hogy a kedvezően elbírált kérelmekhez kapcsolódó kötelezően előírt önrész részletbefizetéseit minden ügyfelünknel folyamatosan nyomon követjük, az igazolásokat az Alapítvány számára eljuttatjuk, ill. folyamatosan közvetítünk, információcserét nyújtunk ügyfeleink, és az Alapítvány között az adósságok törlesztésének ideje alatt.

Ennek köszönhetően a támogatások átutalásáról pontos, naprakész tájékoztatást tudunk nyújtani a hozzánk fordulóknak.

Az alapítványi átutaláshoz szükséges önrész teljes, vagy részleges befizetését **977** alkalommal igazolták ügyfeleink ebben az évben.

Hátralékkezelési támogatás

A IV. kerületi Önkormányzat hátralékkezelési szolgáltatásához, jelenleg a helyi rendelet szerint kizárólag Intézményünk munkatársának javaslatával, és az általunk készített környezettanulmány benyújtásával lehet igénybe venni.

Az adósságkezelők feladata ezzel kapcsolatosan: környezettanulmány készítése az ügyfél lakásán, az adós törlesztési képességének megállapítása, adósságkezelési terv elkészítése, javaslatétel a Szociális Osztály számára a támogatás igénybevételéhez.

Kedvező elbírálás esetén az ügyféllel kötött együttműködési megállapodás alapján a hátralékkezelési folyamat nyomon követése, havi aktuális számlák befizetésének ellenőrzése, az ismételt eladósodás megakadályozása.

Az együttműködési megállapodástól való eltérés esetén tájékoztatjuk a Szociális Osztályt, amely dönt a támogatás további folyósításáról vagy visszavonásáról.

A tárgyidőszakban **28 új** ügyfélnek ítélték meg hátralékkezelési támogatást.

A támogatás folyósításához szükséges, adós által befizetendő összes önrész: 3.140.488 Ft

A kérelmezők összes tartozása: 9.215.606 Ft

2 új kérelemhez kapcsolódó javaslatot és környezettanulmányt készítettünk, ezek elbírálása jelenleg folyamatban van.

Szociális diagnózis felvételének tapasztalatai

A diagnózisok leginkább az új esetként önként érkezett kliensekből állt, ugyanakkor elakadásoknál is igénybe vették a családsegítő és esetmenedzser kollégák.

A kliensek, akik megjelentek együttműködőek voltak, kérdéseinkre kielégítő válaszokat adtak. Észrevehető volt, hogy az új eseteknél, a szociális diagnózisban tapasztaltak nem tértek el a gyermekvédelmi adatlapokból levont tapasztalatoktól, új információval nem tudtak szolgálni.

Statisztikai adatok az utcai és lakótelepi szociális munkában

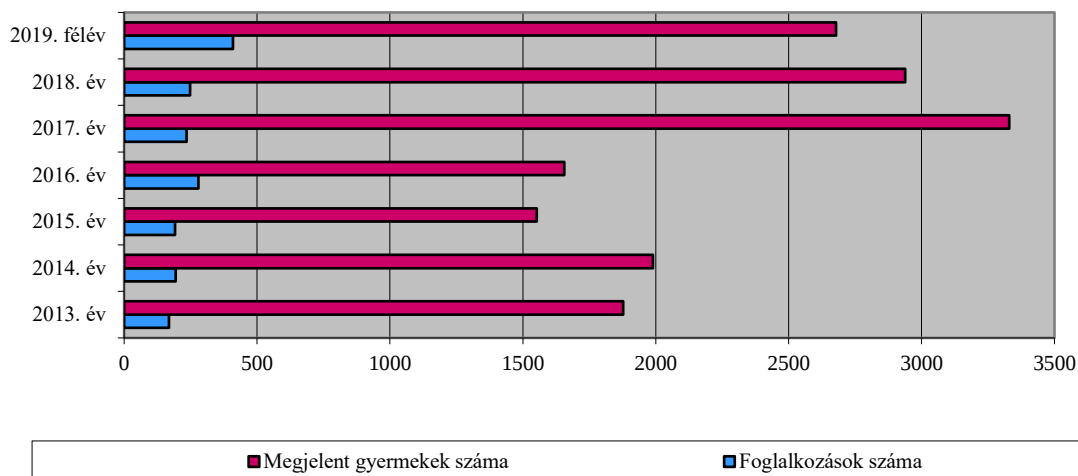
A 201. évet három utcai és lakótelepi szociális munkás kollégával kezdtük meg. A Rózsa u. 8. szám alatti telephelyen folytatnak klubfoglalkozásokat heti rendszerességgel a hét 3 munkanapján (hétfőtől szerdáig). Hetente egy alkalommal utcáznak, valamint rászoruló gyermekeket korrepetálnak. Szervezett program, szabadidős rendezvény klubon kívül 7 alkalommal voltak, melyeken összesen **48** gyermek vett részt rendszeresen. Az utcai és lakótelepi szociális munkások 2019-ben **1209** gyermekkel kerültek kapcsolatba. **Ebből klubfoglalkozások keretében 564 fővel.** Kéthetente hétfőnként „utcáztak” a kollégák. Ilyenkor az utcán csellengő gyerekeket igyekeznek felkutatni, s számukra értelmes szabadidő eltöltési alternatívát felajánlani. **Utcázás során elért gyermekek száma 645 fő.**

Csütörtökönként igény szerint gyermekek korrepetálását, pótvizsgára, osztályozó vizsgára való felkészítését is ellátják (**korrepetálásban részesült 37 alkalommal összesen 108 gyermek**).

Idén egy nyári tábor szervezésére vállalkozott Intézményünk. A tábor időpontja 2019. július 15-től július 20-ig. A tábor az önkormányzat és immár hatodik éve a Tiszta Formák Alapítvány pályázati támogatásának köszönhetően valósult meg, melyen **18** halmozottan hátrányos helyzet gyermek vett részt.

Klubfoglalkozáson megjelent gyermekek száma (halmozott adat)

	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Foglalkozások száma	169	194	191	279	235	364	410
Megjelent gyermekek száma	1877	1989	1552	1656	3330	2938	2678

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység beindítása

Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család-és Gyermekejóléti Központja a *gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM. rendelete* alapján a szolgáltatás beindítása érdekében 2018. tavaszán megtette az előkészületeket. Májusban egyeztetésen vettünk részt az Észak-Budapest Tankerületi Központ

Kihelyezett Irodájának vezetőjével. A megbeszéltek szerint május végén megküldésre került részükre az együttműködési megállapodások tervezete, melyekre 2018. novemberig érdemi válasz nem érkezett. Tekintettel arra, hogy a Tankerületi Központ a megállapodást csak november közepén írta alá, a kerületben működő iskolák számára csak ezt követően kerülhettek kiküldésre a megállapodások. A kerületi iskoláktól az aláírt megállapodások így csak 2018 év végére érkeztek vissza.

Ennek ellenére az óvodai és iskolai szociális segítő kollégák 2018. szeptemberétől megkezdte az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott szakmai ajánlásnak megfelelően az előmunkálatokat megtették. A kerületben működő nevelési és oktatási intézmények feltérképezése és azokban jogviszonnyal rendelkező gyermekek számának felmérése megtörtént.

Az előmunkálatok alapján kerületünkben 15000 feletti létszámú gyermek rendelkezik jogviszonnyal, így 15 fő óvodai és iskolai szociális segítő szakember státusz került meghirdetésre Intézményünk részéről.

A munkacsoport feltöltése folyamatosan zajlik, a felvételre kerülő segítők a módszertani útmutató alapján felvették a kapcsolatot a nevelési oktatási intézményekkel és az elkészített együttműködési megállapodások, valamint szükségletfelmérő kérdőívek kiküldésre, majd kiértékelésre kerültek. A munkafolyamatokat, munkaformákat kidolgozták, a tájékoztatáshoz szükséges szóróanyagokat (pedagógusok, szülők, gyermekek részére) elkészítették, valamint tájékoztató értekezletet szerveztek az érintett intézmények vezetői számára.

2019 Óvodai és iskolai szociális tevékenység bevezetése az érintett oktatási és nevelési intézményekben

Tanácskozás:

- Az érintett intézmények részére 3 alkalommal tájékoztató tanácskozást tartottunk, az óvodai és iskolai szociális tevékenységről.
- Kerületi iskolapszichológusokkal szakmai egyeztető megbeszélés.
- Kerületi védőnőkkel szakmai egyeztető megbeszélés

Tájékoztatás:

Az érintett intézményekkel való kapcsolatfelvételt követően a pedagógusok személyes tájékoztatása testületi értekezletek keretein belül az óvodai és iskolai szociális tevékenységről. Ezzel egy időben szülők, gyermekek számára tájékoztató, szóróanyagok eljuttatása, lehetőség szerint szülőértekezlet, illetve osztályfőnöki órák keretén belül.

Alapozó munka:

Család-és Gyermejkölési Központ gondozásában álló gyermekek feltérképezése, személyes konzultáció az érintett családsegítőkkal, esetmenedzserekkel.

Elsődleges és meghatározó tennivaló a megelőzés. Az oktatási és nevelési intézményben jelenlévő hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek életkörülményeiben tapasztalható veszélyeztető körülmények, fejlődésükben fellelhető rendellenességek időbeni feltárása. A veszélyeztetettség feltárását követően a szükséges intézkedések, megtétele, az intézményekkel való szoros együttműködésben.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység az iskolákban

Iskolán belül végzett tevékenységek:

- Fogadóóra időpontja, illetve telefonos, intézményi elérhetőségek, intézményben történő jelenlét jól látható helyen való kifüggesztése az érintettek számára.
- Az iskola tanáraival, segítő szakemberekkel, osztályfőnökkel, iskolai védőnővel való személyes kapcsolatfelvétel, a veszélyeztetett gyermekek számának, meglévő problémák milyenségének a feltérképezése, egy átfogó kép kialakítása.
- Mentálhigiéniai csapatok megalakítása az érintett szakemberek bevonásával (védőnő, pszichológus, fejlesztőpedagógus).
- Azonnali teendők, illetve hosszú távú célok meghatározása.
- Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, beilleszkedési és magatartási problémával küzdő gyermekekkel való kapcsolatfelvétel, bizalmi viszony kialakítása személyes beszélgetés.
- Óralátogatások keretén belül történő megfigyelése az érintett gyermekeknek, osztályközösségeknek.
- A veszélyeztetett gyermekek szüleivel való kapcsolatfelvétel (telefonon, levélben, de leginkább személyes konzultáció keretén belül segítő beszélgetés az iskolában).
- A szülőkkel történő találkozás során a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődésével kapcsolatos veszélyeztető tényezők jelzése, és a felmerült probléma megoldásában megfelelő segítségig nyújtása, tájékoztatás az érintett társintézményekről, ahová a szülő segítségért fordulhat. Továbbiakban folyamatos konzultáció, nyomon követés.
- Az iskola keretein belül dolgozó segítőszakemberekkel való konzultáció, illetve közös esetkezelés (pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus).
- Testületi értekezleten való részvétel, fogadóóra (szülőkhöz igazodva).
- Az iskola közösségi programjain, szülői értekezletein, nevelési értekezletein való részvétel.

Írásos jelzések nyomon követése:

- *Család-és Gyermejjóléti Központ felé:* minden olyan esetben, amikor úgy ítéljük meg, hogy a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődése veszélybe került, és saját hatáskörben kompetencia határaikon belül ezen nem tudnak változtatni, valamint a szülő az adott probléma megoldásában nem együttműködő.
- Valamint a törvény által előírt jelzési kötelezettség esetében.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység az óvodákban

Óvodán belül végzett tevékenységek:

- Fogadóóra időpontja, illetve telefonos, intézményi elérhetőségek, intézményben történő jelenlét jól látható helyen történő kifüggesztése az érintettek számára megtörtént.
- Az óvodapedagógusokkal, segítő szakemberekkel való személyes kapcsolatfelvétel, a veszélyeztetett gyermekek számának, meglévő problémák milyenségének a feltérképezése, egy átfogó kép kialakítása.
- Mentálhigiéniai csapatok megalakítása az érintett szakemberek bevonásával (védőnő, pszichológus, fejlesztőpedagógus).
- Azonnali teendők, illetve hosszú távú célok meghatározása.
- Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, beilleszkedési és magatartási problémával küzdő gyermekekkel való kapcsolatfelvétel, bizalmi viszony kialakítása személyes beszélgetés.

- Csoportlátogatás keretén belül történő megfigyelése az érintett gyermekeknek, csoportközösségeknek.
- A veszélyeztetett gyermekek szüleivel való kapcsolatfelvétel (telefonon, levélben, de leginkább személyes konzultáció keretén belül segítő beszélgetés az óvodában).
- A szülőkkel történő találkozás során a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődésével kapcsolatos veszélyeztető tényezők jelzése, és a felmerült probléma megoldásában megfelelő segítségig nyújtása, tájékoztatás az érintett társintézményekről, ahová a szülő segítségért fordulhat. Továbbiakban folyamatos konzultáció, nyomon követés.
- Az óvoda keretein belül dolgozó segítőszakemberekkel való konzultáció, illetve közös esetkezelés (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus).
- Szülőcsoportok létrehozása – tematikusan felépített témákra fűzve- (igény szerint).
- Testületi értekezleten való részvétel, fogadóóra (szülőhöz igazodva).
- Óvoda közösségi programjain, szülői értekezletein, fogadóóráin, való részvétel.

Írásos jelzések nyomon követése:

- *Család-és Gyermejkölési Központ felé:* minden olyan esetben, amikor úgy ítéljük meg, hogy a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődése veszélybe került, és saját hatáskörben kompetencia határain belül ezen nem tudnak változtatni, valamint a szülő az adott probléma megoldásában nem együttműködő.
- Valamint a törvény által előírt jelzési kötelezettség esetében.

Iskolán, óvodán kívül végzett gyermekvédelmi tevékenység:

Társintézményekkel (Pedagógiai Szakszolgálat, Újpest Önkormányzatának Szociális Irodája, Budapest Főváros Kormányhivatala IV. kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztállyal) való kapcsolattartás telefonon, levélben, vagy személyes konzultáció formájában.

- *Család-és Gyermejkölési Központ:* családsegítőivel, eszménedzsereivel, utcai szociálmunkásaival történő személyes konzultáció, eszmébeszéléseken, eszmékonzferenciákon való részvétel.
- *Kerületi Pedagógiai Szakszolgálat:* pszichológusaival, gyógypedagógusaival, történő személyes, illetve telefonos konzultáció.
- *Budapest Főváros Kormányhivatala IV. kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztállyal való szakmai együttműködés:* védelembé vételi, felülvizsgálati tárgyalásokon való részvétel
- *Szociális Ügyosztály:* Ügyintézővel való telefonos kapcsolattartás.
- *Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthona:* otthonlátogatás, családsegítővel, eszménedzszerrel való eszmébeszélés
- *Szakmai előadás szervezése óvodapedagógusok számára*

2019-ben végzett tevékenységek, tapasztalatok oktatási intézményekben az óvodai és iskolai szociális tevékenység során

2018. szeptember 1-vel megkezdett óvodai és iskolai szociális tevékenység előkészítő munkálatokat követően 2019. januárjától az oktatási nevelési intézményekben való megjelenés és bizalmi viszony kialakítása volt a fő feladat aktív jelenléttel.

- Az oktatási – nevelési intézményekben a gyermekvédelmi rendszer működéséről és a Központunk eddigi és új óvodai és iskolai szociális tevékenységről való teljes körű tájékoztatás.
- Az intézményekben az óvodai és iskolai segítők által képviselt szociális attitűd kialakítása, szemléletformálás, bizalmi viszony kialakítása volt a fő feladat 2019-es év első felében.
- Az óvodák és iskolák pedagógusaival végzett közös munka során – konzultáció, tanácsadás, tájékoztatás – jelenlévő óvodai és iskolai szociális segítők feltérképezték és indokolt esetben a szükséges gyermekvédelmi lépések megtételében támogatták az adott intézményt.
- Központunk óvodai és iskolai szociális segítői által ellátandó intézmények és gyermekek száma jelenleg meghaladja a törvényben megszabott 1000 fő gyermek/segítőt. Központunkban jelenleg 4 fő főállású óvodai és iskolai szociális segítői és 4 fő megbízási jogviszonnyal alkalmazott kollega (saját oktatási intézményének gyermekvédelmi felelőse) látja el a segítő tevékenységet. Intézményünk óvodai és iskolai szociális segítői közel 7 intézményben állandó jelleggel – heti rendszerességgel – és közel 7 intézményben ügyelet biztosításával – havi rendszerességgel – van jelen. Így majd 3000 fő gyermeket lát el egy óvodai és iskolai szociális segítő. A magas intézményi és ellátandó gyermeklétszám mellett az eszközhány (szolgálati mobiltelefon, laptop) is nagyban nehezíti munkájukat.

2019. júniusától az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet az ellátott intézmények, megismerését követően a munkacsoport által kidolgozott, az aktuális problémákat, fejlesztést igénylő, közösségi, kapcsolati, viszonyokra szabott tematikus csoportfoglalkozások megtervezésével és működtetésével bővítettük az elmúlt félév során.

Csoportfoglalkozások:

- **Prevenációs foglalkozások:** elfogadás, empátia, érzékenyítő foglalkozások, közösség formálás. Felső tagozaton drog – alkohol - dohányzás prevenció, bűnmegelőzés és pályaorientáció témakörökben osztályfőnöki órák szervezése szakemberek bevonásával (védőnő, rendőrség DADA program, gyermekvédelmi felelős).
- **Netezz biztonságosan - Safer Internet Program** közvetítése, megszervezése oktatási intézmények tanulói számára osztályfőnöki óra keretén belül. Célja – az Európai Unió által közvetített értékrenddel összhangban – az internet és az online-technológiák használatának biztonságosabbá tétele, különösen a gyermekek számára, és a jogellenes, valamint káros tartalmak elleni küzdelem hatékonyságának biztosítása.

A megfogalmazott célok a következő eszközökkel valósíthatók meg:

- Forródrótok (hotline) az illegális és káros tartalmak elleni küzdelemért, segélyvonal (helpline), e-mailes és chat-konzultáció gyerekeknek és fiataloknak, akik káros, veszélyes tartalmakkal vagy zaklatással találkoztak az interneten.
- Tudatosság növelése a felhasználók körében.
- Kéretlen és káros tartalmak elleni küzdelem (szűrőrendszerekkel, információcserével, gyermekvédelmi intézkedésekkel, szorosabb rendőrségi/bűnüldözői együttműködéssel).
- Biztonságosabb környezet népszerűsítése (hangsúly az önszabályozáson).
- **K.I.A.B.Á.L. Bűn-, áldozattá válás megelőzési és drog prevenció társasjáték** oktatási intézmények tanulói számára óvodai és iskolai szociális segítők által.
A társasjáték négy témát ölel fel: bűnügy, drog, áldozattá válás és iskola/szabadidő.
 - A bűnügyi kérdések főbb témái: rongálás, lopás, garázdaság, testi sértés.

- Az áldozattá válás kérdések főbb témái: áldozattá válás elkerülésének módjai, helyes viselkedési módok, teendő áldozattá válás esetén.
- Az iskola/szabadidő kérdések főbb témái: iskolai hiányzások, magántanulóság, segítő szervezetek munkái, gyermekvédelem, hasznos szabadidő eltöltés.
- A drog kérdések főbb témái: drogfogyasztás veszélyei, legális drogok káros hatásai, hogyan ismerjük fel a drogfogyasztót, illetve a segítség különböző formái.

Az egészségfejlesztést szem előtt tartva nem csak az illegális, hanem a legális drogokról (gyógyszer, cigaretta, alkohol), illetve a helyes táplálkozásról és a rendszeres testmozgás élettani és pszichés előnyeiről is beszélgetünk a gyermekekkel, fiatalokkal a társasjáték során.

- **Amnesty International** prevenciós foglalkozásának delegálása az intézményekbe az iskolai konfliktusok megoldása, a vitakultúra fejlesztése és az iskolai agresszió csökkentése érdekében.
- Kerületben működő Drog Stop egyesület felkeresése (folyamatban)
- Továbbképzéseken, konferenciákon való részvétel.

Intézményünk óvodai és iskolai szociális segítői 2019 évében 4592 szociális segítő tevékenység keretében 907 főnek nyújtottak segítséget.

Kapcsolattartási ügyelet

2019. évben kapcsolatügyeletet igénybe vevő személyek száma: **30** fő.

A szolgáltatásnyújtásban résztvevő munkatársak száma: **5** fő.

Szakmai tevékenység halmozott száma: **81** alkalom.

Készenléti Szolgálat

2019. évben érkezett krízishívások száma: **8** db.

Egy munkatárs éves szinten átlagosan 3-4 hét készenléti szolgálatot lát el.

A Család- és Gyermekjóléti Központ partnerkapcsolatai

A Család- és Gyermekjóléti Központ rendszeres kapcsolatot tart fenn az Újpesten, valamint más kerületekben működő egészségügyi szolgáltatást nyújtókkal, így különösen a védőnői szolgálattal, a házi orvosokkal, a házi gyermekorvosokkal, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatókkal, így különösen a családsegítő szolgálattal, a családok átmeneti otthonaival, az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonával, a köznevelési intézményekkel, így különösen a nevelési-oktatási intézményekkel, a nevelési tanácsadóval; hatósági intézményekkel, a gyámhatósággal, a kerületi Önkormányzat Szociális és Lakás Osztályával, a rendőrséggel, az ügyészséggel, a bírósággal, a pártfogó felügyelői szolgálattal.

A Család- és Gyermekjóléti Központ alkalmi kapcsolatot tart fenn a munkaügyi hatósággal; az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetekkel, a menekülteket befogadó állomásokkal, a menekültek átmeneti szállásaival, a társadalmi és civil szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés jónak mondható, mely folyamatos fejlődést mutat. A jelzőrendszeren belüli munka összességében javult az elmúlt években. A gyermekvédelmi felelősök szerepe az óvodákban megerősödött, míg az iskolákban gyengülő tendenciát mutat.

Szakmai programok, együttműködések

- **2019. évben 7 alkalom valósult meg jelzőrendszeri szakmaközi megbeszélés, az alábbi témákban:**
 1. **Március 4 hétfő** Kapcsolati erőszak (Hellenbárt László)
 2. **Április 1. hétfő** A családi konfliktusok tünetképződése az óvodai és iskolai környezetben (Szalay Álmos)
 3. **Április 29. hétfő** A Z-generáció – az információs társadalom gyermekei (Szalay Álmos)
 4. **Szeptember 12. csütörtök** A szociális médiumok logikája (Facebook, Instagram, YouTube, Snapchat) (Szalay Álmos)
 5. **Október 7. hétfő** Agresszió és erőszak az online felületeken (Szalay Álmos)
 6. **November 11. hétfő** Fekete pedagógia
 7. **December 2. hétfő** Az eddigi témák és az azzal összefüggő tapasztalatok összegző átbeszélése
- A jogszabály által előírt februári éves jelzőrendszeri konferenciát sikeresen megtartottuk.
- Módszertani megbeszélés, illetve szakmai konferencia 2019-ben összesen 21 alkalommal volt.

A jelzőrendszeri tanácskozásokon a közös munkával kapcsolatos problémákat, nehézségeket, kérdéseket, törvényi változásokat kerülnek megbeszélésre, valamint a jelzőrendszer működését, információbővítését elősegítő szakemberek kolléga előadásaira került sor. Emellett rendszeresen megtartásra kerülnek a jelzőrendszer különböző, konkrét esetben érintett tagjaival esetmegbeszélések és esetkonferenciák.

Problémaként tapasztaljuk a jelzőrendszer működése kapcsán, hogy a jelzőrendszeri tagok sok esetben általuk történő jelzésként értelmezik az Intézményünk által megkért gondozói, pedagógiai, védőnői, szakértői stb. vélemények megküldését, holott az egyáltalán nem egyenértékű a jelzés megtételével. Az általunk megkért vélemények beérkezését követően ugyanis nincs Központunknak visszajelzési kötelezettsége, amit sok esetben úgy értelmeznek, hogy Intézményünk nem reagált, válaszolt a megkeresésükre, „jelzésükre”.

Intézményünk igyekszik a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődése érdekében az érvényben lévő szakmai protokolloknak megfelelően eljárni. A gyermek, valamint családja élethelyzetének javítása érdekében – a Gyvt-ben meghatározott jelzőrendszeri tagok közül – igyekszünk mindazokkal felvenni a kapcsolatot, akik közvetlenül, vagy közvetve érintettek lehetnek a probléma kompetens, hatékony megoldásában. Ennek érdekében rendszeresen szervezünk esetkonferenciákat, esetmegbeszéléseket, ahol minden egyes meghívott (és megjelenő) szakember ismertetheti szakmai meglátásait, álláspontját. Amennyiben bármely résztvevő akadályoztatott a személyes megjelenésben, akkor írásban megküldött véleményét minden esetben a résztvevőkkel ismertetjük és figyelembe vesszük. Ezek mellett rendszeresen tartunk szakmaközi megbeszéléseket, ahol a szülők jelenléte nélkül a szakemberek egyeztetgetik tapasztalataikat, meglátásaikat, javasolataikat a probléma

megoldása érdekében. Intézményünk folyamatosan igyekszik újabb módszereket, technikákat elsajátítani és azokat alkalmazni a felmerülő konfliktusok megoldásában.

Mindezek érdekében munkatársaink igény esetén személyesen keresik fel az adott intézményeket és ismertetik a speciális technikákat, mind a Család- és Gyermekjóléti Központ egyéb hasznos szolgáltatásait, valamint működését.

Az eredményes családgondozást nehezítő tényezők:

- Elhúzódozó gyámhatósági ügyintézkedések
- A Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatok leterheltsége miatt elhúzódozó szakértések és helyezési tanácskozások, valamint a befogadó otthonok férőhely hiánya miatt hosszú idő (hónapok) elteltével realizálódó gyermekelhelyezések

Mindezek nehezítik a gondozási folyamatban történő eredmények elérését. Folyamatos problémát jelent, hogy a fent említett szervek a családot adott esetben évek óta gondozó, velük együttműködő, őket megsegítő különböző szakemberek (családsegítő, esetmenedzser, pszichológus, pedagógus, védőnő stb.) meglátásait, szakmai véleményét figyelmen kívül hagyják, ezzel aláásva hitelességüket, szakmai tekintélyüket a gondozott családok körében.

A Család- és Gyermekjóléti Központ működését érintő társadalmi változások és a megsegítés érdekében nyújtott szolgáltatások:

A 2018-os évvel szemben a gondozott gyermekek számában növekedés, míg a felnőttek számában csökkenés tapasztalható. A gondozott családok szintén nőtt. Ez a jelzőrendszeri tagok egyre aktívabb közreműködésének köszönhető, a velük való hatékonyabb együttműködésnek. Sajnos elmondható, hogy a gyermektelen felnőttek (különösen idős személyek) esetében sokszor nem kerül sor a gondozási folyamat megkezdésére, mivel az együttműködést Intézményünkkel nem vállalják. A szociális segítő szolgáltatás igénybevételére ezen személyek nem kötelezhetők, kizárólag csak önkéntes együttműködés esetén tudnánk őket ellátni. Azon idős személyek esetében, akiknek családi kapcsolatait felkutatni nem sikerült, de mentális, vagy egészségügyi állapotuk aggasztó volt és az együttműködést nem vállalták, Központunk családsegítői sok esetben működtek együtt a gyámhatósággal, valamint a kórházi szociális munkásokkal. 2019-ben több magatehetetlen, családja által elhanyagolt, vagy éppen család nélküli idős személy végleges elhelyezésében nyújtottunk segítséget.

A szociális segítő tevékenység esetében kiemelkedő problémát jelentenek a családokon belüli működési zavarok, melyek elsősorban életvezetési, családi - kapcsolati konfliktusokban, anyagi és lakhatási nehézségekben, gyermeknevelési és elhanyagolási problémákban, valamint a gyermekeknél tapasztalható pszichés-, magatartás-, teljesítmény- és beilleszkedési zavarokban nyilvánulnak meg.

A statisztikai adatokban szembetűnő, hogy 2019-ben jelentősen csökkent a hatósági intézkedésre tett javaslatok száma. Ennek oka, hogy családsegítő és speciális szolgáltatást nyújtó kollégáink igyekeznek az alapellátás minden eszközét igénybe venni, szolgáltatások nyújtotta lehetőségeket maximálisan biztosítani, a kliensekkel bizalmi, partneri kapcsolatot, együttműködést kialakítani, kiépíteni, s ezáltal az esetleges hatósági intézkedéseket elkerülni, megelőzni.

A Család- és Gyermekjóléti Központ forgalmi adataiban jelentős arányt képviselnek, az ún. családgondozás keretében történő személyes találkozások (mind a család otthonában, mind az Intézményben történő megjelenéssel) az alapellátottként, a védelembe vétel keretein belül gondozott, illetve a nevelésbe vétel során a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében a szülőkkel végzett segítő tevékenység, tanácsadás, valamint a már szakellátásból kikerült gyermekek utógondozása.

Nagy problémát jelentenek azok az esetek, ahol családi - kapcsolati konfliktusok tapasztalhatók (pl.: a szülők megromlott, rossz kapcsolata, egymás közötti harca válás előtt, alatt vagy után). Mindezek súlyosan veszélyeztetik a gyermek egészséges érzelmi és erkölcsi fejlődését, bizonytalanságot, zavart (pl.: lojalitás konfliktust, pszichés és szomatikus tüneteket) okozva a gyermekek mindennapi életében.

A kialakult problémák, hibás működési mechanizmusok megsegítésére Intézményünknel családterápiás, mediációs szolgáltatások, valamint jogi, pszichológiai és fejlesztőpedagógiai tanácsadások működnek.

A 2018-as évhez viszonyítva kis arányú növekedés tapasztalható azon esetek számában, ahol a jelzések családon belüli konfliktusról szóltak. A gyermekkorúak sérelmére elkövetett családon belüli bántalmazások száma jelentősen csökkenő tendenciát mutat. Mindemellett elmondható, hogy az elkövetett bántalmazások súlyossága megnőtt. A hatósági ügyben érintett bántalmazott kiskorúak száma szintén csökkenést mutat. A köztudatba egyre inkább beépül az ezzel kapcsolatos lakossági felelősségvállalás, jelzési kötelezettség, egyre több civil, lakossági jelzés érkezik.

A gyermekekkel szembeni elhanyagolási esetek számában nagyarányú növekedés volt tapasztalható. Ezen esetekben egyre gyakoribbak a súlyos elhanyagolások, melyek gyakran jutnak el hatósági intézkedésig.

Sok esetben tapasztalható, hogy a szülők szülői kompetenciája gyermekeik vonatkozásában nem alakult ki, vagy hibás mintákkal terhelt. Gyakran tehetetlenek az életkori sajátosságokból fakadó problémákkal szemben is. Ez a tehetetlenség frusztrációs helyzeteket teremt a családon belül, melynek feloldására, megoldására a szülőknek nincs megfelelő mintájuk, így megfelelő megoldási mechanizmusuk sem alakulhatott ki. Ezek megsegítésére szolgálnak a Család- és Gyermekjóléti Központ családterápiás, mediációs szolgáltatásai, valamint jogi, pszichológiai és fejlesztőpedagógiai tanácsadásai.

Az oktatási nevelési elhanyagolások (tankötelezettség igazolatlan mulasztása) számában az idei évben jelentős növekedés mutatkozott (közel háromszorosára nőtt a jelzések száma). Ennek fő oka, hogy az óvodai és iskolai szociális segítők intézményekben történő megjelenésével jelentősen megnövekedett a jelzések száma azon esetekben is, ahol alacsonyabb számú (pár órás) mulasztások történtek. Ezen jelzések azonban gyakran egészülnek ki más, pedagógusok által tapasztalt veszélyeztető körülményekkel. Az óvodai és iskolai szociális segítők segítségét egyre többször, és egyre nagyobb bizalommal veszik igénybe az intézmények, melynek hatására a korábban problémát jelentő, késve érkező jelzések előfordulása lényegesen csökkent. Ennek hatására a problémát, veszélyeztetettséget okozó helyzetekbe sokkal hamarabb és hatékonyabban tudnak a szakemberek beavatkozni.

A Család- és Gyermekjóléti Központ ügyfélkörében lényeges változásként tapasztalható, hogy nőtt azon esetek száma, melyekben valamely szülő (vagy mindkettő), illetve a gyermek súlyos lelki, mentális, vagy pszichés zavarral küzd. Ezen személyek ellátására az ellátórendszer továbbra sincs felkészülve. A hosszú várólisták, a ritka (jobb esetben havonta 1 alkalom)

konzultációs lehetőségek rendkívüli módon megnehezítik a családgondozás és a segítségnyújtás folyamatát.

Ezen ügyfelek megsegítésére Központunk **pszichológiai tanácsadást** működtet. A pszichológiai tanácsadást jelenleg két (1 fő főállású, 1 fő félállású részmunkaidős) munkatárssal látjuk el. Elmondható, hogy erre a szolgáltatásra igen nagy szükség van a pszichésen terhelt gyermek és felnőtt kliensek magas száma miatt, valamint a Pedagógiai Szakszolgálat és a Mentálhigiénés Gondozó túlterheltsége miatt Intézményünk egyre inkább szerepet kell vállaljon ezen rászorulóknak megsegítésében. A szolgáltatást a hét négy napján (hétfőtől csütörtökig) nyújtja Intézményünk a hozzánk forduló felnőttek és gyermekek számára mind a délelőtti, mind a délutáni és kora esti órákban. A 2019. évben **124 igénybevevő** részesült pszichológiai tanácsadásban mindösszesen **807 alkalommal**.

Az ellátottak gyermeknevelési problémák, párkapcsolati problémák, családi konfliktusok, életvezetési nehézségek, indulatkezelési problémák, agressziókezelés, szorongás, hangulati, viselkedési és magatartási zavarok, gyászfeldolgozás, önértékelési zavar, trauma feldolgozás, pszichoszomatikus tünetek stb. miatt vették igénybe tanácsadásunkat.

A **fejlesztőpedagógiai tanácsadás** szolgáltatást jelenleg 1 fő félállású fejlesztőpedagógiai tanácsadó látja el. A szolgáltatás nyújtására az igények folyamatosak. A kliensek, gyermekek időbeosztásához igazodva, hetente két délelőtti és két délutáni voltak megszervezve a foglalkozások. Ennek a heti rendnek köszönhetően mind az óvodás, mind az iskolás korosztály számára elérhető volt ez a szolgáltatás.

A tanácsadás a 2019-es évben összesen **37 gyermekkel** és szüleikkel folyt, ami mindösszesen **400 fejlesztő órát** és szülői konzultációt foglalt magában. A klasszikus fejlesztőpedagógiai tevékenység mellett a magasabb osztályfokon tanuló diákok esetében tantárgyi megsegítést is nyújtottunk. A szolgáltatást igénybe vevők között megtalálható az iskolába készülő, óvodás korosztály, akik a sikeres iskolakezdéshez szükséges képességek, kompetenciák elsajátítására irányuló készségfejlesztésen vettek részt. Emellett nagy számban jelentek meg a kisiskolás gyermekek, akik számára nehézséget jelentett az adott osztályfokon való sikeresség az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a tájékozódás, vagy a gondolkodási műveletek gyengesége miatt. A foglalkozások következtében, egyéni fejlesztési terv szerint haladva, egyéni vagy kiscsoportos formában voltak megszervezve. Mivel a legfőbb célunk, hogy segítséget nyújtunk a területben élő gyermekek és szüleik számára, a szolgáltatást nem kötöttük a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat által végzett szakértői vizsgálatokhoz, így igen széles körben tudtuk fogadni ügyfeleinket.

A **családterápiás** szolgáltatást igénybe vevő ellátottak esetében a családok gyermeknevelési problémái, szülői nevelési elvek szinkronizálása, párkapcsolati nehézségei, a mozaikcsalád okozta kihívások, elmélyült családi konfliktusok, a szülők különválása után a gyermekkel való kapcsolattartási viták jelentek meg ellátandó, kezelendő problémaként. A válással kapcsolatos terápiás folyamatok is egyre nagyobb szerephez jutnak, bár ahol közben bírósági eljárás is elkezdődik, gyakran megakad a terápiás folyamat, s nehéz eredményt elérni. Azokban az esetekben, ahol a párkapcsolat egyik tagja pszichopatológiás gondokkal küzd, és közös gyermek van, a terapeuta részéről fokozottan szenzitív jelenlétre van szükség. Az érintettek erős támogatásra szorulnak annak érdekében, hogy ne hozzanak hirtelen felindulásból olyan döntéseket, amely gyermekük/gyermekük biztonságát veszélyeztetné. Ezekben az esetekben fontos a terapeuta részéről a kezelőorvossal való együttműködés. Családterápiás szolgáltatást 2019-ben 1 fő megbízási szerződéses családterapeuta látta el. **453 fő** vett igénybe mindösszesen **279 alkalommal**.

Azoknak a családoknak, ahol a szülők a válás mellett döntöttek, vagy a szülő és a gyermek között konfliktus vagy érdekellentét támad, melyet belátható időn belül nem tudnak konstruktívan megoldani, de szükség van a további együttműködésükre, a kapcsolat fenntartására, a folyamat megsegítése érdekében Központunk **mediációs (közvetítői) eljárás** igénybevételeét biztosítja 3 fő képzett mediátor segítségével. A mediáció egy olyan önkéntesen igénybe vehető speciális konfliktuskezelési, vitarendezési módszer, folyamat, melynek során a két fél vitájában – mindkét fél közös beleegyezésével – egy független harmadik személy közvetít, és segíti a feleket a kölcsönösen elfogadható egyezség elérésében. Gyakran eredményes olyan esetekben, amikor a tárgyalások már holtpontra jutottak, a vitázók már nem képesek egymással segítő részvétele nélkül eredményesen kommunikálni. A mediátor a problémamegoldó folyamat keretében segít tisztázni a konfliktus természetét, segíti a felek közötti információáramlást, feltárja az ügytől független, vagy azzal csak közvetve összefüggő indítékokat, értékeket és érdekeket. Feladata, hogy elősegítse a kölcsönösen elfogadható megoldások megtalálását és kidolgozását. A mediáció célja nem annak eldöntése, hogy kinek van igaza, hanem az, hogy a mediációs eljárás végére olyan megoldás szülessen, amely mindkét fél számára kielégítő, melytől egyik fél sem érzi magát vesztesnek. A mediációs eljárás arra törekszik, hogy a felek félretegyék sérelmeiket és az eredmény ne a pozíciók kompromisszuma, hanem a kölcsönös siker és bizalom helyreállítása legyen. Mindezek következménye, hogy a kidolgozott megállapodás megvalósítható és betartható. Fontos körülmény, hogy az eljárás bizalmas, a bírósági eljárásokhoz képest gyors, ezért a pszichikai terhelés is a töredékére csökken. Mivel a szolgáltatás ingyenes, és a megállapodás a bíróságra benyújtható, az ügyfelek számára megspórolja a magas ügyvédi költségeket és lényegesen lerövidíti (akár 1-2 tárgyalásra) a bírósági eljárást. Az ellátottak többnyire a válás során felmerült gyermekelhelyezés, gyermektartásdíj megállapítása, szülői felügyeleti jog és kapcsolattartás rendezése, ingó és ingatlan vagyon megosztása érdekében keresték fel mediátorainkat. Ügyfeleink visszajelzése alapján a megkötött megállapodásokat a benyújtást követően a bíróság elfogadta. 2019-ben **54 fő** vett részt **104 mediációs ülésen**.

Jogi tanácsadás keretében az Intézmény 1 fő vállalkozói szerződéses jogászt alkalmaz, aki rászoruló családoknak, egyéneknek nyújt jogi segítséget házassági, családi, gyermekelhelyezési, végrehajtási, örökösödési, munkajogi kérdésekben, valamint a család alapvető működését befolyásoló ügyekben. A jogi tanácsadás a szociális segítő tevékenység, családgondozás szerves részeként kell, hogy funkcionáljon, ezért feltétele a tanácsadó és a családsegítő / eszménedzser folyamatos szakmai együttműködése. 2019-ben **218 fő** részesült jogi tájékoztatásnyújtásban **508 alkalommal**. A szolgáltatás minden kerületünkben életvitel szerűen tartózkodó lakos számára ingyenesen igénybe vehető.

Központunk **Állást-Most** álláskereső klubja **álláskeresési és munkavállalási tanácsadást** nyújt a kerületben élő munkanélküliek számára. Heti egy alkalommal tartanak foglalkozást, melyeket szerdai napokon 10 – 13 óráig látogathatnak az érdeklődők. Az első látogatás alkalmával minden érdeklődővel adatlapot vesznek fel, hogy felmérjék adottságait, céljait, és ennek ismeretében személyre szabott aktuális információkkal, tanácsokkal lássák el. A számítógép kezelésében kevésbé vagy egyáltalán nem jártas látogatóknak a munkatársak segítenek elkészíteni az önéletrajzot (akár fényképpel is) és a motivációs levelet, gyakorolni az interjú helyzetet, valamint segítenek a pályázati anyag felületre történő feltöltésében is. A munkavállalási tanácsadásban 2 fő családsegítő munkatárs vesz részt egyéb (hátralékezelési) feladataik mellett.

A **kórházi szociális munkát** végző családsegítő, nem lévén a kerületben gyermekkorház, ugyanazt a munkát végzi, mint az általános gyermekvédelmi munkát végző családsegítők, de kizárólagosan ő fogadja az egészségügyi intézményekből érkező jelzéseket, valamint feladata, hogy a budapesti gyermekkorházak és kórházak szociális munkásaival, valamint a kerületi védőnőkkel, házi- gyermekorvosokkal, háziorvosokkal tartsa a kapcsolatot.

Az kórházi szociális munkás feladata, hogy segítése a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a szociális válsághelyzetben lévő anyát és gyermekét, gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén intézkedjen. 2019-ben **54 fő** esetében **34 alkalommal** volt szükség intézkedésére.

Kapcsolattartási ügyeletünkön péntekenként (14-19 óra között) biztosítja a külön élő szülők és gyermekeik, valamint a nagyszülő és gyermekek közötti találkozások helyszínét, ill. igény szerint szakember segítségét, jelenlétét a kapcsolattartások lebonyolításához, amennyiben a találkozás egyéb módon - leginkább az érintettek kapcsolatának elégtelensége miatt - nem megoldható vagy újabb, a gyermekek számára igen megterhelő konfliktusokhoz, feszültségekhez vezethet. 2019-ben a kapcsolattartási ügyelet szolgáltatását **30 fő** vette igénybe **81 alkalommal**.

Készenléti szolgálatunk célja a Központ nyilvántartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás, vagy tájékoztatás nyújtása. Egy állandóan hívható mobiltelefonszámon biztosítjuk az elérhetőséget, ahol a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai az érintetteknek a lehető legtöbb információt megadják helyzetük megoldása érdekében. A készenléti telefonszám pénteken 14:00 órától hétfő reggel 8.00 óráig hívható. A hívásokat fogadó szakemberek munkáját speciális adatbázis segíti a hatékony segítségnyújtásban. A készenléti szolgálathoz beérkező hívások adminisztrációja és az intézkedés leírása a hívást követően történik. A további, szükséges beavatkozásokra a Család- és Gyermekjóléti Központ szakemberei tesznek javaslatot, a hívást követő első munkanapon. 2019-ben **8 hívás** érkezett a hívószámra.

Szabadidős programok tekintetében 2019-ben csökkenés tapasztalható. 2013-tól folyamatosan igyekszünk külső támogatókat felkutatni a különböző szabadidős programok megvalósításához. Ilyen külső támogatók pl. a Tiszta Formák Alapítvány, mely az ideivel együtt hat ízben támogatta az utcai szociális munkások által működtetett „**Rózsa Klub**” nyári táborát, mely a *Ráckeve - Fakó Falva Jurta Szálló és Lovas Élményparkban* valósult meg. E mellett rendszeresen keressük a különböző ingyenesen látogatható szabadidős programlehetőségeket (Pl.: Mindenki karácsonya, cipős doboz adomány, színházlátogatások stb.), melyekre munkatársaink csoportos keretek között kísérik el a gyermekeket. Intézményünk 2019. évben felajánlások keretében a következő programok látogatására, megvalósítására kapott lehetőséget: „Láthatatlan” Kiállítás, Duna Aréna Vizeskupa, Citadella látogatás, tudtak gyermekeket elvinni, mely fontos szerepet töltött be a gyermekek empátiájának fejlesztésében, szociális érzékenyítésében.

Az **utcai szociális munkások** által vezetett Rózsa Klubban a látogató gyermekek számában csökkenés tapasztalható, mely köszönhető annak, hogy egyre több külsős programot szerveznek a kollégák, melyek Újpest azon területeihez köthetők, melyeken a szabadidejüket töltő fiatalok fellelhetőek. Minden hétfő délelőtt és kéthetente csütörtökön a kollégák „*utcáztak*” annak érdekében, hogy minél több utcán csellengő gyerekeket érjenek el, s számukra értelmes szabadidő eltöltési alternatívát ajánljanak fel. 2019. évében „*utcázás*” során elért gyermekek száma **645 fő**, mely meghaladja a tavaly egész év során elért gyermekek számát.

Délelőttönként programszervezéssel és adminisztrációval foglalkoznak, ugyanis statisztikai adatok szolgáltatnak a Család- és Gyermekjóléti Központ részére. Valamint váratlanul adódó problémák esetén azonnal fogadják a betérő gyermekeket, még ha délelőtt érkeznek is. Kérhet segítséget minden gyermek, akinek problémája, krízishelyzete, vagy sürgős ügyintézési problémája (diákmunka vállalás stb.) van, iskolai, magánéleti gondja, vagy szülőkkel való konfliktusában keresi a megoldást. Mivel az Család- és Gyermekjóléti Központ más munkatársaival szoros együttműködésben állnak, azok irányítanak hozzájuk gyerekeket, másrészt jelzési kötelezettségüknek eleget téve együtt dolgoznak egy-egy fiatal, vagy gyermek ügyének előre mozdításában.

Nyitott klubnapjaikon, hétfő, kedd és szerda 14 órától 18 óráig tartanak nyitva. A helyiség forgalma átlagosan 12-25 fő fiatal naponta. Az utóbbi időben nem csak a már több éve ide járó, jelenleg 10-18 éves gyerekek látogatják a Klubot, hanem az utcázás során újonnan elért gyermekek és fiatalok is. Azonban a tanítási szünetekben ennél fiatalabb korcsoport is megjelent (4-9 évesek), természetesen szülői engedéllyel és nagyobb testvér kíséretében. Az egyre fiatalabb generáció foglalkoztatás a Klubban nagy kihívást jelent, tekintettel arra, hogy eszközrendszerünk nincs kialakítva, felkészülve e korosztály fogadására. Ennek fejlesztése indokoltá vált.

Foglalkozásaikon rendszeresen tartanak:

- csoportos beszélgetéseket ismerkedés-kapcsolatteremtés, kapcsolatmélyítés, élmények-tapasztalatok cseréje, értékek átadása, kulturális érzékenyítés céljából
- segítőbeszélgetéseket személyes, önértékelési témákban, (pl.: baráti- és párkapcsolat, család, konfliktuskezelés stb.)
- Cool-toura magam körül (önismereti, érzékenyítő, személyiség- empátiás készség és kommunikációs készség fejlesztő foglalkozás)
- filmklubokat, melyek után a látott filmről beszélgetnek,
- csoportkohéziót erősítő, csapatépítő, készségfejlesztő játékokat,
- társasjáték délutánokat, kártya partikat,
- kézműves foglalkozásokat,
- csocsó-, ping-pong, darts-, foci-, kosár-, röplabda-versenyeket, -kupákat,
- nyári félnapos kirándulásokat,
- tematikus, ünnephez kapcsolódó kézműves- és irodalmi foglalkozások stb.

A gyerekek internetezhetnek, szabadon hallgathatnak zenét, táncolhatnak, rappelhetnek. A klubban drogprevenciós beszélgetések, szexuális felvilágosítás, tanácsadás is zajlanak. Mindez spontán, alkalmazkodva az éppen betérő gyermekek összetételéhez, igényeikhez.

A tanév ideje alatt csütörtök délutánonként korrepetálást, felzárkóztatást, osztályozó vizsgákra való felkészítést tartanak. Korrepetálnak igény szerint angol és német nyelvet, magyar nyelvtant és irodalmat, történelmet, földrajzot, matematikát. Bizonyos tantárgyak oktatását csak egy bizonyos korosztályig tudják elvállalni. A korrepetálás sokszor a gyermek motiválása a tanulásra, más esetekben pusztán a jegyzetelés, a vázlatírás megtanítása, de olykor pl. magyar irodalomból, angoltól, történelemből érettségire való felkészítést is takar.

Nyáron a csütörtöki korrepetálás helyett utcai szociális munkát végeznek, tehát az utcákon csellengő fiatalokat felkeresik, szórólapot osztanak és hírt adnak a Rózsa Klub működéséről, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ-hoz való fordulás lehetőségéről.

Egy 2 órás, délelőtti „utcázás” során átlagosan kb. 20-30 utcán csellengő gyermeket, fiatalot sikerül megszólítanunk. A környék gyerekei, fiataljai bizalommal fordulnak felénk.

Kapcsolatban állnak a kerületi rendőrséggel, néhány iskolával, illetve más kerületek ifjúsági klubjaival.

Az anonimitását tiszteletben tartva név nélkül készítene havi statisztikát Klubban megforduló gyermekek életkora, neme, és szociális helyzete alapján, valamint arról, hogy milyen szolgáltatásban részesültek, milyen problémával jelentkeztek. A hozzájuk járó fiatalok szülei ismerik őket, szívesen engedik hozzájuk gyermekeiket.

A Klubot látogató gyermekek szülei írásos formában beleegyeztek, hogy gyermekeik a Klubba járjanak, hogy róluk fotók készüljenek, és az általuk esetlegesen okozott kárért a felelősséget vállalják.

Az **átmeneti gondozást** igénybe vevő gyermekek száma 2019-ben csökkent, melynek oka, hogy családsegítő és esetenedzser munkatársaink ez évben sikeresen tudtak olyan családtagokat, illetve családi barátokat felkutatni, akik a krízishelyzetben lévő családok gyermekeit családba tudták fogadni, így a gyermek intézményes elhelyezése nem vált szükségessé.

Átmeneti ellátásba került gondozottjaink esetében jellemző volt, hogy a jogszabály által „biztosított” teljes időszakot (1 év, valamint félév hosszabbítás) igénybe kívánták venni. Ez elsősorban a hosszan elhúzódó, kilátástalan, nehezen megoldható élethelyzetükből fakadt. A bekerülés okai a lakhatás megoldatlanságából, családi konfliktusokból, működési zavarokból eredő elmérgesedett, tarthatatlan szülő-gyermek kapcsolatokból, a szülő(k) pszichés terheltségéből fakadt.

Intézményünk által az átmeneti ellátásba javasolt gyermekekre, illetve családokra esetenként jellemző, hogy több éve fennálló segítő kapcsolat sem volt előre vezető a szülők életvezetési problémái, a család működési és konfliktus megoldási mechanizmusai, zavarai miatt.

Az átmeneti ellátásba kerülő családok egy részének esetében a bekerülést követően javaslatot tettek az esetenedzserek védelembe vételi eljárásra, vagy – indokolt esetben – más hatósági intézkedésre (ideiglenes hatályú elhelyezés, családba fogadás, nevelésbe vétel), melyek az elhúzódó gyámhatósági ügyintézésnek, valamint a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatok leterheltsége miatt elhúzódó szakértése és helyezési tanácskozások, valamint a befogadó otthonok férőhely hiánya miatt hosszú idő elteltével realizálódnak, ezzel is nehezítve a gondozási folyamatban történő eredmények elérését.

Család- és Gyermekjóléti Központunk a 2019. évben mindösszesen 2627 ellátott számára nyújtott speciális szolgáltatást 8165 alkalommal.

Ellenőrzések, a működés törvényessége

- 2015. decemberében NRSZH ellenőrzés történt Intézményünkben, melyvizsgálatról a végzést 2017. februárjában kaptuk meg. Az abban tett észrevételekre, hiányosságokra az Intézmény a korrigáló intézkedéseket megtette.
- Budapest Főváros Kormányhivatala célvizsgálat keretében ellenőrizte Központunk személyi feltételeit 2016. június és október hónapban.
- 2017. januárban ISO külső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat. A szakmai tevékenységet rendben találták.
- 2017. októberben ISO belső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat.
- 2017. június – augusztus hónapban Budapest Főváros Kormányhivatala tartott ellenőrzést és célvizsgálatot intézményünkénél, melynek eredményéről jegyzőkönyvi tájékoztatás 2017. december 31-ig nem érkezett.

- 2018. januárban ISO külső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat. A szakmai tevékenységet rendben találták.
- 2019. januárban ISO külső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat. A szakmai tevékenységet rendben találták.
- 2019. novemberben ISO belső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat. A szakmai tevékenységet rendben találták.

Továbbképzések - szakmai műhelyek

A 2019-es évben képzési tervben megjelölt személyek közül több munkatársunk vett részt továbbképzésen.

Hátralékkezelő kollégáink szakmai közösen szervezett találkozón, megbeszélésen vettek részt a helyi Önkormányzat Szociális Osztályának vezetőivel és munkatársaival, ahol a helyi hátralékkezelési támogatás helyzetéről, és a támogatás feltételrendszerének lehetséges módosításáról konzultáltunk. A megbeszélés eredményeként a helyi rendeletet javaslataink figyelembevételével részlegesen módosították. Kollégáink rendszeresen részt vesznek a Zuglói Család- és Gyermekjóléti Központ, Állás- LES Munkaközvetítő Iroda budapesti regionális műhelymunkájában.

2019. év folyamán 2 fő kollégánk vett részt a Partner's Hungary által szervezett mediációs konferencián, valamint a Család, Gyermek, Ifjúsági Közhasznú Egyesület szervezésében a Facilitátor- jóvátételi eljárás levezetése című képzésen.

Munkatársaink 2019-ben is folyamatosan részt vettek szupervíziós üléseken.

Hallgatók fogadása szakmai gyakorlatra

Intézményünk nyitott arra, hogy szociális szakirányú (közép vagy felsőfokú) képzésben részesülő hallgatókat fogadjon. A 2019-es évben 1 hallgató vett részt Intézményünknel szakmai nagygyakorlaton. 4 hallgató járt Központunkban intézményi monitorozáson.

Középiskolás diákok számára lehetőséget biztosítunk az önkéntes közösségi szolgálat teljesítéséhez. 2019-ben 2 főt fogadtunk.

A Család- és Gyermekjóléti Központ jövőre vonatkozó javaslatai, célok meghatározása

Célunk olyan Szolgáltatási Komplexum létrehozása, amely a helyi hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett egyének és családok szükségleteire, problémáira képes valódi, szakszerű válaszokat adni, széleskörű segítő szolgáltatást nyújtani az arra rászorulóknak.

1. A Család- és Gyermekjóléti Központ szakembereit támogató lehetőségek:

A Család- és Gyermekjóléti Központ engedélyezett létszáma **68 fő** (53 fő + 15 fő óvodai és iskolai szociális segítő). 2019. december 31-én a **státuszban lévő aktív állomány 38 fő** ($\approx 2/3$). Ebből 1 fő jelenleg felmondási idejét tölti). Így látható, hogy **30 fős létszámhiánnyal** küzd egységünk, mely a meghatározott létszám több mint 1/3-a. A feltöltésre és helyettesítésre váró státuszok száma 30 fő (ebből 11 fő családsegítő, 1 fő esetenmenedzser, 1 fő tanácsadó, 11 fő óvodai és iskolai szociális segítő, 6 fő szociális asszisztens). Az Intézménytől 2019. október 31-ig 20 fő távozott, új belépők száma 17 fő.

A létszám feltöltésének érdekében az álláshirdetések kiírása, a pályázók meghallgatása folyamatos. Azonban az álláshelyek feltöltése kapcsán tapasztalható, hogy nagyon kevés szakember maradt a pályán, így az álláshirdetésekre nagyon kevés jelentkezés érkezik, az álláspályázók a kiegészítő juttatások, pótlékok hiánya miatt rendszeresen visszalépnek a pályázattól, tekintettel arra, hogy elmondásuk alapján más kerületek kedvezőbb anyagi feltételeket biztosítanak (hirdetésekre jelentkezők elmondása szerint a cafeteria mellett kerületi/területi/veszélyességi stb. pótlékot adnak, mellyel Intézményünknek jelenleg nem versenyképes.)

Intézményegységünk 2019. december 31-g 32 alkalommal hirdette meg a feltöltetlen státuszokat, melyekre 88 fő jelentkezett. Ebből 26 főnek nem volt meg a képesítési előírásnak megfelelő végzettsége, 36 fő lépett vissza a pályázati meghallgatás előtt vagy azt követően, a meghallgatott 30 főből 17 fő bizonyult alkalmasnak a munkakör ellátására és nyert felvételt.

A Család- és Gyermekjóléti Központ a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64. §, valamint az a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39. §, 40. § és 40/A. § értelmében köteles ellátni szociális segítő tevékenységet, valamint esetenedzselési feladatokat, melyek az ellátott családok esetében a klasszikus családgondozási feladatokat is tartalmazzák (úm.: családlátogatás, hivatalos ügyintézés, segítő beszélgetések, különböző tanácsadások stb.). A jogszabály és az EMMI által kiadott szakmai protokollok („A család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében biztosított szociális segítő munka folyamatairól” és „A gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól”) alapján az esetek továbbírányítása nem lehetséges, a gondozási folyamatok ellátása kötelező, nem átruházható.

A feladatok racionális megszervezése folyamatos, de a létszám és az esetszámok vonatkozásában (a folyamatos esetlezárások ellenére) nehezen tarthatóak a jogszabályi előírások. Az új esetek kiosztásánál mindig figyelembe vesszük az egyes munkatársaknál már meglévő esetek számát, súlyosságát, a kollégák terhelhetőségét, szakmai tapasztalatait, esetleges speciális tudását.

Intézményünk tevékenységi köre az alábbi két kötelezően ellátandó feladattal bővült az elmúlt években:

- 2018. szeptember 1.-től az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységgel. Kerületünkben több, mint 15.000 tanköteles és óvodaköteles korú gyermek jár a köznevelési intézményekbe, akik 56 nevelési-oktatási Intézményben rendelkeznek jogviszonnyal. Az óvodai és iskolai szociális segítők **11 fős létszámhiány** mellett látják el tevékenységüket.
- 2019. január 1-től a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 1993. évi III. törvény 64/A. § (1) bekezdése alapján a Gyvt. szerinti család- és gyermekjóléti központ szociális diagnózist köteles készíteni a jogszabály által meghatározott esetekben. A szociális diagnózist készítő esetenedzseri státuszt ez év szeptemberig eredménytelenül hirdette Intézményünk. 2019. szeptembertől 2 fő esetenedzser kolléga vállalta a feladat ellátását osztott munkakörben.

A családsegítő, esetenedzser, óvodai és iskolai szociális segítő, valamint asszisztens munkatársak igyekeznek a jogszabályban és a szakmai protokollokban, ajánlásokban, módszertani útmutatókban foglaltaknak megfelelni, azonban a rendkívül magas létszámhiány miatt az esetek megfelelő dokumentálása, a szakszerű esetvezetés/gondozás/segítő tevékenység felelősség megszervezése, ellátása, a napi lejelentések elkészítése a létszámhiányból fakadóan folyamatosan nehézségekbe ütközik.

Az alacsony bérek okozta egzisztenciális problémák (napi megélhetés, lakhatásuk biztosítása a jelenlegi albérlő árak mellett), a nem megfelelő munkakörülmények, az állandósult túlterheltség folyamatosan feszültségeket generálnak a munkatársakban, melyek fokozzák a kollégák esetében a kiégés, valamint a munkahelyváltási kényszer veszélyét. Mindebből kifolyólag az Intézményegységnél a fluktuáció folyamatos és állandósult problémát jelent.

A fentiekben leírt állapotok rendkívüli módon veszélyeztetik a minőségi, felelősségteljes munkavégzést, a meglévő munkatársak megtartását, szakmailag megfelelően képzett, kompetens új munkatársak felvételét, valamint Intézményünk ügyfeleinek szakszerű és emberhez méltó ellátását, ez által Intézményünk működőképessége válik bizonytalanná.

A megfelelő végzettségű szociális szakember hiány és a nagymértékű fluktuáció megállítása érdekében elengedhetetlennek tartjuk az alacsony bérek kompenzálását, a nagyobb anyagi és erkölcsi megbecsülést (pl. az Újpest pótlék bevezetését, visszavezetését, ruhapénz juttatást stb.), az Újpesten történő elhelyezkedés lehetőségének vonzóvá tételét annak érdekében, hogy Intézményünk versenyképességét növeljük a munkaerő felvétel és a jelenlegi szakemberek megtartás terén.

A szakmai munkánk színvonalának, profizmusának megőrzése, kompetenciáink fejlesztése fokozott pszicho-szociális megterhelés okozta kiégés megelőzése érdekében hangsúlyosnak tartjuk a *csoporthoz/team szupervízió lehetőségének* folytonosságát, valamint az *egyéni szupervíziós lehetőség* megteremtését.

A vezetői kompetenciák fejlesztése, a *vezetői szupervízió lehetővé tétele* és folyamatosságának biztosítása kulcsfontosságú a versenyképes vezetői szemlélet kialakításához.

A személyi feltételek mellett a mindennapi munkavégzéshez szükséges a tárgyi eszközrendszer fejlesztése és bővítése.

2. Szeretnénk láthatóvá válni a kerület lakossága számára:

Szeretnénk a kerület lakossága számára a helyi médiumokon keresztül széles körben láthatóvá tenni az általunk nyújtott szolgáltatásokat. Ennek érdekében szükséges lenne, hogy a szolgáltatásokról szóló hírek, információk legalább havi rendszerességgel publicitást kapjanak az Újpest Újságban, *különös tekintettel arra, hogy a Család- és Gyermekegészségügyi Központ valamennyi szolgáltatása ingyenes*. Elengedhetetlennek tartjuk a pontos és gyors információnyújtás szempontjából mind az Intézményi, mind a fenntartói honlap folyamatos frissítését, valamint egy Intézményi Facebook oldal létrehozását, melyen az aktuális programok, szolgáltatások szintén megjelenhetnének.

3. Tekintettel a kerület nagyságára és a magas lakosságszámra szeretnénk a szolgáltatások kiterjesztését és azok közelségét a lakossághoz újabb telephely(ek) létesítésével.

Elképzelésünk szerint a meglévő újpesti telephely mellett a Központ jelenlegi, Deák F. utcai szolgáltatásai újra elérhetővé válnának egy, a 30.000 fős lélekszámú káposztásmegyeri lakótelepen létrejövő telephelyen, amelyben olyan helyi problémák megoldásához is segítséget nyújthatunk, amelyek kifejezetten e lakóterületen jelentkeznek.

Olyan kiegészítő szolgáltatásokat tervezünk nyújtani közvetlenül, amelyek az itt élők mindennapi életét megkönnyítve, gyakorlati segítséget tudnak nyújtani a mindennapi szociális

problémák megoldásához, elméleti megoldások helyett azonnali gyakorlati, segítséget jelentenek.

VEKOP-6.2.1-15-2016-00001 számú „Újpest Kapuja” térségmegújítási és városrehabilitációs projekt keretében szintén felmerült a területen kirendeltség, iroda létrehozása, melynek tervezése és megvalósítása a projekt keretein belül tud megvalósulni.

Már meglévő, a területre kihelyezhető szolgáltatásaink:

- Pszichológiai tanácsadás
- Családkonzultáció/családterápia
- Mediáció
- Jogi tanácsadás
- Hátralékkezelési tanácsadás
- Munkavállalási tanácsadás
- Szociális diagnózis felvétele
- Klubok

Tervezett kiegészítő szolgáltatások, tevékenységek

Mozgássérültek megsegítése: A lakótelep átadása óta jelentős számú mozgássérült vagy mozgásában korlátozott személy és család él a lakótelep adottságai miatt elszigetelten.

Bár létezik több országos, és területi szervezet, amely foglalkozik a problémáikkal, de olyan intézmény nincs, amelyik helyben tudna segíteni. A sorstársaknak nehéz a személyes kapcsolattartás, fizikailag távol vannak, közösségeik gyengék. Nem jutnak elég információhoz sem ügyeik intézéshez, sem egymással kapcsolatban. A mindennapi ügyeik intézésében hátrányos helyzetben vannak, mivel a szolgáltatások nagy része nem érhető el egyrészt a távolságok miatt, másrészt a fizikai akadályoztatásuk miatt (nincs szállítóeszköz, vagy az csak alkalmanként elérhető). Számukra segítséget nyújthatunk szállításukban, ügyintézésben, kísérésben, közösségszervezésben, munkahelykeresésben, saját érdekű kiadvány szerkesztésében, megjelentetésében, terjesztésében.

Időskorúak megsegítése támogatása: A lakótelep öregedésével párhuzamosan az itt élő lakosság átlagéletkora is jelentősen megnőtt, egyre több az idős, magányos ember. Számukra Káposztásmegyeren nincs semmiféle közösségi ellátó hely. Csoportba szervezéssel egy olyan közösség létrehozását tervezzük, amely a közös problémák kölcsönös megismerése mentén létre tud hozni egy közösségi hálót egymás segítésére (szívességbank).

Ingyatlanokkal, lakhatással kapcsolatos tevékenység szociális lakásügynökség szolgáltatás:

- lakáscserék közvetítése (elsősorban eladósodott ingatlanok cseréjének elősegítése a hátralékok rendezése, és a további eladósodás, valamint a lakhatás megtartása érdekében) ingyenesen
- albérletek (lakások, szobák) ingyenes közvetítése
- információk a lehetséges támogatási formákról, kedvezményekről
- ingyenes jogi segítség az ingatlanok cseréje, bérbeadása, eladása kapcsán
- házi munkák (takarítás, mosás, főzés) végzésével, karbantartásával kapcsolatos munkaközvetítés

Gyerekek nyári foglalkoztatása: A nyári szünet időtartama alatt heti rendszerességgel napi több órás szabadtéri gyermekfoglalkoztatás biztosítása azoknak a családoknak, akiknek a gyermekei a nyári szünet nagy részét a lakótelepen töltik.

Adományok gyűjtése, közvetítése, önkéntesek fogadása: Fontosnak tartjuk az önkéntesen felajánlott szociális munka, valamint az adománygyűjtés és tárolás lehetőségének megteremtését. Ruhanemű, bútor, háztartási eszköz, tartós élelmiszer raktár működtetése. (Adományként felajánlott bútorok, háztartási eszközök, ruha, játék, tartós élelmiszer adományok raktározása, közvetítése, rászorultság esetén szállítása.)

Szállítási lehetőség megteremtése: Többcélú jármű beszerzése személyek és adományok szállításához. Az idős, beteg ügyfeleink sok esetben azért nem tudják az ügyeiket intézni, mert fizikai alkalmatlanságuk, vagy anyagi problémáik miatt nem tudnak közlekedni még Újpesten belül sem. Ugyanakkor nagy igény van a háztartásban használatos bútorok, háztartási eszközökre. Sok felajánlás érkezik, azonban az adományok jelentős része azért nem ér célba, mert szállítóeszköz hiányában nincs lehetőség a felajánlások elszállítására. Szükség lenne egy személy és teherszállításra egyaránt alkalmas gépjárműre, melynek segítségével a leginkább rászorulóknak tudnánk az adományokat eljuttatni.

4. A Család- és Gyermekjóléti Központ vonatkozásában egyéb tervezett kiegészítő szolgáltatások, tevékenységek:

Resztoratív – helyreállító / jóvátételi eljárás bevezetése

2019. év folyamán 2 fő mediátor kollégánk vett részt a *Család, Gyermek, Ifjúsági Közhasznú Egyesület* szervezésében a Facilitátor - jóvátételi eljárás levezetése című képzésen.

A **resztoratív**, (más néven **helyreállító vagy jóvátételi**) szemlélet lényege az, hogy a szabályok megsértését nem elsősorban szabályszegésként, hanem a résztvevők közötti konfliktusként értelmezi. **Az eljárás célja:** a konfliktus következtében kialakult károk helyreállítsa úgy, hogy a kárt okozó személy aktívan vállaljon felelősséget a tettéért, és valamilyen jóvátételt ajánljon fel a megsértett személynek vagy közösségnek.

A konfliktus feloldásának folyamatában a sértett, az elkövető és a közösség szempontjai, szükségletei egyaránt érvényesülnek. A resztoratív jóvátételi eljárás jól alkalmazható óvodai vagy iskolai környezetben (gyermek-gyermek, gyermek-pedagógus, szülő-pedagógus, szülő-intézmény, pedagógus-pedagógus között) történt szabályszegés, konfliktusok, fegyelmi eljárások esetében lehetséges alternatív vitarendezési technikaként, valamint munkahelyi közösségekben fennálló konfliktushelyzetekben. A megbeszélés/ülés során az érintettek megoszthatják a többiekkel az esettel kapcsolatos érzéseiket, az elkövetők szembesülhetnek tetteik következményeivel, kinyilváníthatják megbánásukat tetteikkel kapcsolatban, illetve az áldozat megkapja a megbocsátás lehetőségét. A módszer segítségével helyreállíthatók a kapcsolatok, és mind az elkövető, mind az áldozat visszaintegrálódhat az adott közösségbe.

Egyszülős Klub

Család- és Gyermekjóléti Központunkban 2020. január 29-től várjuk azokat a **gyermekeiket egyedül nevelő szülőket**, akik szeretnék egy kötetlen, beszélgetős csoporthoz tartozni, megismerni és támogatni egymást. A Klub idején, a gyermekeik részére játékos foglalkozást biztosítunk. Ezen szülők csoportba szervezésével egy olyan közösség létrehozása a cél, amely a közös problémák, nehézségek kölcsönös megismerése mentén létre tud hozni egy közösségi hálót egymás segítésére.

Addiktológiai konzultáns tanácsadás

2020. január 15-ig 1 fő esetmenedzser munkatársunk fejezi be tanulmányait, mint addiktológiai konzultáns. A szakmai tevékenység és a szolgáltatások bővítésére jó lehetőséget nyújtanak az általa megszerzett kompetenciák és tudásanyag. Munkatársunk jogosulttá válik mind felnőttekkel, mind gyermekekkel végzendő tanácsadási, konzultálási folyamatra. Ezen folyamatokat egyéni, vagy kiscsoportos formában látná el.

Addiktológiai érintettség esetén kompetenciájából fakadóan jogosult lenne:

- motivációs interjú felvételére és kiértékelésére
- az interjút követően az érintett vonatkozásában a hiányzó motiváció kialakításában annak érdekében, hogy alkalmassá váljon rehabilitációs intézménybe való bejutásra, elhelyezésre
- együtt élő családtagok számára tanácsadásra, hogy hogyan viszonyuljanak és foglalkozzanak az érintettel, valamint ezen folyamat megsegítésére, támogatására
- folyamatos kapcsolattartás és konzultáció a szakellátó intézményekkel annak érdekében, hogy mindig naprakész információkkal szolgálhasson az érintettek számára
- kognitív viselkedésterápia levezetésére.

Enni adok doboz kihelyezése

Család- és Gyermekjóléti Központunk is szeretne segítséget nyújtani az Enni adok dobozon keresztül az éhes, rászoruló embereknek. A dobozt az Intézmény területén helyezhetnénk el, melynek a karbantartását munkatársainkkal vállalnánk. Biztosan lennének lelkes újpesti lakosok, akik szívesen helyeznének el benne élelmiszert az arra rászorulóknak számára. Az Újpest Újságban történő meghirdetés lehetővé tenné, hogy ne csak azok tudjanak az Enni adok dobozról, akik az Intézmény közvetlen környezetében laknak, hanem minden újpesti gondolhasson, tehessen elesett embertársaiért. (Ilyen doboz később a leendő Káposztásmegyeri telephelyen is elhelyezhető lenne.)

Együttműködés kialakítása az Élelmiszer Bankkal

Az élelmiszer bankkal kötendő együttműködés lehetővé tenné, hogy Intézményünk tartós élelmiszereket juttasson el a kerületünkben élő, gondoskodásra, támogatásra, megsegítésre szorulóknak számára. Egy-egy halmozottan hátrányos helyzetű egyén, vagy család életében az élelmiszer adomány az ételhez jutás lehetőségét jelentheti.

Táboroztatási lehetőségek bővítése

A fenntartó Önkormányzattal történő közös konzultációt követően meg kell vizsgálni az önkormányzat által támogatott táboroztatások lehetőségeit. Érdemes lenne elgondolkozni - gyermektáborok támogatása mellett - egyéb tematikus táborok támogatásán, mint pl.:

- Mozgássérült személyt ápoló családok tábora
- Egyszülős tábor
- Hátrányos helyzetű családok táboroztatása

Nyári családok táborok szervezésével támogathatnánk ezen rászorulókat, hiszen ezek a családok évek óta (vagy talán soha) nem jutnak el egy közös nyaralásra.

Fontosnak tartjuk a Család- és Gyermekjóléti Központ további működése és fejlesztése érdekében az ezzel kapcsolatos fenntartói igények megismerését és az elképzelésről való közös gondolkodás érdekében, a fenntartó Önkormányzat ágazatért felelős szakembereivel a konzultáció lehetőségét.

A tervezett szolgáltatások részletes kidolgozását a fenntartói igények teljes körű megismerése és figyelembevétele mellett, alapos szakmai előkészítő munkát követően tudjuk elkészíteni.

3.2. Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye

A bölcsődék ellátási területe Újpest. A szülő választhatja a lakóhelyétől távolabbi bölcsődét is, de többségében a családok a lakóhelyhez közeli intézménybe kérik az elhelyezést.

A bölcsődei ellátást igénybe vevő gyermekek változatos életkörülmények között nevelkednek, a családok többsége jó, illetve átlagos életszínvonalon él. 2019-ben a gyermekeket egyedül nevelők száma emelkedett, a 3 vagy többgyermekes családban nevelkedők száma jelentősen nem változott. Az ellátott gyermekek között van olyan, aki olyan családban él, ahol a létminimum, és az ahhoz közeli életszínvonal megteremtésére képesek a szülők, de vannak olyan családok, ahol a szülők és gyermekek kiemelkedő életkörülmények között élnek, nevelkednek.

Újpest demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-3 éves korosztály adataira:

A Védőnői Szolgálat 2019.12.31-i. adatai alapján **2342 fő** 0-3 éves korú gyermek él Újpesten. A korosztály 2018-ban 165 fővel, **2019-ben 131 fővel csökkent az előző évhez képest. A nyilvántartott gyermekek korosztályos megoszlása:**

- 0-12 hónapos korú csecsemők létszáma: **800 fő**
- 12-36 hónapos korú kisdedek száma: **1542 fő**
- Várandósak létszáma: **449 fő**

Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása 2019 évre.
(A táblázat az előző évi adatokat is tartalmazza.)

	2016. év (/fő)	2017. év (/fő)	2018. év (/fő)	2019. év (/fő)
Ingyenes étkezésben részesülők száma (összesen)	684	648	632	540
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	40	30	31	17
Tartós beteg gyermekek száma	54	56	42	50
Nagycsaládban nevelkedők száma	130	139	132	115
Jövedelem alapján ingyenes étkezők száma	460	423	424	355
Nevelésbe vett vagy gyámság alatt lévő	-	-	-	3

*2019. január 1-december 31. időszakra

Megjegyzés: Egy gyermek több kategóriában is szerepelhet

2019-ben az ellátások igénybevétele arányaiban egyik területen sem változott, a csökkenést a teljes gyermeklétszám csökkenése okozza. A tartós betegek száma a felvett gyermek létszámához viszonyítva emelkedett.

A bölcsődei gondozási díj mértéke 2019-ben is napi 500 Ft. Díjemelkedés nem történt. A Fenntartó önkormányzat a Gyvt. és a helyi Önkormányzati rendelet értelmében a meghatározott egy főre eső jövedelem esetén fizetési kedvezményt biztosított.

Gondozási díjat fizetettek száma: **422 fő** (2019. december 31-i adat)

Gondozási díjkedvezményben részesülők száma: **275 fő.** (2019. december 31-i adat)

A beíratottak (613 fő) **45%-a** különböző mértékű kedvezményre jogosult:

Gondozási díjkedvezmény 2019. december 31-i adatok szerint:

Kedvezmény mértéke	Fő	Fizetett napi díj
100% (1)	93	0 Ft
20% (2)	13	400 Ft
40% (2)	17	300 Ft
60% (2)	27	200 Ft
80% (2)	27	100 Ft
100% (2)	98	0 Ft
Összesen:	275	—

(1) - Gyermekvédelmi törvény értelmében mentesül

(2) - Jövedelem alapján megállapított

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- 2019-ben az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék **818** kisgyermeknek biztosíthatott férőhelyet 9 bölcsődei telephelyen. A kisgyermeknevelői hiány miatt év közben a 66 csoportból szüneteltetésre került 11 csoport, így legalább 132- 144 gyermek ellátását nem volt mód biztosítani.
- A bölcsődei ellátást elsősorban azok a családok, szülők vették igénybe, akik munkavégzésük miatt gyermekeik napközbeni ellátása nem tudták megoldani. A Jelzőrendszer tagjainak javaslatára (védőnői javaslatok, Család- és Gyermekjóléti Központ, gyermekorvosi javaslat) bölcsődei nevelést biztosítottunk (egyéb okok miatt) a rászorult családok gyermekeinek is. **2019-ben 26 fő gyermek ellátását kérte a jelzőrendszer.**
- Az újpesti bölcsődékben lehetőség van a sajátos nevelési igényű gyermekek elhelyezésére is. Amennyiben ilyen gyermek került felvételre, ott a csoport létszáma a törvényi szabályozásnak megfelelően nem haladta meg a 11, 10, illetve 8 főt. 2019 évben a sajátos nevelési igényű gyermekek száma **jelentősen csökkent, összesen 5 fő.**
- A gyermekfelvétel szervezetünkben a Bölcsődék központjába történik. A felvétel rendje 2019-ben megváltozott: A teljes nevelési évre jelentkezők május hónapban kérhetik a gyermek elhelyezését, és a felvettek számára az adaptáció szeptember 01—október 31 között zajlik. A **nevelési év közben (november-június)** a családok által igényelt bölcsődébe, a kezdési időpont előtt két hónappal nyújthatják be a férőhely igénylést a szülők, és a rendelkezésre álló szabad férőhelyen biztosít az intézményvezető bölcsődei ellátást a gyermek számára. A gyermekek bölcsődei elhelyezésekor az Intézményvezető törekszik arra, hogy a szülők által választott bölcsődében kapjon ellátást a gyermek. A nevelési év közben ellátást igénylők is legtöbbször a kért bölcsődébe kaphattak ellátást. Amennyiben férőhely hiányában másik bölcsődét kellett

felajánlani, abban az esetben is, közös döntésre alapozott az ellátás helyének kiválasztása. Intézményi szemléletünk, hogy a szülővel együttműködve, a lakóhelyhez közeli, vagy a munkába járás útvonalába eső bölcsődei férőhelyet biztosítsunk.

- 2019-ban a nevelési év közben ellátást igénylők többsége a kért időponttól bölcsődei ellátásban részesült. A 24 hónapnál fiatalabb gyermekek felvétele több esetben nehézségbe ütközött, így a kért időpontnál később kerülhetett bölcsődébe a gyermek.
- A nevelési év kezdetén (szeptember, október) a bölcsődei felvételek probléma mentesek voltak. A lemondások száma megközelítette a 10 %-ot, melynek leginkább a lakhelyváltozás, élethelyzet változás, kistestvér születése volt az oka.
- A bölcsődei helyek iránti igény 2019-ben csökkenést mutatott, ugyanakkor az év folyamán folyamatos volt. Gyed, Gyes melletti munkavégzés hatására a 2 éves gyermekek szülei kértek ellátást, valamint kis számban 6, 8 illetve 15-20 hónapos gyermekek elhelyezésére is volt igény. A csoport alakításkor a bölcsődevezetők a gyermekek érdekeit figyelembe véve, homogén csoport összetételre törekedtek, de az év közbeni elhelyezések a korcsoportokat gyakran megváltoztatták. Január, február, március, április, május hónapban a két év alatti korosztálynak nehezebb, vagy lehetetlen a szabályozók betartásával helyet biztosítani, ennek ellenére a **férőhelyre várakozás nem haladta meg az 1-2 hónapot**. A két év alatti gyermekek év közbeni heterogén csoportba helyezése, a gyermekek fejlődésre akár pozitív hatással is lehet, de nehezíti a pedagógiai munkát, és a nevelői munka átszervezését, a pedagógiai tevékenység átalakítását is igényli.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai (gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése):

A **Család- és Gyermekjóléti Központtal** a bölcsődei szakemberek kapcsolata megfelelő, konkrét esetek kapcsán rendszeres, hatékony kapcsolattartás jellemzi.

A bölcsődei gyermekekkel kapcsolatos, felmerülő kérdésekre munkatársaink választ kaptak, a szükséges információkat, az adatvédelmi szabályokat, kompetencia határokat betartva biztosították. A megkért pedagógiai véleményeket az érintett bölcsődevezetők, kisgyermeknevelő pedagógusok elkészítették, és megküldték.

2019 évben Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központ, Budapest Főv. III. Ker. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Óbudai Családi Tanácsadó És Gyermekvédelmi Központ, SOS Krízis Alapítvány, Budapest XIII. kerületi Önkormányzat Prevenció Központ HÍD Család- és Gyermekjóléti Központ, és a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság számára összesen **10 szakvélemény készült**.

A jelzőrendszeri megbeszéléseken a bölcsődék szakembereinek képviselői rendszeresen részt vettek. A Család- és Gyermekjóléti Központ által szervezett jelzőrendszeri éves tanácskozáson beszámoltunk a 2018. évi gyermekvédelmi feladatellátásról, a további találkozók, azok szakmai tartalmára tekintettel is jelen voltunk, így a kapcsolati erőszákról, az információs társadalom gyermekei nehézségeiről cseréltünk tapasztalatokat.

A Leiningen Bölcsődében, és a Lakkozó Bölcsődében a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársa, Balogné Csonka Erzsébet házi továbbképzés keretein belül vendégünk volt, és tájékoztató beszélgetést tartott a Család- és Gyermekjóléti Központ működéséről.

A jelzőrendszer más tagjaival is megfelelő a kapcsolata a bölcsődék szakembereinek.

A **Védőnői Szolgálattal** a kapcsolatunk fejlődő. Két alkalommal Intézményvezetői tájékoztatás történt a bölcsődei felvételtől, ellátás részleteiről. A bölcsődei szaktanácsadó két

esetben a bölcsődei nevelés szerepéről, a családok segítségéről, a prevencióról eszmecserét folytatott a védőnői hálózat vezetőjével, és az védőnőkkel. A védőnői jelzésre, javaslatra **22 fő kisgyermek** bölcsődei ellátását biztosítottuk, segítve ezzel a családot, a gyermekek fejlődését. A védőnők Káposztásmegyeren a Homoktövis-, Lakkozó-, és a Hajló Bölcsődét rendszeresen látogatják. Figyelemmel kísérik gondozott gyermekeik bölcsődei életét, fejlődését, szükség esetén kapcsolati hidat teremtenek a bölcsőde és a családok között. A kertváros, és belső város bölcsődéiben a látogatások szervezésére javaslatot tettünk.

A Bölcsődeorvosokkal a bölcsődevezetők, kisgyermeknevelők kapcsolata partneri, a szülőkkel a kapcsolattartás rendszeres. 2019-ben nem történt változás a bölcsődeorvosok számában, a 9 bölcsődét 4 fő gyermekorvos látja el, a gyermekek érdekében orvosaink erőn felül teljesítenek. A kisgyermeknevelő pedagógusok együttműködésével, figyelemmel kísérik a gyermekek egészséges fejlődését, segítséget nyújtanak a családoknak. **A bölcsőde orvosi ellátás egyre nehezebben szervezhető, a feladat szakma dilemmái, akadályai miatt.**

A Káposztásmegyeri gyermekrendelőben a Baba-Mama klubbal a Homoktövis-, Hajló- és a Lakkozó Bölcsőde bölcsődevezetőjének a kapcsolata kiemelkedően partneri.

A klub továbbra is lehetőséget biztosít szakembereinknek, hogy informálhassák személyesen a szülőket a bölcsődei nevelésről.

A fogorvosi tevékenység 2019-ben is szervezetteren megvalósult a bölcsődékben, a gyermekek egészségre nevelése érdekében. Az óvodába adás előtt valamennyi bölcsődés fogorvosi szűrése megtörtént.

A Pedagógiai Szakszolgálattal a kapcsolat folyamatos.

Az Aradi Bölcsőde aktív együttműködést szervezett meg a szakemberekkel, a Pozsonyi Bölcsőde két SNI gyermek fejlesztését a bölcsődei nevelés keretein belül valósították meg, míg egy Down szindrómás gyermek bölcsődén kívül fejlesztésében közreműködtek együtt. A Rózsáliget Bölcsődében a fejlesztéseket hetente végezték a Szakszolgálat szakemberei. A többi bölcsőde kapcsolata eseti volt.

Az óvodákkal az Aradi-, Pozsonyi-, Hajló- és Lakkozó Bölcsőde kapcsolata folyamatos. A szükséges gyermekek nyomon követése, a pedagógiai és gyermekvédelmi segítése beépült a működés részleteibe. A gyermekek óvodába kerülése előtt a pedagógusok, és a gyermekvédelmi megbízottak együttműködése, valamennyi bölcsőde és óvoda között jól kialakult, megvalósul.

A kapcsolat a Rendőrséggel legtöbbször eseti, azonban Káposztásmegyeren a Körzeti megbízott, Mercs Mihály r. törzsrőrmester személyes segítséget is biztosít a területén lévő bölcsődék esetlegesen előforduló nehézségeiben.

2019 évben jelzőrendszeri jelentőségű esemény a legtöbb telephelyen nem fordult elő. Valamennyi bölcsőde szakemberének véleményezése alapján elmondható, hogy a jelzési kötelezettség teljesítésében akadályoztatás, probléma nem volt jellemző.

Az Aradi Bölcsődében fordult elő probléma, ahol jelzést tettek, a későbbiekben nem kaptak érdemi információt, visszacsatolást a bölcsődék kompetens szakemberei az adott eset aktuális állásáról, lezárásáról.

A bölcsődei szakemberek javaslata, hogy ezt a hiányosságot célszerű lenne javítani, a kölcsönös kommunikációt fejleszteni, visszajelzés fázisát a folyamatba, a szakmai folyamatok szabályzásának felülvizsgálatakor beilleszteni.

A jelzőrendszer többségében jól működik, mert a jelzést követően azonnali segítséget kapott a család. Az előadásokon mindig tájékoztatást kaphatnak a szakembereink a jogszabályokról, azok változásairól. A tanácskozásokon, az aktuális jogszabályok változásai mellett megismerhetők más ellátási területek, nehézségek. A tanácskozások lehetőséget adnak az egyes intézményekben előforduló esetek átbeszélésére, betekintést nyújtanak jelzőrendszer területeinek működésébe, a problémák megoldásába. A humán erőforrás hiánya a jelzőrendszeri tagok munkaterületei között is érezhető. Ez a kapcsolattartás mennyiségi vonatkozásban értendő.

Mi, bölcsődei szakemberek tudjuk és hisszük, hogy a bölcsődei ellátás, mint a koragyermekkorai nevelés, szocializáció, a korai integráció, önmagában segítség lehet a családoknak, illetve a gyermekvédelemnek. A bölcsődei nevelés értékeinek elfogadásában továbbra is kulcsfontosságúnak tartjuk a védőnők attitűdjének, tájékozottságának változását, ami csak kisgyermeknevelőkkel történő együttműködéssel valósítható meg. A védőnőkkel közös gondolkodás és cselekvés pedagógusaink célkitűzése, és a gyermekvédelmi feladatok ellátásában tovább javítjuk az együttműködést.

A kerületi bölcsődék szakembereinek a családlátogatásokon nyert információja értelmében:

- Az **Aradi, Pozsonyi, Labdarúgó** bölcsődébe járó gyermekek közül egyre több olyan család él, akik a létminimum és az ahhoz közeli életszínvonal megteremtésére sem képes és a jövőben sem lesznek képesek. Családokban egyre nagyobb a feszültség, ami kihat a gyermekek fejlődésére is. Másik rétegnél pedig pont az ellenkezője jellemző, ahol jobb módon élnek a szülők, így a gyermekeik is jobb életkörülményekben nevelkednek.
- A **Homoktővis bölcsődéhez közeli** lakótelep és a lakópark társadalmi rétegződése eltér ugyan egymástól, de tapasztalatok azt mutatják, hogy néhány kivételtől eltekintve a gyermekek szociálisan jó körülmények között élnek.
- A **Lakkozó és Hajló bölcsőde** működési területén a gyermekek döntő többsége átlagos szociális körülmények között él, a családok 1-2 gyermeket nevelnek, többségében fizetnek gondozási díjat.
- A **Munkásotthon, Leiningen, Rózsaliget bölcsődébe** járó gyermekek szociális körülményei többségében rendezettek, megfelelő, egy-egy alacsony státuszú, nehéz életkörülmények között élő család itt is előfordul.

Gyermekek nagyobb csoportjait veszélyeztető helyzeteket nem tapasztaltunk az Újpesti Bölcsődékben ellátott gyermekek körében.

Valamennyi bölcsődei gyermekvédelmi képviselő, bölcsődevezető az éves tanácskozáson, a szakmaközi megbeszéléseken részt vett, 1, illetve további 5 alkalommal. A találkozások témáin keresztül képet kaphattunk és ismereteinket bővíthettük a jelzőrendszer működésében résztvevő tagok gyermekvédelmi tevékenységéről. Az előadásokból minden esetben tükröződött a pozitív hozzáállás, segítőkészség, a gyermekek érdekképviselése.

A hatékony együttműködés érdekében továbbra is szükség van a jelzőrendszeri megbeszélésekre, konferenciákra, ahol szívesen hallanánk többet a leginkább a 0-3 éves korosztályt érintő veszélyeztetettségi témákban, kezelésében. Ebben nagyobb szerepet kaphatnának a korosztály ellátásában közreműködő szakemberek, pedagógiai szakszolgálat, gyermekorvosok, védőnői szolgálat, stb

A bölcsődék gyermekvédelmi képviselői, szakemberei többségében érintettség hiányában nem vettek részt 2019 évben esetmegbeszélésen, esetkonferencián. A Homoktövis Bölcsődéből, egy eset kapcsán, az érintett gyermek kisgyermeknevelője egy alkalommal vett részt esetmegbeszélésen. Az esetmegbeszélésre történő meghívás időben történt a Család- és Gyermekjóléti Központ részéről. Az együttműködés partneri volt.

Javaslatok:

- A szülői kompetenciák erősítésére szülőcsoportos találkozásokat javasolunk a kisgyermeket nevelők számára, az érintett korosztályt ellátó szakemberek, szakmacsoportok szervezésében.
- A gyermekvédelmi tevékenység hatékonysága érdekében, szélesebb körben – akár médiajellegű információkkal, tájékoztatókkal (pl. szórólap a bölcsődékben, fórumok keretében) megismertetni a gyermekvédelemmel kapcsolatos tudnivalókat az érintettekkel.
- Rendszeres védőnői látogatások megszervezése a bölcsődékbe, kapcsolattartás a bölcsődei szakemberekkel, a gyermekek érdekében.
- Továbbra is javasoljuk a gyermekvédelmi szakember, családsegítő, esetmenedzser, védőnő részvételének megszervezését bölcsődei szülőcsoportos beszélgetéseken.

3.3. „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona

Az Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona önkormányzati fenntartású, alapellátási feladatokat ellátó, 24 fő elhelyezését biztosító intézmény, amely átmenetileg veszélyeztetett helyzetbe került kiskorúaknak nyújt otthont. Ellátási területe Újpest. A helyi Önkormányzattal kötött szerződés alapján Budapest Főváros XV. és a XVI. kerülete gyermekei ellátását is az otthon biztosítja.

Az Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona, a személyes gondoskodás körébe tartozó alapellátás. Az intézmény és dolgozói legfőbb feladata a gondozására bízott gyermekek teljes körű ellátása, s a mielőbbi családba való visszahelyezés elősegítése. A Gyermek Átmeneti Otthonába bekerülő gyermekek és családjuk élethelyzete igen sokrétű, de legtöbbször a társadalom peremére szorult családok az érintettek. Ennek leggyakoribb okai, az aluliskolázottság, a lakhatás megoldatlansága, az elhanyagoltság, szenvedélybetegségek a családban. A gyermekek sok esetben alulszocializáltak, az alapvető kapcsolati, kifejezési és higiénés szokásaik fejlesztésre szorulnak, gyakran az életkorukhoz képest lemaradásuk van a kommunikáció és nyelvi képességek, gondolkodás, önállóság, motoros képességek terén. A gondozási folyamat szerves része, a felzárkóztatási, nevelési tevékenység. Ezenkívül a kamaszkorú gyermekek kötelességtudata elmarad az átlagostól, jellemzőek az iskolai hiányzások, az autoagresszív viselkedés, amelynek oka a szülők eszköztelensége, következtelensége. Nagyon sok veszélyeztető helyzetnek vannak kitéve családon belül, konfliktusok a szülők között, válás, bántalmazó kapcsolatban élő szülő, új párkapcsolat, „mozaikcsalád”. Növendékeik iskoláztatását, tanulmányi munkáját segíti az oktatási intézményekkel való folyamatos kapcsolatuk.

Az ellátmányból biztosítják az étkeztetést, a tisztálkodó szereket, a szükséges gyógyszereket és a gyermekek BKK bérleteit. A zsebpénzt zsebpénznyilvántartó kartonon vezetik, a pénz átvételét a gyermekek aláírásukkal igazolják.

A napi ötszöri étkezést, ételmezést 2018. évében minden gyermek számára lehetővé tudták tenni. A megfelelő színvonalú (minőség, mennyiség) étkezés biztosítása komoly odafigyelést, gondos beosztást, körültekintő vásárlást kívánt. Heti étlap készül Dr. Bátorfi István ellenőrzésével, lehetőség szerint az egészséges táplálkozás főbb szempontjainak és a gyermekek igényeinek, kívánságainak figyelembe vételével.

A gyermekek orvosi ellátása kifogástalanul megoldott, Dr. Bátorfi István minden kedden, de szükség szerint bármikor látogatást tesz az Otthonban. Speciális ellátást igénylő betegségek esetén szakorvos segítségét kéri. Kapcsolatban állnak az újpesti gyermekorvosokkal, gyermek neurológusokkal, gyermekpszichiáterekkel, a Budapesti Korai Fejlesztő Központtal. Az ellátmányból biztosítják a szükséges gyógyszereket a gyermekek részére.

A gyermekek érdekképviselőjét Dr. Jásper András gyermekjogi képviselő látja el.

Szükség szerint tartják a kapcsolatot a **Család- és Gyermekjóléti Központokkal**, ha egy adott gyermek helyzete, a bekerülést előkészítendő egyeztetések indokolják - a gondos előkészítéshez információáramlás szükséges - naponta, akár több alkalommal is. Általában telefonos beszélgetés zajlik, de bekerülés alakalmával a családsegítők, az esetmenedzserek ritka kivétellel, személyesen átkísérik a gyermeket, a szülőket. Az ellátási formáról érdeklődő, tájékoztatást kérő szülőket is több esetben irányítják hozzájuk. A támogató javaslatok a Család- és Gyermekjóléti Központok részéről megírásra kerülnek, a törzslapokat, adatlapokat, javaslatokat rendelkezésünkre bocsátják. A bekerülő gyermek sorsának rendezése ügyében konzultálnak, a gyerekekkel kapcsolatos tájékoztatást rendszeresen megteszik, elsősorban személyes és telefonos kapcsolat során, ha szükséges írásban. A munkakapcsolatuk konstruktív, együttműködő. Személyes konzultációkra leginkább az esetkonferenciákon kerül sor. Az Otthonban elhelyezésre került gyermekekről a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai rendszeresen kérnek tájékoztatást, de ez részükről külön megkeresés nélkül, folyamatosan megtörténik. Kiemelten kezelik a kötelezetten elhelyezésre került, védelembé vételi eljárás hatálya alatt álló gyerekeket. Tájékoztatást adnak mind a gyermekek, mind a szülők együttműködéséről, a gyerekek beilleszkedéséről, az iskolai kötelezettségek teljesítéséről, a gyermek-szülő kapcsolat alakulásáról, az Otthon rendjének betartásáról stb.

Gondozott gyermekeik **köznevelési intézményeivel** esetenként napi szintű a kapcsolat, hiszen a szülő, munkajellegű elfoglaltsága esetén, a gyerekek kísérését ők oldjuk meg.

Rendszeres kapcsolatot tartanak az intézményekkel, gyermekvédelmi felelősökkel, osztályfőnökökkel, óvónőkkel. Töreksenek a gyermekkel kapcsolatos minden lényeges információt rendelkezésükre bocsátani, természetesen az adatvédelmi szabályok betartása mentén, illetve be is gyűjtik az információkat ahhoz, hogy a gondozott gyermekek nevelése, oktatása, az ellátása, szükségleteiknek leginkább megfelelő, személyre szabott, kedvező, hatékony lehessen.

Körözést az elmúlt évben mindösszesen néhány alkalommal kellett kiadni (5-6). Minden esetben korrekt, szakmai és segítő hozzáállást tapasztaltak a **IV. kerületi Rendőrkapitányság** munkatársai részéről.

A **Pedagógiai Szakszolgálat** munkatársaival és a kerületet ellátó **gyermek- és ifjúságpszichiáter** főorvos asszonnyal, Dr. Kovács Alice munkakapcsolatban vannak. Az ellátásra szoruló gondozottjaik fejlesztése, terápiás megsegítése gördülékenyen működik általuk. Az intézményükkel szerződéses jogviszonyban, orvosi feladatokat ellátó Dr. Bátorfi István **gyermek szakorvossal** kitűnő a kapcsolatunk, a Doktor Úr segítőkész, ha szükség van rá, azonnal kereshető.

A **Család- és Gyermekjóléti Központ** és a Gyermek Átmeneti Otthona között a kapcsolat folyamatos. Jelzéseik reményeik szerint minden olyan információt tartalmaztak, amelyek segítségével a munkatársak a jelzett probléma alapján meg tudták kezdeni segítő tevékenységüket.

Otthonunk két esetben kapott közvetlenül jelzést, egy bölcsődétől és egy óvodától. Mindkét esetben az információt továbbítottuk a Család- és Gyermekjóléti Központhoz. Két esetben jutott el hozzájuk jelzés közvetlenül az utcáról, mindkét esetben továbbították az információkat a kerületi Család- és Gyermekjóléti Központ felé, akik megkezdték a jelzés kivizsgálását és a jelzett személlyel a kapcsolattfelvételt.

Mint gondozóhely általában már a bekerülést követően kerülnek kapcsolatba a jelzőrendszeri intézményekkel. A gondozottjaik ügyeiben nyitott, konstruktív attitűdöt tapasztaltak megkeresésük után (minden esetben még aznap telefonon, majd írásban jelezték a bekerülés tényét, körülményeit, elérhetőségeiket stb.).

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálatokkal, Központokkal szükség szerint napi szintű kapcsolattartás zajlik, ha az esetek azt megkívánják. Normál viszonylatban heti rendszerességgel tájékoztatjuk a családsegítő és esetmenedzser kollégákat a gyermekeket érintő fejleményekről, változásokról. Intézményeink között kiváló a kommunikáció és az információcsere.

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona (későbbiekben GYÁO) és dolgozói szükség szerint naprakészen tájékoztatják szóban és írásban a jelzőrendszer tagjait, ha az szükséges egy-egy probléma megoldása esetén. Eseti jelleggel, szakmaközi értekezleteket, megbeszéléseket szervezünk.

A GYÁO a jogszabályi előírásoknak megfelelően betartja a jelzési kötelezettségre vonatkozó előírásokat, ezeket a jelzéseket soron kívül megtesszük. Akadályokba eddig nem ütközött intézményünk ezen a téren.

Az eddigi tapasztalatokat figyelembe véve úgy ítélem meg, hogy a 2015-ös és 2016-os év balszerencsés gyermekvédelmi eseményeit követően nagymértékben megnövekedett a jelzőrendszer szerepe és fontossága. Ennek tükrében a hathatós közreműködés eredményeképpen a jelzőrendszeri tagok sokkal hamarabb érzékelik és jelzik az esetleges problémákat. A GYÁO eddig is és ezt követően is rendelkezésére áll a jelzőrendszer minden tagja részére.

Aktuálisan a gyermekét egyedül nevelő tartós kórházi, ezen belül pszichiátriai kezelés vagy esetlegesen szerfüggőség miatti rehabilitáción lévő szülő gyermekének ügyében történő eljárások jogkörének betartása, betartatása és végrehajtása okoz nehézségeket.

További problémát okoz az átmeneti gondozásban részesülő gyermekek személyes vagyontárgyát képező mobiltelefonok, laptopok, táblagépek kontrollálatlan használata. (jogi kérdéseket vet fel)

Budapest IV. kerületének lakosai között megtalálhatóak a mélyszegénységben élő családok valamint a luxus körülmények között élő családok is. Említést kell tennünk a kerület adta lakhatási specifikációról is, amelynek köszönhetően a kedvező lakhatási feltételek miatt több az országban élő más nemzet tagjai is itt élnek. Ezt figyelembe véve a szociokulturális összetétel alapján Újpest meglehetősen sokszínű. Ehhez társulnak a generációs problémák miatt előtérbe kerülő érdekellentétek, nagyszülők, szülők és gyermekek között.

A legalapvetőbb probléma az idősebb korosztály érzékenyítésének hiánya a társadalom ugrásszerűen növekvő kommunikációs igényére. Az erkölcsi és kulturális normák nagy léptékben változtak az elmúlt tíz évben és többnyire ez okozza a szociokulturális hiányosságokat és konfliktusokat. Az elmúlt évben nem került sor ilyen eseményre.

Az éves tanácskozásokon intézményünk minden esetben képviselteti magát. Szakmai szemszögből ezek az események nagy fontosságúak, hogy a szférában dolgozó kollégák ki tudják cserélni információikat, tapasztalataikat.

2019-ben három gyermek esetében került sor védelembe vételre. Az eljárás során, az esetkonferenciákon a GYÁO képviseltette magát.

Különösen nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy gyermeket nem hagyunk magára és minden lehetőséget kiaknázunk annak érdekében, hogy a rászoruló gyermekek megfelelő ellátásban részesüljenek majd ezt követően a legrövidebb idő alatt visszakerülhessenek a családba.

Úgy gondolom, hogy ennek a munkának az előtérbe helyezése a legfontosabb a GYÁO részéről. A családjából kikerülő gyermek traumatikus helyzetének feloldása érdekében szükséges a szakemberek közös munkája. Beleértve a rendőrség, a védőnői szolgálat, iskolák, háziorvosok, Család- és Gyermekjóléti Központok kollégáit is.

Statisztikai adatok

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában eltöltött gondozási napok száma

	I. hó	II. hó	III. hó	IV. hó	V. hó	VI. hó	VII. hó	VIII. hó	IX. hó	X. hó	XI. hó	XII. hó	2019. évben
IV. kerület	25 1	28 0	38 2	29 0	24 0	29 2	29 4	23 6	15 7	17 1	11 4	72	2779
XV. kerület	86	84	12 4	12 3	84	62	30	0	30	30	30	31	714
XVI. kerület	93	84	93	90	11 1	11 5	93	47	38	33	60	62	919
Fót	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	0	0	6
Összesen	43 0	44 8	59 9	50 3	43 5	46 9	41 7	28 3	22 9	23 6	20 4	16 5	4418

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában elhelyezett gyermekek száma

Gyermek létszám	I. hó	II. hó	III. hó	IV. hó	V. hó	VI. hó	VII. hó	VIII. hó	IX. hó	X. hó	XI. hó	XII. hó	2019. éves létszám
IV. kerület	11	10	13	13	11	13	11	8	9	6	6	3	24
XV. kerület	4	3	4	4	4	3	2	1	0	1	1	1	6
XVI. kerület	3	3	3	3	4	4	3	2	2	2	2	2	6
Fót	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1
összesen	18	16	20	20	19	20	16	11	12	10	9	6	37

Javaslatok:

A lakosság szociális érzékenyítésének előtérbe helyezése egy lehetséges feladat a Tisztelt Képviselő Testület számára. Különböző a témába vágó fórumok szervezése, támogatása. Nem csak anyagilag, hanem például helyszínek biztosítása révén. Különböző a lakosság bevonásával megvalósuló feladatok, programok megszervezése is sokat segíthet abban, hogy kerületünk lakosai megismerhessék és elfogadják azt a munkát, amit a szociális szakemberek végeznek. Ezzel a feladatok lehetnek kiscsoportos előadások, ahol a kerület részeinek sajátosságaira alapozzuk a meghívott közönség összetételét, létszámát és a számukra nyújtható információk összetételét.

Kollegiális csoportok létrehozásának támogatása, amelyek például az iskolák nyílt napjaihoz hasonlóan betekintést nyújtanak a szociális háló tagjainak munkájába, feladatkörébe. A helyi média, sajtó, nyilvános fórumok mind-mind teret engednek ahhoz, hogy egy hétköznapi polgár is tudjon például a GYÁO létezéséről, munkájáról.

Olyan kollektív csoportmunka támogatása is szóba kerülhet, amivel a szakellátásban, átmeneti gondozásban részesülő gyermekek családjait szociálisan felzárkóztatja a mindennapi elvárások szintjére. Felkészíti és segít előteremteni azt a biztonságos közeget, ami ahhoz szükséges, hogy egy a családjából kiemelt, vagy a családjától különélő gyermeket biztonsággal haza lehessen gondozni és újra egységes legyen a család.

Mivel a GYÁO feladatköre erősen korlátozott, ezért a felsorolt közös munkában vállalt részfeladatokban, szervezésben tudunk segítséget nyújtani a Képviselő Testület tagjainak, szakembereinek. Ezen a téren intézményünk szívesen és nagy lelkesedéssel áll rendelkezésre a feladatok megoldásában és támogatásában.

Több minőségi idő családi körben, több közös élmény, több őszinte beszélgetés.

Felvilágosító programok – iskolákban, a gyermekvédelem intézményeiben, klubokban, szülő csoportokban pl. a kamaszkor fejlődés lélektani, érzelmi sajátosságairól, konfliktus megoldási technikákról stb. **Prevencióként több szervezett, közösségi program - iskolai, illetve egyéb közösségi helyeken.**

Családi konfliktus (válás), generációs szakadék okozta ellentétek, feszültségek, akár a gyerekek átmeneti felügyelet nélkül maradása esetén (a gyermekeit egyedül nevelő szülő műtéti beavatkozás miatt nem tudja ellátni kiskorú gyermekei felügyeletét).

Nagyobb részt viszont szociális problémaként megjelenik a saját lakás vagy önkormányzati bérlakás nem léte. A piaci alapon való lakásbérlet túl azon, hogy a kliensi körre nagy anyagi terhet ró, még bizonytalan is, bármikor felmondásra kerülhet (latens hajléktalanság).

Bár a munkahelyteremtés, a munkaviszony létesítése az utóbbi időszakban tapasztalataik szerint könnyebben megvalósul - főleg az alacsonyabb iskolai végzettséget is elbíró munkakörökben- takarítás, építőipari betanított munka, de lehetőséget találnak a vendéglátásban és a kereskedelemben is a szülők.

A szülők kisebb hányada az, aki súlyos és tartós fizikai vagy mentális károsodás, betegség miatt rokkant járadékban részesült (ezek sokszor okoznak megélhetési problémát, főleg, ha a lakhatás is gond), a felvételre került gondozottjuk szülői nagyobb hányada rendelkezik munkaviszonnyal a gondozás idő alatt.

Lakhatási nehézségekkel nemcsak a bekerülők körénél találkoztak, több esetben érkeznek már más intézményből kitöltött gondozási idő után - családok átmeneti otthona, anyaoththon.

A kikerülés opciójaként is felmerül esetenként az intézményes keretek közé való tovább gondozás, de általában a családok átmeneti otthonaiban, anyaoththonokban várólista működik, ami felveti az ilyen jellegű ellátói formák szükségesnél kevesebb számosságát.

Ismereteik szerint mind a szociális bérlakáshoz jutás, mind a segélyezés más kerületekkel összevetve is jónak mondható. A szociális bérlakások nagyobb száma természetesen jobb lakhatási kilátásokat jelentenének főleg a fiatal párok számára, nyilván nőne a gyermekvállalási kedv is.

Ismereteik szerint a „Második Esély” elnevezésű programban Újpestnek együttműködése van a Habitat for Humanity Magyarország szervezetével. A nagyon rossz állapotban lévő, lakhatásra alkalmatlan bérlakásokba a felújításuk után családok átmeneti otthonában élő hátrányos helyzetű családok költözhetnek. „Természetesen a tulajdoni jog ugyanúgy az illetékes önkormányzaté marad, a Habitatnak és a kerületi Otthon vezetőinek „csak” bérlő-javaslattevői lehetősége lesz.”

A Kerületben készülő bérlakás rehabilitációs programhoz sokan nagy reményeket fűznek. A szegregátumok helyett bizakodással tekintenek a jobb életminőséget és biztonságos lakhatást jelentő tervezett megoldás elé.

Az intézménybe való bekerülés okai nagyon változatosak, de általában a legtöbb család érintett szegénységgel, alacsony iskolai végzettséggel, és a családi, baráti kapcsolatok hiányával. A társadalmi rétegek között nagy eltérést mutat a jövedelmi helyzet, ami megnehezíti a szegény családok lakásbérleti lehetőségeit. Tapasztalataik szerint a többgyermekes családoknak nem, vagy nem szívesen adják ki lakásaikat a magánemberek. Jelenleg az albérletek nagyon drágák, a bérbeadók magas összegű kauciót kérnek, amely a már eleve krízishelyzetben lévő, esetleg már társadalom peremére szorult családok számára elérhetetlen. Az egyszülős családok esetén még nagyobb terhet jelent az elszorított veszteségeken kívül az otthonteremtés, hiszen egy jövedelemből szinte lehetetlen megoldani a gyermek/gyermekek ellátását, bérleti díjat és rezsit is fizetni.

A lakhatási problémákon túl, azzal együtt, hogy jelentős és szükséges támogatásnak tartják a gyermekvédelmi alapellátásnak a gyermekek átmeneti otthonában történő elhelyezését, nap, mint nap szembesülnek a szüleik nélkül élő gyermekek problémáival. A hazagondozás, a családok egyesítése sok esetben nehéz feladatot jelent az alacsony jövedelmi családoknak. A családok átmeneti otthonában történő elhelyezés szintén jelentős támogatás a családok számára, de a férőhelyek száma miatt a bekerülés nehéz, hosszú a várólista, meghatározott ideig, másfél évig tartózkodhatnak ott a családok, tehát szintén átmeneti megoldás. A körülmények itt kulturáltak, megfelelőek, de a fürdőszoba és a konyha közös használatú, ami folyamatos alkalmazkodást igényel a már eleve zaklatott családoktól.

A látókörükben került családok számára nagy segítség, hogy az iskolai tankönyvek és az étkeztetés a kerületben ingyenes az arra rászorulóknak számára.

Több alkalommal vettek részt tanácskozáson, eszmegbeszélésen, esetkonferencián. A részt vevők fölkeszültek, az érintett szülők és a gyerekek az elhangzottak alapján, az ok-okozati összefüggések felsejtése során sok esetben egymást hibáztatják. A probléma feltárás esetenként sebeket tép föl, a sérelmek felszínre kerülése alkalmanként átcsap vádaskodásba, bűnbakkeresésbe.

Számukra nagyon nehéz azt a szülői attitűdöt kezelni, ahol a szülő kizárólag a gyermeknek rója föl a hibás viselkedést, a zavarokat, de saját felelősségét, működésének (életvezetési, nevelési elvek, eszközök, biztonság hiánya, érzelmi elhanyagolás stb.) anomáliáit, ártó, esetenként a gyermek személyisége alakulását súlyosan károsító tendenciáit nem látja be, nem ismeri föl, sőt elutasítja.

Természetesen folyamatosan arra törekszenek, hogy a szülőt segítsék gyermeke viselkedésének megfejtésében, készek legyenek az önreflexióra, a változásra és visszataláljanak egymáshoz.

A bekerülést előkészítő munkába szívesen csatlakoznának be minél korábban már, ha a probléma feltárásakor opcióként merül fel a személyes gondoskodás általuk nyújtotta lehetősége. Amennyiben eszközszerünk alkalmas még a kialakult helyzet kezelésére, a megoldás kimunkálása, rajtuk kívül, az együttműködő szülő és gyermek szándékán, tevélegességén is múlik.

Szeretnék elkerülni a gyermekvédelmi szakellátás előszobája funkciót, elsősorban hazagondozás hívók. (Esetleg kollégiumi elhelyezéssel.)

Devianciák, disszociális magatartások megjelenésétől óvniuk kell azokat a gyermekeket, akiknek a szülei azért kérik a felvételt, hogy a valóban átmeneti jelleggel fennálló kritikus élethelyzetre minél előbb megoldást találjanak, s mindeközben biztonságban tudhassák gyermeküket.

Segítség lehet még a hatékonyságban:

- A jelzőrendszer szakemberekkel való megerősítése, az óvodai és iskolai szociális segítőkkal kiegészülve, reményeik szerint is hatékonyabbá teheti a tünetek észlelését, kezelését, tovább mélyíti az együttműködést a jelzőrendszer és az alapellátás között. Az oktató munkát folytató pedagógusok, tanárok, tanítók, óvónők érzékenyítéséért, tudják, sokat tett a szakma, de a prevenció, a minél korábbi felismerés, észlelés, jelzéshatással van az intervenciók időbeliségére és minőségére.
- Az alapellátás nyújtotta szolgáltatások igénybevételenek erőteljesebb számonkérése, akár védelembe vételi eljárás útján.
- A mai magyar gyermekvédelmi rendszer nem elég differenciált, és a bekerülő gyermekek egyéni sajátosságait, nevelési szükségleteit jobban figyelembe vevő gondozási helyekre lenne szükség.
- Sok-sok preventív közösségi programra, megtartó közösségi élményekre lenne szükség.

A gyermekek biztonsághoz és állandósághoz való joga okán megoldást kell keresni a gyermekorrúak, a családok lakhatási problémáira, az intézményekről intézményekre való vándorlás és várólisták helyett.

3.4. S.O.S Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona

Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az országban elsőként hoztuk létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet azóta is folyamatosan működtetünk. 2018. évben is három önálló szakmai egységben, illetve a hozzájuk tartozó kiléptető-lakás rendszerben összesen 118 fő - 29 család - ellátását tudjuk biztosítani. A Perényi Zsigmond utcai szakmai egység 40 fő, a Körvasút sori szakmai egység 25 fő, és a zuglói, Lőcsei utcai szakmai egység 34 fő befogadására alkalmas, s az átmeneti otthonokhoz szervesen kapcsolódó külső lakásokban további 19 fő ellátására van lehetőség.

2008. évig kizárólag fővárosi ügyfeleket fogadtunk, a majd fokozatosan országos ellátási területűre módosítottuk minden egységünk működési engedélyét, így mostanra minden férőhelyünkre tudunk rászorulókat fogadni az ország bármely részéről.

Ellátási szerződésünk van Budapest Főváros IV. kerülete mellett a XIII. Kerületi Önkormányzattal és Biatorbágy Várossal, valamint a 2018-as évben megállapodást kötöttünk Budapest Főváros XIV., V., és XII., kerületével is - ezen önkormányzatok a tőlünk megvásárolt szolgáltatás segítségével biztosítják a törvényben meghatározott ellátási kötelezettségüket.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 51.§-a a következőképp határozza meg a családok átmeneti otthona szolgáltatást: „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életének betöltéséig vagy - ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll -, legfeljebb 24. életének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.”

A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátás részeként befogadja tehát a szociális vagy bántalmazási krízishelyzet miatt otthontalanná váló családot, amennyiben a lakhatás megoldatlansága miatt, a gyermeket el kellene választani a szüleitől. Az átmeneti otthonban az ellátási idő 12 hónap, mely az ellátott kérésére meghosszabbítható 6 hónappal, illetve tanköteles korú gyermek esetében a tanév végéig.

Szakmai állományunkban szociális munkás, szociálpedagógus, szociálpolitikus, gyermek-és ifjúsági felügyelő, csecsemő- és kisgyermekgondozó, gyógypedagógiai asszisztens, pedagógiai asszisztens, szociális gondozó és ápoló végzettségű munkatársak támogatják a jellemzően sokproblémás családokat mindazon akadályok leküzdésében, melyek a biztonságos életvitel, stabil lakhatás megteremtésében gátolják őket.

A szakmai stáb része a pszichológus és a jogász is, mentálhigiénés és jogi tanácsadást nyújtva az ügyfeleknek, valamint újpesti és mátyásföldi intézményünkben a fejlesztőpedagógus, aki heti rendszerességgel foglalkozik a fejlesztésre szoruló gyermekekkel.

S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMA

S.O.S.KRÍZIS
ALAPÍTVÁNY
CSALÁDOK
ÁTMENETI
OTTHONA
1047 Budapest
Perényi Zsigmond
utca 39

S.O.S. KRÍZIS
ALAPÍTVÁNY
CSALÁDOK
ÁTMENETI
OTTHONA II.
Körvasút sor 24
Szabadkai fsz 2
Szabadkai fsz 5
Szabadkai fsz 6

S.O.S. KRÍZIS
ALAPÍTVÁNY
CSALÁDOK ÁTMENETI
OTTHONA III.
Lőcsei u 41.
Baross utca 122

40 FŐ

38 FŐ

40 FŐ

Intézményvezető

Intézményvezető helyettesek

Intézményvezető
Családgondozó 2 fő
Szakgondozó 4 fő

Szakmai egység
vezető
Családgondozó 2 fő
Szakgondozó 4 fő

Szakmai egység
vezető
Családgondozó 2 fő
Szakgondozó 4 fő

Jogász, pszichológus, fejlesztőpedagógus
Technikai személyzet

Krízisprogram

A három nagy szakmai egységben kerülnek elhelyezésre azok a családok, akikről az első személyes beszélgetést követően egyértelműen bebizonyosodott, hogy jogosultak az ellátás igénybevételére (kiskorú gyermeküket maguk nevelik, szülői felügyeleti joguk él, nem rendelkeznek más lakhatási lehetőséggel, beköltözhető ingatlannal, stb.).

Az átmeneti otthonban minden család családgondozót és szakgondozót kap, akik a beköltözést követően 24 órán belül felveszik a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, az alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek, illetve az intézmény által ehhez rendelt támogatások körét. Minden, gondozásunkba kerülő gyermekről egyéni gondozási-nevelési terv készül, mely a gyermek speciális igényeire, szükségleteire fókuszálva határozza meg a gondozás szükséges menetét, prioritásait. Családgondozóink mindegyike felsőfokú végzettségű szociális szakember, míg szakgondozóink igen változatos szakképesítésekkel rendelkeznek, így minden esetben sikerül a család szükségleteinek megfelelő végzettségű és tudású szakembert rendelnünk a gondozási folyamathoz.

Az átmeneti otthonokban munkatársaink lényegében „együtt élnek” az ott lakó családokkal, 24 órás szolgálatot adva, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására. Amennyiben egy család az átmeneti otthonban kellően megerősödött, üresedés esetén lehetősége van külső férőhelyen történő elhelyezésre pályázni. A külső férőhely – az úgynevezett kiléptető lakások – célja kettős: egyrészt csökkenteni-megelőzni az intézményi elhelyezésből adódó hospitalizációs ártalmakat, másrészt fokozatosan felkészíteni a családot a gondozási idő letelte utáni önálló életre.

Intézményeink közül kettő krízisközpontként is működik, a bántalmazottak segítésére 2005-ben életre hívott krízisellátó rendszer tagja. Professzionális eszközökkel segítjük a családon belüli erőszak áldozatait, önálló szakmai stábbal, titkos címen lévő védett házzal. Az Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat partnereként azonnali segítséget nyújtunk a bántalmazottnak, legyen szó egyedülálló felnőtt nőről vagy férfiről, gyermekekkel menekülő felnőttéről vagy teljes családról.

A krízisprogramban négy hét az elhelyezési idő, mely egy alkalommal meghosszabbítható további négy héttel. Ennyi idő áll munkatársaink rendelkezésére a bántalmazott lakhatásának biztonságos megoldására, a szükséges ügyintézés elvégzésére. Az ellátás időtartama alatt teljes körű ellátást biztosítunk a bántalmazottnak, beleértve a ruházattal történő ellátást, utazási költségeket, étkezést, tisztálkodó szereket, stb. Munkatársaink állandó ügyeletben, 24 órán keresztül fogadják a segítségkérő hívásokat.

Szervezetünk több, mint 20 éves múltja tekint vissza a gyermekvédelemben, a Gyermekvédelmi törvény megszületésével egy időben kezdtük meg működésünket. A hosszú évek tapasztalatait folyamatosan beépítjük ellátásunkba, emellett munkatársaink korszerű és folyamatosan frissülő tudással rendelkeznek.

Munkánk során nagy hangsúlyt fektetünk a szolgáltatásközpontú ellátásra. Valljuk, a családok átmeneti otthonainak nem a szállás nyújtása az egyetlen feladata. Munkamódszereink és eszköztárunk folyamatos bővítésével olyan, komplex, a családot egységként kezel, de az egyéni hiátusokat is figyelembe vevő re-szocializációs rendszerben dolgozunk, melynek elsődleges feladata a család problémáját kiváltó ok megszüntetése.

A gyermekvédelmi törvény célja, hogy megvédje a gyermek családban való felnevelkedésének jogát, ha a szülő elveszíti a lakhatását, s emiatt ki kellene emelni a gyermeket a családból. A gyakorlatban tapasztaljuk, ügyfélkörünk többsége komplex problémacsoporttal érkezik az ellátásba, így a lakhatás elvesztése valójában nem az oka, hanem a diszfunkcionális működés tünete.

Célunk és feladatunk, hogy a nálunk elhelyezett kliensek ezeknek a problémáknak a megoldásában nyerjenek megsegítést, hogy az átmeneti gondozás jogszabályban meghatározott idejének letelte után magasabb szinten tudjanak önálló életet kezdeni, mint ahogy az ellátásba bekerültek.

A cél megvalósítása érdekében minden esetben szoros team-munkában dolgozunk, bár minden családnak van önálló családgondozója, akivel a gondozási tervet egyeztetik, a közvetlenül támogatja őket a gondozási terv megvalósulásában.

Az elhelyezés során – a lakhatás biztosítása mellett – rendelkezésre álló szolgáltatások:

- *Családgondozás:* a beköltözést követő 24 órán belül a családgondozó felveszi a kapcsolatot a családdal, megtörténik az első interjú, majd folyamatosan formálódik a gondozási terv. A családgondozó szakmai munkája során a szociális munka és a szociálpedagógia teljes eszköztárát használva támogatja a családot. Intézményünkben a *Gyermekeink védelmében* adatlap-rendszert használjuk, ezek közül az ATG3 nevű dokumentumban rögzítjük a gondozási célt, s a cél megvalósulásához vezető eszközök, feladatok rendszerét, mely szerződéseket átlagosan 4 hetente felülvizsgáljuk, szükség szerint alakítjuk, módosítjuk az kliensekkel közösen. Ezen munkamódszer segítségével jól nyomon követhető az eset alakulása, az meghatározott feladatok teljesülése és a hozzájuk rendelt segítség, s egyben lehetőséget biztosít arra is, hogy flexibilisen tudjunk reagálni a gondozási idő alatt felmerülő problémákra.
- *Szociális ügyintézés:* a család mindennapjaihoz kötődő szociális ügyintézés támogatása, segítése.

Célunk, hogy klienseink jártasságot szerezzenek a különböző hivatalos ügyek intézésében, így – amennyiben erre van lehetőség – elsősorban az ellátott saját maga intézi az ügyeit, családgondozói támogatással.

- *Gyámhivatali ügyintézés:* a családban felmerülő családjogi, gyámügyi kérdések rendezésében való segítségnyújtás – pl. gyermek családi jogállásának rendezése, szülői felügyeleti jogot érintő kérdések.
- *Gyermekeknevelési tanácsadás:* gyermek-és ifjúsági felügyelő, illetve csecsemőgondozó – nevelő munkatársaink rendszeresen tartanak gyermekcsoportokat az ellátott gyermekeknek, melyeken szocializációjuk, manuális készségeik fejlesztése mellett társas kapcsolataik alakításában is segítséget nyújtanak. Munkatársaink szükség szerint a gyermeket gondozó szülők rendelkezésére állnak, gyermeknevelési, konfliktuskezelési tanácsadással, gyakorlati segítségnyújtással.
- *Gyermekekfelügyelet:* az átmeneti otthonokban elhelyezett gyermekek napközbeni ellátását elsősorban a helyben rendelkezésre álló intézmények (bölcsőde, óvoda)

igénybe vételével oldjuk meg, hozzásegítve ügyfeleinket az ellátáshoz jutáshoz. Emellett intézményen belül rendszeres gyermekcsoportok tartásával biztosítjuk a gyermekek felügyeletét arra az időre, amikor a szülőnek olyan elfoglaltsága akad, mely ezt indokoltá teszi (pl.: orvosi ellátás, hivatalos ügyintézés). A szülő hosszabb távú akadályoztatása esetén – pl. hosszú idejű kórházi kezelés -, ha a gyermek felügyelete más módon nem megoldható, gyermekek átmeneti otthona segítségét kérjük.

- *Mentálhigiénés gondozás:* Alapítványunk pszichológusa heti rendszerességgel tart egyéni terápiás alkalmakat az azt igénylő ügyfelek számára. Fontosnak tartjuk, hogy beköltözést követően minden klienssel felvegye a kapcsolatot a pszichológus. Ez egyrészt fontos a lakhatás elvesztése miatti trauma feldolgozásában, másrészt az ügyfelek és a pszichológus közötti bizalmi kapcsolat létrejötté szempontjából.
- *Jogi tanácsadás:* Szervezetünk jogásza előre egyeztetett időpontban az ügyfelek és a családgondozók rendelkezésére áll. Specializált területe az áldozatvédelem, de emellett polgári jogi ügyekben, családi jogi ügyekben is igen jártas.
- *Fejlesztőpedagógiai segítség:* 2017-ben a Perényi utcai egységünkben, 2019-ben a Körvasút sori szakmai egységünkben rendelkezésre áll, s terveink szerint a jövőben minden intézményünkben elérhető lesz a gyermekek számára fejlesztőpedagógus, aki heti rendszerességgel foglalkozik a tanulásban segítségre szoruló gyermekeinkkel.
- *Krízisellátás:* kiemelten a családon belüli erőszak áldozatai számára védett házat működtetünk, mely egy titkos címen lévő ingatlan. Az áldozat akár azonnal be tud kerülni a szolgáltatásba, ahogy teljes körű ellátásban részesül. A krízisprogram professzionális és speciális szaktudást igénylő feladat, melyet tapasztalt és a területen jártas munkatársaink végeznek, a szakmai stáb részeként, de attól elkülönülten.
- *Szükség szerinti teljes körű ellátás:* Amennyiben a családban olyan helyzet áll el, hogy a tartásra kötelezett szülők nem tudnak gondoskodni a családban élő kiskorúak ételmezéséről, ruházkodásáról, elemi szükségleteiről, úgy a szükséghelyzet azonnali megállítása érdekében teljes körű ellátásban részesülnek a kliensek.

Természetesen nem célunk ellátottaink hospitalizálása, intézményi függőség kialakítása, így minden lehetséges eszközzel a család önfenntartási képességének visszaállítása ilyenkor a gondozási cél.

- *Kiléptető-lakás lehetősége:* Az Intézményben hosszabb-rövidebb időt eltöltött, kellően megerősödött családok számára intézményünk kiléptető-lakásokat tart fent, melyek célja kettős: egyrészt minimálisra csökkenti az intézményi hospitalizálódás káros hatásait, másrészt átmenetet képez a védett intézményi élet és a támasz nélküli, önálló életvitel között. A családok ez által fokozatosan visszavezethetők az önálló életvitel keretei közé, folyamatos és rendszeres, ám nem állandó támogatás biztosításával. A kiléptető lakáshoz jutás pályázati rendszerben történik, üres férőhely esetén nyilvános pályázatot hirdetünk az ellátottaknak, ezzel is erősítve a saját sorsukért, életükért történő felelősségvállalást. A pályázatokat a teljes szakmai stáb objektív pontrendszerben értékeli.
- *Előtakarékosság lehetősége:* Intézményeinkben többségében gondozási elvárás, hogy

az ellátott, lehetőségei szerint, takarékoskodjon. A védett körülmények között lehetősége van anyagi tartalék gyűjtésére, melyet kiköltözésekor egy összegben kap kézhez, ezáltal megteremtve akár egy önálló albérlet lehetőségét, akár egy lakásfelújítás költségeinek viselését. Az előtakarékoskosságot igény szerint az ügyfél maga kezelheti takarékbetétkönyvben, vagy az Alapítványnál letétbe helyezve mi kezeljük helyette. 2015. óta bevezettünk egy, a hagyományos gondozási tervtől eltérő eszközöket igénylő takarékoskodási formát, melynek keretein belül külön együttműködési megállapodást kötünk a takarékoskossági projektbe becsatlakozó ellátottakkal, bízva abban, hogy a formai kettéválasztottsággal növelni tudjuk az ügyfelek elköteleződését anyagi tartalékaik megteremtése iránt. Az Alapítvány program lényegi eleme, hogy ha a család 3-6-9 hónapig fenntartja a szerződésben vállalt takarékoskossági összegét, úgy 10-20-30%-kal csökkentjük a személyi térítési díját, mely összeg szintén a család előtakarékoskossági számláját növeli. A lakók takarékoskossági célú befizetéseit elkülönített bankszámlán kezeljük. A program sikerességét bizonyítja, hogy családjaink több, mint fele részt vesz benne, többszázezer forintos takarékoskodást érve el.

- *Félutas Ház:* A Félutas Ház szolgáltatás azon kliensek számára elérhető, akik bántalmazást követően az ország bármely krízisközpontjában elhelyezésre kerültek, majd onnan családok átmeneti otthonába /anyaotthonba költöztek, s a gondozás során kellően megerősödtek ahhoz, hogy jó eséllyel tudjanak önálló életet kezdeni. A jogszabály és a vonatkozó szakmai protokollok által erősen meghatározott azoknak a köre, akik a szolgáltatást igénybe vehetik. Üresedés esetén országos pályázatot hirdet Alapítványunk a családok átmeneti otthonai körében, a pályázatokat szakmai team bírálja el objektív szempontok alapján.

Szervezetünk 2009 óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szűkebb szakmai partnerek és az ellátottak megszólításán túl tágabb körben hívjuk fel a figyelmet bizonyos társadalmi problémákra. Munkatársaink 2018-ban is több középiskolában jártak, **osztályfőnöki órákat** tartva a családon belüli erőszak természetéről, a kezelés módjáról, illetve az emberkereskedelemtől és a prostitúcióról. Az iskolákban biztosított prevenciós tevékenység mellett több szakmai konferencián vettünk részt előadóként, ahol gyermekvédelmi szakembereket, a rendőrség munkatársait, áldozatsegítőket, pedagógusokat szólítottunk meg.

2019-es szakmai konferenciánkat – immár hagyományosan – az Angyalföldi József Attila Művelődési Központban tartottuk, 2019. november 25-én, a XIII. Kerületi Önkormányzat támogatásával. Szakmai találkozóink fókuszpontjában az időskorú nőket érintő párkapcsolati erőszak állt. Előadóink voltak Antal Gábor krízisintervenciós szakpszichológus, aki az időskori krízisekről beszélt, dr. Tóth Olga szociológus, Boglacsik Tímea, az Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat igazgatója, Szabó Judit Ágnes szociológus, valamint Prof.Dr Keller Éva igazságügyi orvosszakértő. Az előadásokat szekcióbeszélgetések követték.

A konferenciával egyidőben tartottuk a *Mi lennék, ha...?* címmel meghirdetett gyermekrajz-pályázatunk díjátadóját. A felhívásban azt kértük az átmeneti otthonokban élő gyermekektől, rajzolják le nekünk, mik lennének, ha egy jótündér teljesítené a kívánságukat. Tanulságos, szívmelengető és elgondolkodtató rajzok születtek.

Munkánk során kiemelten fontos számunkra a szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek lakhelye szerint illetékes gyermekjóléti alapellátókkal való együttműködés. 2019-ben is több esetmegbeszélőn és esetkonferencián vettünk részt, családgondozóink szükség szerinti, szoros kapcsolatot ápolnak a gyermekjóléti szolgálatok, központok dolgozóival, munkatársaink

rendszeresen részt vesznek a jelzőrendszeri találkozók, hallgatóként és előadóként egyaránt. 2019-ben is többször volt szükség szoros együttműködésre a Család- és Gyermekjóléti Központ valamint az Intézményünk között, minden esetben számíthattunk a **Központ partnerségére**, együttműködésére az ellátott gyermekek érdekében.

Mindezek mellett az tavalyi évben folytattuk azt a szélesebb körű együttműködést, mely **Újpest Önkormányzata**, a **Habitat for Humanity Magyarország** és az S.O.S. Krízis Alapítvány között elkezdődött. 2019-ben újabb, átmeneti otthonunkban lakó pár és gyermeke költöztetett önkormányzati bérlakásba, melyet a Habitat for Humanity munkatársai és partnere újítottak fel. Intézményünk vállalta a család felkészítését az önálló életre, támogatását előtakarékosági programunkban, valamint a kiköltözést követően egy évig a család a mentorálását.

2019-ben is megtartottuk **nyári táborunkat**, amit ezúttal is Tatán, az Öreg-tó partján lévő táborba szerveztünk. Az eddig erre a célra használt pályázati források kimerültek, így magánszemélyek támogatásából tudtuk megvalósítani a nyaralást, amin 20 gyerek vett részt. A hétfőtől szombatig tartó tábor hívószava ebben az évben az *együttműködés* volt, a tematikát eköré alakították ki táboroztató kollégáink.

Az **Életrevaló Egyesülettel** évek óta szoros kapcsolatot ápolunk, a prevencióval foglalkozó szervezet intézményeinkben tartja művészetterápiás jellegű segítő foglalkozásait. A programok során, több hónapig tartó együttműködésben kisfilmek készülnek, a 2018-as Verset írok című zenés videó (<https://www.youtube.com/watch?v=CyGmn7Oj9pA>) 2019-ben több rangos hazai és nemzetközi fesztiválon díjnyertes lett. 2019-ben a Válaszúton című filmet forgatta az Életrevaló Egyesület az Északi Támponttal együtt az intézményünkben élő gyerekekkel, emellett kisebb, nem a publikumnak szánt produkciók is készültek a folyamat során.

2019-ben minden Intézményünk teljes felújításon esett át, ide értve a bútorszatok részleges vagy teljes cseréjét is. Pályázati úton, **önkéntesek** és **for-profit partnerek** bevonásával törekszünk arra, hogy minden intézményünk a lehetőség szerinti legkomfortosabb elhelyezést biztosítsa a rászorulóknak számára. Megújultak intézményünk udvarai, közösségi terei is, olvasósarkokat alakítottunk ki a már mindenhol meglévő internetelési pontok mellett, valamint jelentősen növeltük a rendelkezésünkre álló zöldfelületek méretét. Körvasút sori intézményünkben folytattuk az elmúlt években elkezdett magasságyasos kertészkedési programunkat, amikben a szülők és a gyermekek egyaránt szívesen vesznek részt.

Együttműködés

Az újpesti gyermekjóléti ellátórendszer tagjaival való együttműködésünk kiemelkedőnek mondható. 2019-ben is több esetmegbeszélőt, esetkonferenciát szerveztünk, családgondozóink szükség szerinti, szoros kapcsolatot ápolnak a gyermekjóléti szolgálat családgondozóival. A IV. kerületi illetékességű ügyfelek esetében is egyre többször volt szükség szoros együttműködésre a Család- és Gyermekjóléti Központ és Intézményünk között, minden esetben számíthattunk a Központ partnerségére, együttműködésére az ellátott gyermekek érdekében.

Az Intézményünkben ellátott gyermekek többsége a kerületi, körzetes bölcsődébe, óvodába, iskolába jár. Bölcsődés korú gyermekeink intézményi elhelyezése során nem talákoztunk akadályokkal, ahogyan a körzetes óvoda is szívesen fogadja gyermekeinket. Kiemelem az utóbbit: a Vörösmarty Tagóvoda munkatársai és vezetői segítőkészen fogadják megkereséseinket, munkavégzésük során – a fokozott nehézségek ellenre is – a gyermekek érdekeit tartják szem előtt, szoros és kétirányú kapcsolatban tudunk együtt dolgozni velük,

amiért köszönet illeti meg őket. Szakgondozó munkatársaink folyamatosan kapcsolatban vannak a társintézmények gondozó-nevelő munkatársaival, az információáramlás kétirányú és kölcsönös. Általános iskola tekintetében a körzeti iskolánkkal problémás az együttműködés, az iskola – bár kötelezettsége lenne – nem szívesen fogadja gyermekeinket, nyíltan negatív megkülönböztetéssel él a családok átmeneti otthonában élő gyermekekkel kapcsolatban. Az együttműködés különösen nehezített az *ideiglenes vendégtanulói jogviszony* létesítésével kapcsolatban – az iskolában tapasztalható ellenállással még személyes kapcsolatfelvétellel sem sikerült megküzdünk. A Család- és Gyermekjóléti Központtal kiegészülve segítséget kértünk *a Tankerülettől a helyzet megoldására, a látszólagos együttműködő hozzáállás ellenére semmilyen változás nem történt, a tankerület vezetője megkereséseinkre nem reagál.* Mérhetetlen károkat okoz a gyermekeknek az, ha hetekig tart egy beiratkozás a körzeti iskolába, nem beszélve arról, hogy kétségtelenül sértik a gyermeki alapjogokat ezek az intézmények. A kerület más iskolái viszont gördülékenyebben fogadják gyermekeinket, minden gyermekünk oktatási-nevelési kötelezettségének teljesítése megoldott. A körzet védőnője havi rendszerességgel látogatja intézményünket, de szükség szerint számíthatunk a segítségére bármikor.

Átmeneti otthonunkba be- és kiköltözéskor minden esetben írásos jelzést küldünk a Központ számára, mellyel kapcsolatban minden esetben érkezett írásos visszajelzés, illetve a Központban dolgozó családsegítő és esetmenedzser kollégák felvették a kapcsolatot a kérdéses családdal. Intézményünkben is gyakorta meglátogatják a gondozott családokat a Központ munkatársai, ahogyan családjaink is igénybe veszik a Központ által biztosított, magas színvonalú szolgáltatásokat.

Előző évi beszámolónkban jeleztük, hogy az újpesti észlelő-és jelzőrendszer tagjai közül Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya Gyámügyi Osztályával nem zökkenőmentes az együttműködés – a hatóság több esetben jogszabályt sértve járt el átmeneti gondozott gyermekeinkkel kapcsolatban, melyre írásban és szóban is felhívtuk figyelmüket, eredménytelenül. A 2019-es évben ezek a problémák mérséklődni látszódnak, jelentős javulásról számolhatunk be.

Az ellátásunkban lévő gyermekek szociális életkörülményei meglátásunk szerint változatlanok. A családok jövedelmi helyzete nem változott számottevően az elmúlt években, szemben a piaci lakhatás-és megélhetés költségeivel, melyek jelentősen emelkedtek.

Meglátásunk szerint a szegénység nem mélyült tovább, azonban mozdíthatatlanul berögződött egy igen alacsony szinten. Az ellátásunkban lévő családok az intézmény jellege és a hozzánk érkező adományoknak köszönhetően (hetente kétszer élelmiszer, folyamatos ruházat, tisztálkodószerek, kiemelt időszakokban nagy értékű ajándékok, stb.) viszonylag kielégítő színvonalon él, azonban ez csak addig tart, amíg intézményünk gondozásában vannak, kiköltözésüket követően sok esetben nem látjuk biztosítottak a legalapvetőbb feltételek tartós teljesülését sem.

Sok ügyfelünknek biztosított munkát Újpesten az Önkormányzat közmunka-programja, elsősorban nőknek - a férfiak könnyebben tudták vállalni a gyermekek napirendjéhez nem igazodó, nyílt munkaerő-piaci állásokat, amiktől a nők elestek. Tapasztalatunk szerint a közmunka-program is egyfajta zsákutcaként működik: megfelelő szintű jövedelmet biztosít ahhoz, hogy a megélhetésre elegendő legyen, emellett nem túl jelentős a terhelés sem, így a kliensek nem motiváltak abban, hogy kilépjenek a nyílt munkaerő-piacra. Több újpesti foglalkoztatóval szerveztünk munkaerő-toborzó találkozókat intézményünkbe,

eredménytelenül: a közmunka program adta előnyökkel nem tudott versenyezni a piaci munkáltató.

Gyermekek nagyobb, homogén csoportját érintő veszélyeztető körülményről, jelenségről nincs tudomásunk, azonban ez elsősorban azzal függ össze, hogy rálátásunk kizárólag azokra a gyermekekre van, akik Intézményünkben élnek. Mindezek mellett már tapasztalhatók a tankötelezettség 16 éves korra történő csökkentésének beláthatatlan következményei: a köznevelés rendszeréből a betöltött 16. életévük tanévében kieső gyermekekre – jó esetben – a HÍD programok világa vár, ahol egyelőre igen kevés eredményt tapasztalunk. Meglátásunk szerint – szemben a jogszabályban fogalmazottakkal – káros hatása van az alacsony tankötelezettségi korhatárnak, növeli a korai iskolaelhagyás esélyét az alacsony társadalmi státuszú családok gyermekei esetében, s nincs megfelelő alternatíva a probléma megoldására. Bár ez a helyzet nem lokális problémaként van jelen – meggyőződésünk, hogy az ország minden területén hasonló folyamatok zajlanak le -, mégis úgy látjuk, a gyermekek egy kifejezetten jól körülhatárolható csoportját érintő problémáról van szó.

Statisztikai adatok

Bár Intézményünk Újpesten helyezkedik el, nem kizárólag újpesti illetékességű jelentkezőket fogadunk. Országos befogadású intézményként Magyarország területéről bárholnan jelentkező ügyfeleket ellátásba vesszük, akik így szükségszerűen kapcsolatba kerülnek a kerület gyermekvédelmi és köznevelési rendszerével is. Az intézményünkbe való bekerülés elengedhetetlen feltétele a **szülő kérelme** az ellátásra vonatkozóan. Ezt azért fontos kiemelni, mert gyakori, hogy segítő szervezetek, intézmények jelzik az elhelyezés szükségességét, ám a család önmaga ezt mégsem kéri, nem születik kérelem. Ennek ismeretében megkülönböztetünk *jelzést*, mely csak annyit takar, telefonon, személyesen, levélben, segítő személy által érdeklődés mutatkozott elhelyezés iránt, illetve *kérelmet*, ami ténylegesen megvalósult jelentkezést jelent.

Ennek ismeretében **2019-ben** 27 esetben érkezett jelzés felénk arról, hogy **újpesti illetékességgel rendelkező** családnak vélhetően szüksége lehet az ellátásra. A 29 eset 93 főt takar, akik közül 39 felnőtt, 54 gyermek/magzat. A jelzésekből **19 elhelyezési kérelem született, 27 felnőtt, 40 gyermek/magzat volt érintett.**

	Jelzés/eset	Jelzés/fő	Kérelem/eset	Kérelem/fő
Anya + 1 gyerek	6	12	5	10
Apa + Anya + 2 gyerek	7	28	5	20
Anya + 2 gyerek	4	12	2	6
Apa + Anya + 1 gyerek	3	9	1	3
Anya + 3 gyerek	2	8	1	4
Anya + 4 gyerek	2	10	2	10
Apa + Anya + 3 gyerek	2	10	2	10
Apa + 3 gyerek	1	4	1	4
	27	93	19	67

A beérkezett jelzések és az azokból született kérelmek felosztása családszerkezet szerint

A 2019-ben Intézményünkhöz jelzett szükségletek és a benyújtott elhelyezési kérelmek családszerkezet szerinti bontását a fenti táblázat mutatja. Jól látszik belőle, hogy az egy gyermeküket egyedül nevelő anyák – ide értendők a várandós nők is -, valamint a két gyermeket nevelő, két szülő családok esetében regisztráltuk mindkét esetben a legtöbb jelzést. A 19 elhelyezési kérelemből:

- 3 esetben történt tényleges elhelyezés,
- 1 család megoldotta a lakhatását másként,
- 1 család esetében a felvételi kérelem nem volt megalapozott, gyermeküket nem saját maguk nevelik,
- 1 esetben a család férfitagja a felvételi interjún annyira agresszív volt, hogy az interjút meg kellett szakítani emiatt,
- 13 esetben jelenleg is aktív az elhelyezési kérelem.

Újpest Önkormányzatával 15 főre szóló ellátási szerződésünk van, mely kereteket 2019. évben kényszerűen túlléptük néhány időszakban.

Újpesti illetékességű ellátottak 2019-ben összesen **7.309** éjszakát töltöttek az intézményben, az átlagos napi ellátotti létszámunk így **20,02 fő** lett. Ez – beleértve a már 2018-ben megkezdett, s 2019-ban lezárt, vagy folyamatban lévő gondozásokat is – 7 családot jelent, 12 felnőttel és 14 gyermekkel.

Az összes gondozási idő három család esetében haladta meg a 12 hónapot: egy esetben Az Újpesti Önkormányzat és a Habitat for Humanity lakhatási programjába került a család, s a beköltözést várta, másik esetben ugyanezen programon belül ígéretet kapott a család elhelyezésre, a harmadik család esetében a tanköteles korú gyermekek érdeke erősen indokolta, hogy a tanítási év közben ne szakítsuk meg az ellátotti jogviszonyt.

Egy esetben sem fordult elő olyan, hogy 2 éven belül visszakerült gondozásunkba a család.

A 2019-as évben ellátott 7 család/ 26 fő vonatkozásában az alábbi statisztika adatok állnak rendelkezésünkre:

Gyermekek nem- és életkor szerinti megoszlása

	Fiú	Lány
0-3 éves	3	3
4-5 éves	2	0
6-13 éves	2	3
14-18 éves	0	1
Összesen	7	7

Volt olyan gyermek ebben az évben, akit születése után a kórházból nem adtak haza az anya lakhelyére, a Család- és Gyermekjóléti Központ kérésére fogadtuk anyát és gyermekét, hogy a gyermeket ne emeljék ki a családból. A bölcsődés korú és fejlettségű gyermekeink jellemzően bölcsődei elhelyezésben részesülnek, hogy az édesanya is mihamarabb vissza tudjon térni a munkaerőpiacra.

Családszerkezet

Egy gyermeket nevelő, egyedülálló szülő	2
Egy gyermeket nevelő szülőpár	1
Két gyermeket nevelő szülőpár	2
Három gyermeket nevelő szülőpár	1
Négy gyermeket nevelő szülőpár	1

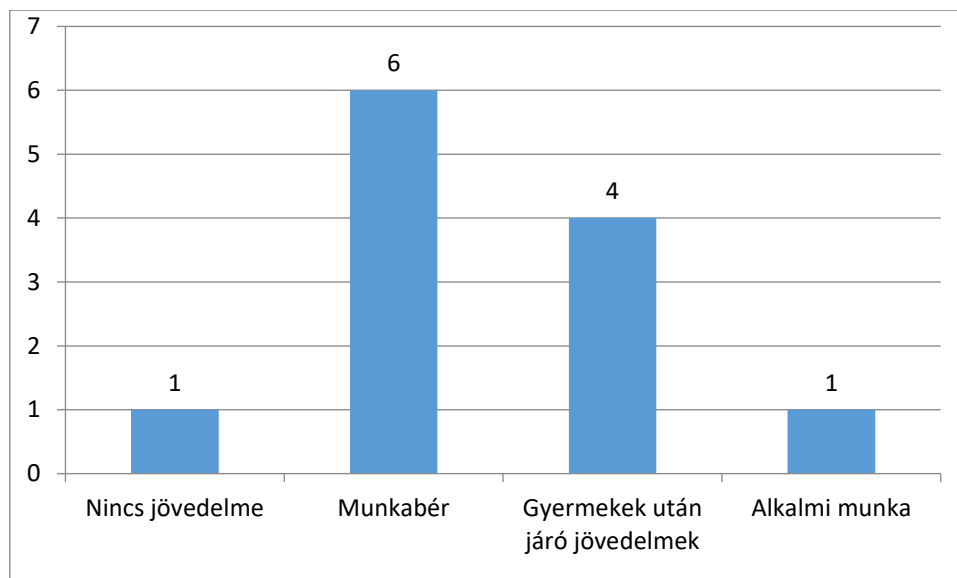
A fenti táblázat azt mutatja, milyen összetételű az ellátott 7 család. Az adatokból ugyanaz olvasható ki, mint 2018-ban: a fővárosi lakáspiaci helyzetet is figyelembe véve az egyedülálló szülők, vagy a többgyermekes családok hátrányos helyzete a lakáspiacon nyilvánvaló, azonban az, hogyha a kétkeresős, kétgyermekes családok sem tudják fenntartani a lakhatásukat, aggodalomra adhat okot.

Jövedelmi adatok

Jövedelemsávok	Beköltözéskor	Gondozás során/lezáráskor
0 - 20e Ft	1	1
20e - 40e Ft	1	0
40e - 60e Ft	2	1
60e – 80e Ft	1	3
80e – 100e Ft	6	6
100e Ft felett	1	1

Mint látható, sok esetben sikerült növelni a család felnőtt tagjainak bejövő jövedelmeit a gondozás során, ami által megnyílt a lehetőség arra, hogy önfenntartásuk mellett takarékoskodni is tudjanak. Az újpesti közfoglalkoztatási program sok ellátottunknak nyújtott stabil munkajövedelmet, míg néhány ellátottunk – elsősorban az édesanyák közül – a nyílt munkaerőpiacra tudtak visszatérni. Bár jellemzően alacsony presztízsű munkák az elérhetőek számukra, s a gyermekekről való gondoskodás sok esetben praktikus hátrányt jelent számukra, néhány esetben rugalmas munkaidő-szervezéssel, otthonról végezhető munkával még azok is képesek voltak munka-jövedelemre szert tenni, akik több gyermekről gondoskodnak, vagy csecsemőkorú gyermeket nevelnek.

Összességében erősödés látható a családok bejövő jövedelmei tekintetében a gondozási időszak során, azonban ez gyakorta még így sem olyan mértékű, hogy önálló lakhatási lehetőség reálisan elérhető legyen számukra: a gyermekét egyedül nevelő anya, akinek jövedelme a 20e-40e Ft-os sávból a 60e-80e Ft-os sávba került, kimagasló egyéni teljesítményt ért el, mindemellett a 80e Ft sem elegendő két fő lakhatásának és ellátásának biztosítására a fővárosban. Mindezek ellenére volt olyan kliensünk a 2019-es évben is, aki egyedülálló, egy gyermekét egyedül nevelő anyaként tudta piaci alapon megoldani a lakhatását: egy munkásszállón vállalt takarító-gondnoki munkát, amihez a szállón belül szolgálati apartman is járt.

Jövedelem forrása a beköltözéskor

Egy olyan felnőtt gondozottunk volt, akinek a beköltözéskor semmilyen jövedelme nem volt: ő egy édesanya volt, akinek azzal a feltétellel adta ki a kórház újszülött gyermekét, hogy beköltözik átmeneti otthonunkba. A beköltözést követően segítettünk neki megigényelni a nevelési ellátást és a GYES-t. Mint látható, ellátottaink többsége rendelkezik munkajövedelemmel, 4 esetben a gyermekek utáni jövedelmek tették ki beköltözéskor a fő jövedelemforrást (két esetben várandós volt az anya, egy esetben sérült gyermeket nevelt)

A hét gondozott újpesti család közül 4 volt még gondozásunkban 2019. december 31-én. A kiköltözött 3 család közül:

- 1 család olyan munkát vállalt, ahol biztosítják a lakhatását is,
- 1 esetben az anya előzetes jelzés nélkül külföldre távozott, magára hagyva a gyermekét, akit az anyai nagyszülők vettek magukhoz,
- 1 család újpesti önkormányzati bérlakásba költözött

Tervek és javaslatok - Szakmai együttműködések és fejlődési utak

Az S. O. S. Krízis Alapítvány - jellemzően a civil szektor rugalmasságára - fennállása óta érzékenyen reagált a társadalmi változásokra. Igyekeztünk a mindenkori igényekhez és gazdasági viszonyokhoz igazítani a szolgáltatásainkat. Azt tapasztaljuk, hogy a IV. kerületben is a szorult helyzetbe került családok egyre nagyobb számban és hosszabb időre igénylik a családok átmeneti otthona elhelyezést.

Intézményünkben 2015 óta folyik a duális családgondozás, melynek lényege, hogy a családot egy családgondozó és egy szakgondozó páros gondozza. A határok nem merevek, de a családgondozó a család egészének gondozási folyamatát kíséri figyelemmel, a szakgondozó pedig a gyermekekre fókuszál. Ennél fogva a párosok nem állandóak, a gyermek kora, problémáinak fajtája és mélysége határozza meg, hogy melyik szakgondozó tudja a legeredményesebben felkarolni őket. További előny, hogy a családgondozó távolléte esetén a szakgondozó is minden információval rendelkezik a családdal kapcsolatban, adott esetben felvilágosítást tud adni az esetgazda részére.

Ez azért is nagyon fontos, mert a gyakorlati tapasztalataink szerint egyre szélesedik az a képzeletbeli spirál, mellyel az ügyfélkör problémái leírhatóak. Az albérlés elvesztése - mint azt fentebb írtuk - csupán tünete bizonyos problémáknak, mely problémákban jelentős átalakulást érzékelünk. Egyre nagyobb számban jelennek meg az ellátásban kezelt vagy kezeletlen pszichiátriai betegek, addiktológiai problémákkal küzdő ügyfelek, súlyos diszfunkciókkal rendelkező családok, egyre gyakoribb a családon belüli gyermekbántalmazás, párkapcsolati erőszak. Szükséges lenne a családokkal foglalkozó szakemberek gyakori konzultációja, hogy minden esetben a megfelelő segítséget tudja kapni az ügyfél a gyermekjóléti rendszertől, s ehhez elengedhetetlenül szükséges a rendszeres kommunikáció mellett egymás erőforrásainak ismerete is.

Javaslatok a jövőbeni együttműködés tekintetében:

- Fenntartani a szoros kapcsolatot a Család-és Gyermekjóléti Központtal, rendszeres esetmegbeszélők és esetkonferenciák tartása az ellátásban lévő ügyfelek élethelyzetének megoldására irányuló szakmai tevékenységek összehangolása érdekében.
- Szervezetünk vállalja, hogy a szakmai együttműködés keretében a Család-és Gyermekjóléti Központ felkérésére térítésmentes prevenciós előadásokat tart családon belüli erőszak, párkapcsolati erőszak és az emberkereskedelem-prostitúció kérdéskörében, a Központ által kért és javasolt helyszíneken.
- Fenntartani és megerősíteni az együttműködést Újpest Önkormányzatával a gondozásunkban lévő családok bérlakáshoz jutása területén, alkalmazva a már megismert és működtetett protokollt arra vonatkozóan, hogy a kiválasztás vonatkozásában támogató javaslatot küldünk az Önkormányzat részére. A kialakított gyakorlat szerint **támogató javaslatot** csak olyan család kaphat Intézményünkől, ahol nincs gyermekvédelmi probléma, a szülők stabil munkahellyel rendelkeznek, a gondozás során vállalták az Alapító takarékosági programunkban való részvételt, életvitelükkel, közösségi magatartásukkal kapcsolatban nem merült fel probléma.
- Alapítványunk nagy szakmai lehetőséget lát a jogszabályban nevesített *külső férőhelyek* rendszerében, ahol – az intézményi jogviszony 12 hónapjával szemben – akár 36 hónapig is maradhatnak azok a családok, ahol indokolt a hosszútávú elhelyezés. A három év reális esélyt tud nyújtani arra, hogy a családokban kialakított új gyakorlati minták rögzüljenek, kellő anyagi stabilitásra tegyenek szert, vagy akár előgondozást végezzünk egy esetleges önkormányzati bérlakásba történő tovább lépéshez. Alapítványunk önerőből nem tud Újpesten ilyen programot megvalósítani, azonban az Önkormányzattal együttműködve ez lehetséges lenne. Elképzelhetőnek látunk egy olyan együttműködést, ahol az Önkormányzat által biztosított ingatlant Alapítványunk teljes mértékben felújítja, a tevékenység végzéséhez szükséges szakhatósági engedélyeket beszerzi, a külső férőhelyként működtetve intézményrendszerünk részeként fenntartva biztosítja a lépcsőzetes kivezetést az átmeneti gondozás rendszeréből.

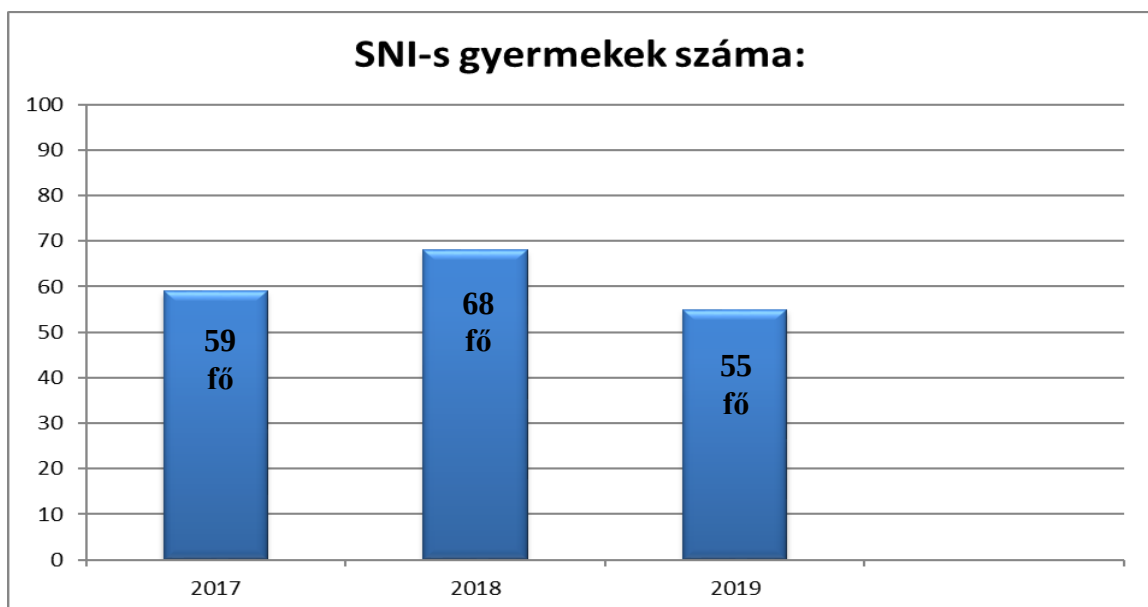
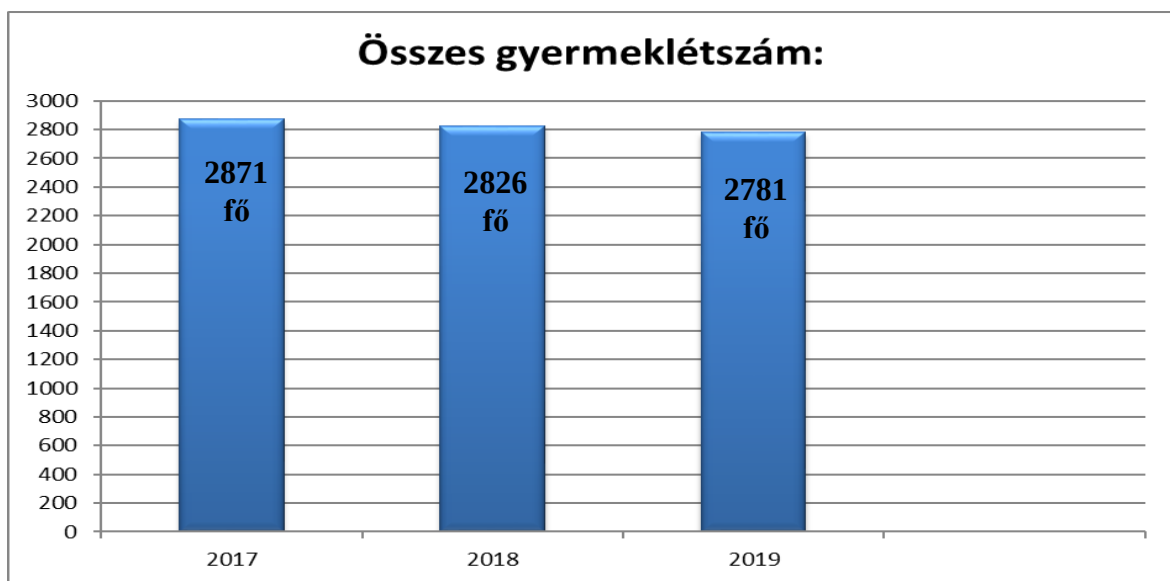
3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai

3.5.1 Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról

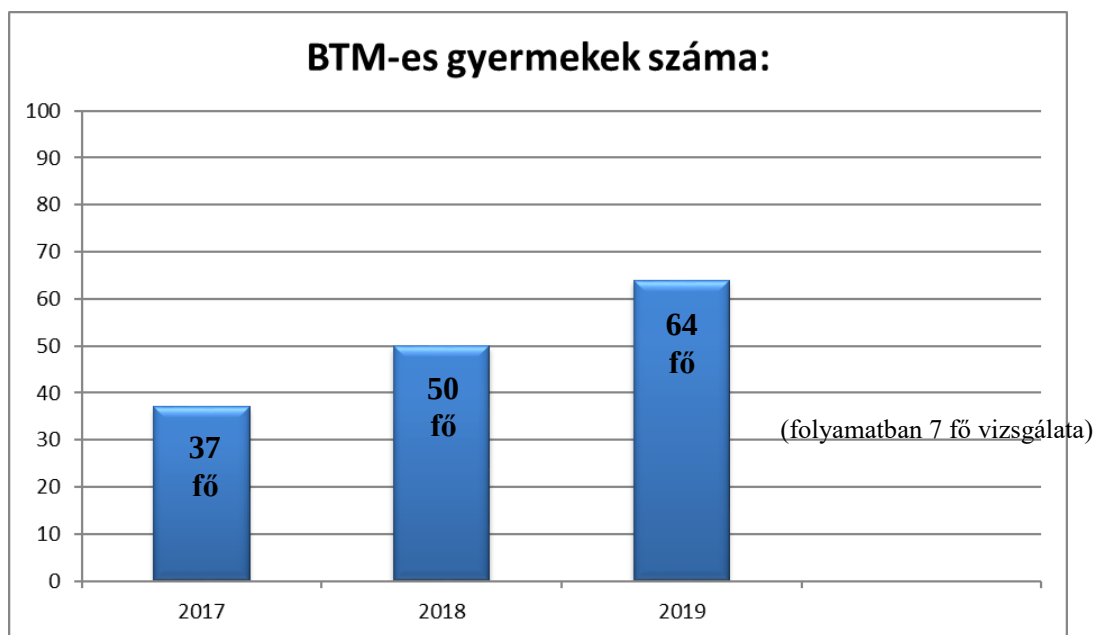
Gyakorlati munkájuk során egyik legfontosabb törekvésük a családokkal, szülőkkel való összhang, az együttműködés a gyermekek nevelésével kapcsolatban. Jó esetben sikerül ezt kialakítani, természetes igény mind a két fél részéről, de az esetek bizonyos százalékában nehézségekbe ütköznek. Vannak szituációk, amikor olyan problémákkal találkoznak, amelyek már túlmutatnak kompetenciájukon, amikor a legnagyobb igyekezetük ellenére sem tudnak megbirkózni a feladattal, segítséget nyújtani az arra rászorulóknak. Ekkor jön el az a pillanat, amikor náluk szakavatottabb, ezen a területen képzettebb szakemberek segítségét kérik ők, vagy a családok, hogy útmutatást kaphassanak a bajokból, problémákból való kilábaláshoz.

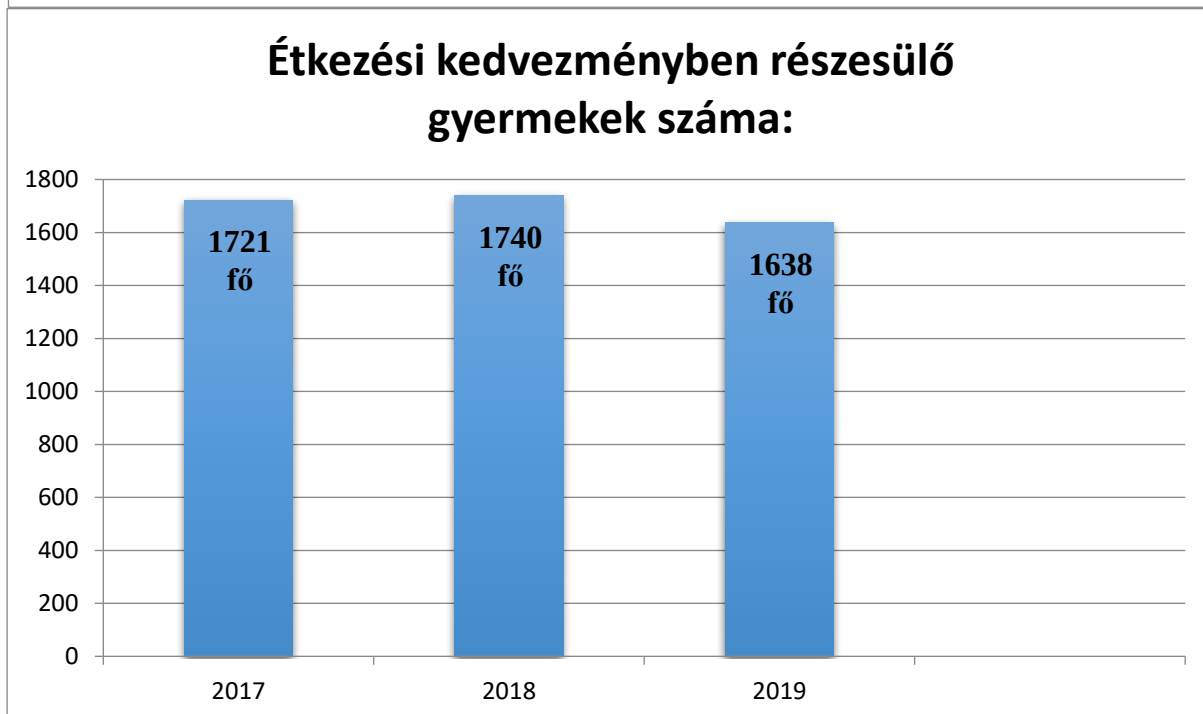
A kerület **14** óvodájában, amelyek **20** telephelyen üzemelnek, **140** gyermek csoportot foglalnak magukba, és **3415** gyermek fogadására alkalmasak!

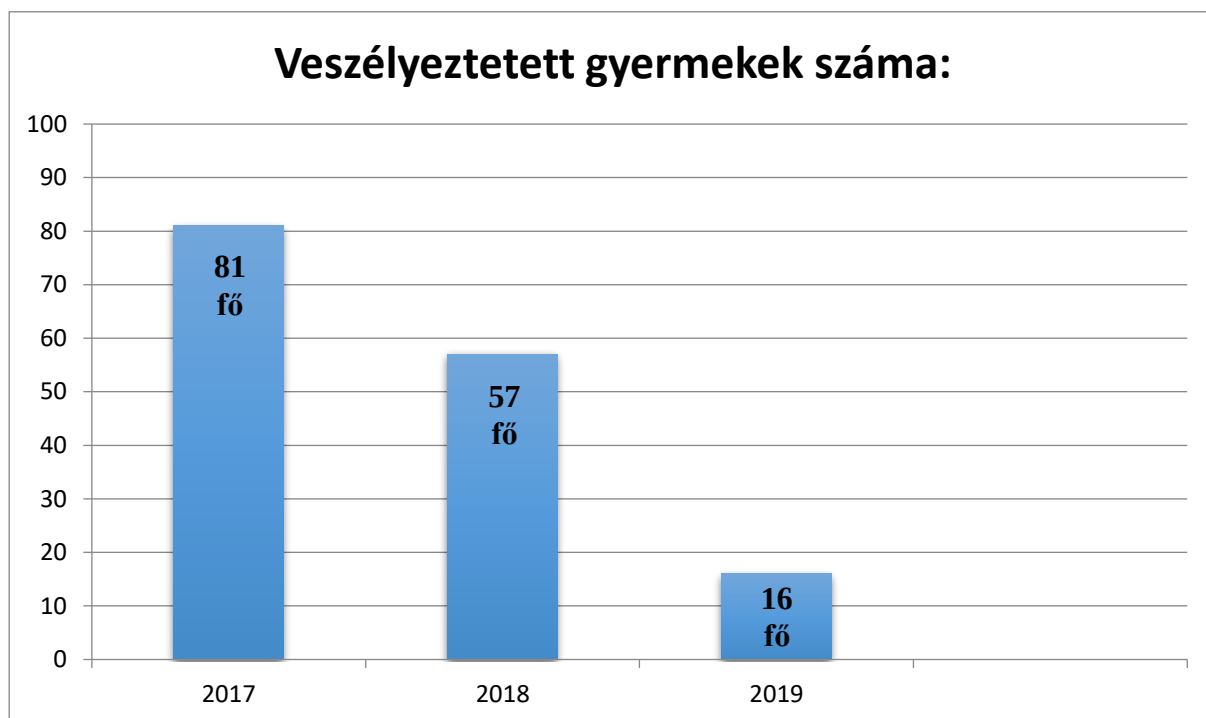

Bár ezen a területen csökkenés látható, de a 2017 évhez képest az összes gyereklétszám is 3,6%-al csökkent.

Ez a csökkenő tendencia bizakodásra adhat okot, de nem biztos, hogy reális képet mutat. Az intézmény dolgozói nem látnak bele a családok életébe: adott esetben az anyagi-, lakhatási nehézségekbe, a szenvedélybeteg családtagok sem kerülnek feltétlenül a látókörünkbe, illetve a szülők életviteléből adódó konfliktusokra sincs mindig rálátásunk! Amennyiben az együttműködő jelzőrendszer valamelyik tagja – gyerekorvos, védőnő, rendőrség -, vagy egy szomszéd nem él a kötelezettségével, akkor sok esetben nem kerülnek feltárásra ezek a problémák. Vagy, ha igen, akkor már talán helyrehozhatatlan károkat szenved egy gyermek személyiségfejlődése.

Az óvodák többségében gyermekvédelmi felelős látja el az ezzel ilyen jellegű teendőket. Hangsúlyozni szeretném, hogy mindenféle ellenszolgáltatás nélkül, mert a törvény nem ad lehetőséget arra, hogy pótlék formájában datáljuk az ezzel járó plusz terheket, ami nem csak a ráfordított időből és energiából áll, hanem adott esetben lelki terhet is jelenthet. Több helyen – pontosan az ellenszolgáltatás hiánya miatt – az intézményvezető vállalta fel ezeket a teendőket, ami még több terhet jelent, az amúgy sem egyszerű vezetői teendők mellett!

Az óvodák többsége úgy nyilatkozott, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központtal rendszeres a kapcsolatuk, a jelzőrendszeri megbeszéléseken is igyekeznek rendszeresen részt venni, illetve szükség esetén telefonos, vagy személyes kapcsolatot is fenntartanak egymással. Több intézmény jelezte, hogy szívesen részt vesznek az iskolákat, nagyobb korosztályt érintő jelzőrendszeri megbeszéléseken is, de az óvodai életet érintő problémákról, a 3 – 6 (7) évesek korosztályáról viszonylag kevesebbet hallani.

Az óvodai szociális segítők jelenléte az intézményekben nagyon gyümölcsözőnek mondható. A szülők és a pedagógusok is élnek azzal a lehetőséggel, hogy tanácsot, útmutatást kérjenek tőlük a gyermekvédelmi problémák esetében. Sajnos a szakemberhiány beárnyékolja ezt a képet, mert nincs minden óvodában heti/havi rendszerességgel jelen az óvodai szociális segítők. Azokban az intézményekben, ahová nem tudnak rendszeresen eljutni a szakemberek, csak probléma, illetve jelzés esetén tudunk kapcsolatot tartani az óvodai szociális segítőkkel.

A jelzőrendszer más tagjaival a kapcsolattartás – az egész kerületre jellemzően – változatos képet mutat. Vannak azok a személyek, szervezetek, akikkel szintén rendszeres ez a kapcsolat, pl.: védőnők, szakszolgálat, társintézmények, de a rendőrséggel például a legtöbb intézménynek eseti, alkalmankénti a kapcsolata.

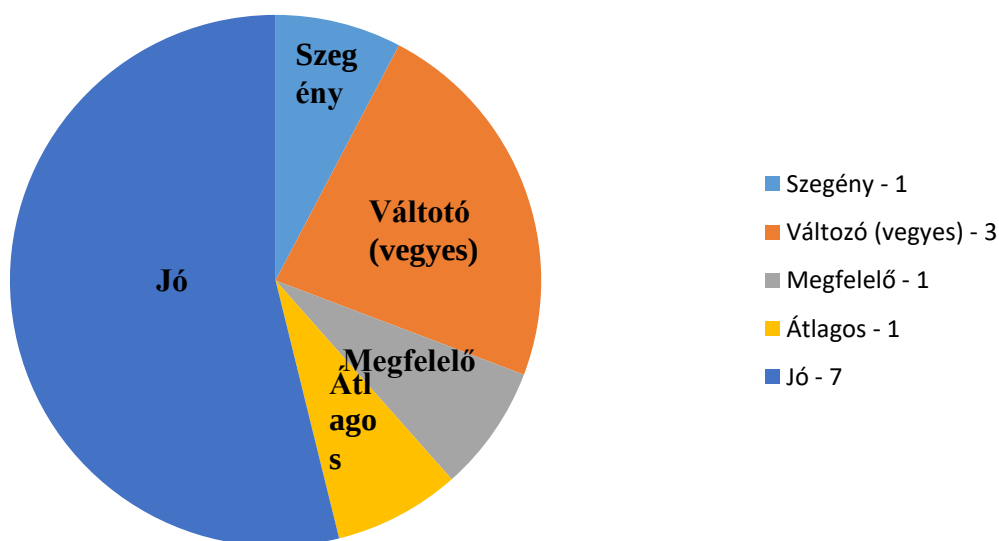
A beszámolómban leszögezhetem, hogy az óvodák egybehangzó véleménye szerint nem merültek fel problémák, amikor a jelzési kötelezettségüknek eleget kívántak tenni. Valamennyi intézményvezető, gyermekvédelmi felelős arról tájékoztatott, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ munkáját az együttműködésre törekvés, és az építő jellegű véleménynyilvánítás jellemezte. Nem csak a tartalmi, de a formai megvalósítással is elégedett volt az érintett intézmények többsége. Még mindig felmerül az a kérdés, hogy ha egy gyermek nem az óvoda jelzése alapján kerül alapellátásba, vagy védelem véve, akkor arról nincs tudomásunk. Ebben nagy szerepet tudnak vállalni a rendszeresen az óvodába látogató óvodai szociális segítők – ez az én tavalyi tapasztalatom. Ezért van az, hogy a védelembe vett gyerekek számáról nincs pontos információnk. Az óvodák jelzései alapján alig pár főt említenek a kollégák (6 fő), amit kerületi szinten nem tartok reálisnak.

Egy intézmény jelezte azt, hogy nehézkesnek és lassúnak ítéli meg az együttműködés formáit és tartalmát!

Az óvodáskorú gyermekek életkörülményeit az intézmények jelentős hányada átlagosnak ítéli meg. Természetesen vannak olyan családok, ahol jó, vagy nagyon jó életkörülményeket tudnak biztosítani a szülők a gyerekeik számára a magasabb jövedelmük miatt.

Ugyanakkor több intézmény is jelezte, hogy gyermekeik között sok esetben előfordul, hogy a családok szerény, vagy kifejezetten szegényes körülmények között élnek. Egyes óvodák felvállalták azt is, hogy – nem tolakodó módon -, de valamilyen formában megpróbálnak segíteni a családokon. Ruhagyűjtést és hasonló kezdeményezéseket indítottak.

13 óvoda véleménye alapján a gyermekek szociális körülményei:

A problémák hatékonyabb kezelése érdekében az intézmények egyértelműen azt a megoldást említették, hogy több szakember vehessen részt a folyamatokban. Erre megoldásként az óvodapszichológusi státusz bevezetését látják, hiszen sok esetben, helyben, óvodán belül, a szakember – család – és intézményi hármásban, időben lehetne dolgozni a felmerült problémákon.

Az eddigi években is mindig hangsúlyoztam azokat a problémákat, amiket mi, óvónők veszélyként értékelünk az óvodáskorú gyermekeink életében:

1, Az otthoni nevelés hiánya, a gáta és fékek nélküli új nevelési irányzat elterjedése a családok körében. A gyermekekkel konfliktusokat nem vállaló szülői attitűd, amelynek az okát még megfejtünk sem sikerült: talán a félelem attól, hogy elveszítik a gyermekeik szeretetét, vagy a túlhajszolt életmódban az újabb stresszhelyzettől való menekülés? Nem tudhatjuk!

2, A gyermekeinket körül vevő, „eldigitalizálódott” világ! Az összebújós meseolvasás helyett a televízió, számítógép által szolgáltatott élmény! A beszélgetés helyett a gyerek kezébe nyomott okostelefon! Ezek mind-mind az érzelmi intelligencia hiányához vezető utak – és nem csak én mondom, neves szakemberek is foglalkoznak már régóta ezzel a témával.

3, Amit most új, de nagy veszélynek érzékel a pedagógus társadalom, az a rugalmas iskolakezdés lehetőségének a megnehezítése. Nem szeretném ecsetelni azt, hogy ki ismeri jobban a gyereket, ki tud realisabb képet alkotni róla, ki látja folyamatában, összefüggéseiben a fejlődését, egyéni sajátosságait? Erre valamennyien tudjuk a választ! Azt sem fogom ismételni, amit már sok fórumon megtettek, hogy milyen veszélyeket rejt ez a következőkben az iskolai éveiket kezdő gyerekek számára! Csak arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy milyen nagy a mi felelősségünk ezen a területen is! Valamennyiünké: pedagógusoké, családoké, szakembereké – mindenkié, aki elhivatott a gyerekek életét illetően!

A törvény értelmében az Alpolgármester Úr intézkedési terv elkészítését kérte tőlem. Az intézményvezető társaimat arra fogom kérni, hogy az elkövetkezendő időszakban is fokozottan figyeljenek az alábbiakra, illetve szükség szerint ezeket jelenítsék meg az intézményük dokumentációiban is:

Intézkedés:	Határidő:	Felelős:
1, Munkánkat továbbra is a 1997. évi XXXI. törvény	folyamatos	intézményvezető
2, Nyomon követjük a gyermekek fejlődését, biztosítjuk a fejlesztésükhöz szükséges feltételeket – szükség esetén fenntartói segítséggel.	folyamatos	intézményvezető, óvodapedagógusok
3, Lehetőségeinkhez képest feltárjuk a gyermekeket ért hátrányokat, esetleges veszélyeztető okokat és hatékonyan részt veszünk – a hatáskörünknek megfelelően – azok enyhítésében, megszüntetésében.	folyamatos	intézményvezető, óvodapedagógusok
4, A jelzőrendszeri tanácskozásokon intézményünk képviselője – a törvényi	folyamatos	intézményvezető, gyermekvédelmi felelős

kötelezettségnek megfelelően – részt vesz. Folyamatosan, vagy szükség szerint tartjuk a kapcsolatot a jelzőrendszer más tagjaival is.		
5, A hagyományos kapcsolattartási formákon kívül is keressük a megoldásokat arra, hogy a családokkal még szorosabb, hatékonyabb együttműködést érthessünk el.	folyamatos	intézményvezető, gyermekvédelmi felelős, óvodapedagógusok.

Együttműködés

A 2019. év gyermekjóléti-, és gyermekvédelmi tevékenységekről elmondható, hogy valamennyi érintett területen a résztvevők igyekeztek a törvényi szabályozásnak megfelelően ellátni a feladataikat. A feladataink bizonyos területeken csökkentek, egyes területeken pedig nőttek. Ahol összességében csökkenést látunk, az sem egyértelműen bizonyítja, hogy javuló a tendencia, hiszen az óvodáskorú gyerekek létszáma is folyamatosan csökken. Továbbra is szükség van az összehangolt együttműködésre valamennyi érintettel!

3.5.2 Beszámoló a kerületi iskolák gyermekvédelmi munkájáról

A tankerületi központok a 134/2016. (VI.10.) Kormányrendelet szerint az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekként vannak kijelölve. A Gyvt.-ben felsorolt jelzőrendszeri tagok között szerepelnek a köznevelési intézmények. A tankerületi központok azonban nem közvetlenül a jelzőrendszer tagjai, így azoknak beszámolási kötelezettségük nincsen.

Az Észak-Budapesti Tankerületi Központnak, mint a köznevelési intézmények fenntartójának minden esetben szükséges szem előtt tartani a gyermekek, pedagógusaink, intézményeink védelmét (is).

Hosszú távú célkitűzéseink között szerepel a Család- és Gyermekjóléti Központ és a kerületi iskolák közötti kapcsolat és a konstruktív együttműködés megtámogatása. Beszámolónkban igyekszünk a felmerülő problémákra, problémacsoportokra rávilágítani és azokra építő megoldási javaslatokat tenni.

Jelzés-visszajelzés

Az intézmények, az általuk megküldött jelzés(ek)e)t követően formális visszajelzést kapnak, melynek tartalma kizárólag a családdal való kapcsolatfelvételre irányul. Az esetek döntő többségében az iskolák a későbbiekben sem jutnak hozzá további, őket is érintő információkhoz. Egyszerűen már a folyamat első állomásánál megakad az információcsere, illetve az kizárólagosan egyoldalú marad.

Szemszög-szempont

A családsegítő kollégák számos esetben pusztán egy szemszögből (szülő szemszögéből) ismerkednek meg az adott ügyel. Ilyenkor azonban erősen kétségessé válhat az objektív probléma megoldásra való törekvés. Úgy gondoljuk, hogy az ilyen és az ehhez hasonló eseteket több aspektusból; egymással kommunikálva, egyeztetésre nyitottan szükséges körüljárni, különben megnehezítheti vagy akár teljesen ellehetetlenítheti (meghiúsíthatja) a különböző munkafolyamatok valódi eredményességét. Célunk, hogy az iskola és a szülő közötti esetleges feszültségeket ne erősítsük, hanem tisztelve és segítve egymás munkáját, enyhítsük azokat.

Tájékoztatás

Fontosnak tartjuk a mindig pontos és hiteles (forrásokra hivatkozott) tájékoztatást mind az intézmények, mind a szülők irányába. Éppen ezért azt is kulcsfontosságú tárgykörnek tartjuk, hogy a köznevelés szabályozásával kapcsolatos kérdésekről rendre megegyező, autentikus tájékoztatáshoz jussanak a szülők. Az ezekből fakadó felesleges félreértések és feszültségek a legtöbb esetben kivédhetők lennének a megfelelő szakmaközi együttműködés során.

Szakmai együtt gondolkodás-szakmaközi megbeszélések

Az utóbbi időben - több eset kapcsán - felmerült az igény részünkről, hogy egye esetek tisztánlátása; a hatékonyabb és emberségesebb megoldások érdekében szükség lenne ún. „szakmaközi megbeszélések” összehívására.

Ez a fajta szakmai „együtt gondolkodás” azt a célt szolgálná, ahol érdemben lehet ügyet, folyamatot, résztvevőket, és álláspontjaikat megismerni, hogy majd az ezt követő - már szülői jelenléttel - esetmegbeszélések gördülékenyebben tudjanak lezajlani, illetve megfelelő döntés, megoldás születhessen.

3.5.3. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézménye

Szakmai tevékenység, kapcsolatok, együttműködések a jelzőrendszer tagjaival

A Család- és Gyermekjóléti Központtal a kapcsolatunk sokrétű, intenzitása a beérkező, a Központot is érintő esetek sűrűségétől függ.

A legrendszeresebb kapcsolat a jelzőrendszeri szakmaközi értekezleteken való részvétel: 2019-ben az összes ilyen értekezleten jelen voltunk. Általában érdekes, aktuális témákat tárgyaltak ezeken az összejöveteleken. Két ízben munkatársunk, Balogh Anna intézménypsichológus koordinátor tartotta az előadást (előítélet, diszkrimináció témában), mindkettő után jó visszajelzéseket kaptunk.

A 2019-es év során kétszer tettünk jelzést a Központ felé. Ebből az egyik során segítséget kértünk, hogy a postai értesítéseket ignoráló, és telefonon is elérhetetlen szülő számára közvetítsék a szakértői vizsgálati időpontokat; a másik esetben egy szülő alaptalan, extrém vádaskodásai nyomán tettünk jelzést az illető pszichés állapotának romlásáról.

A Központ nyolc gyermek ügyében kért információt vagy véleményt tagintézményunktől. Három alkalommal esetkonferencián vettünk részt, ezek informatívak voltak, sok új információ jutott tudomásunkra.

Ugyanakkor több esetben kértek tőlünk a köznevelési intézmények tájékoztatást esetkonferenciára való meghívásuk nyomán. Javasoljuk, hogy ezen alkalmakat felénk is jelezze a Központ, hogy részt vehessünk rajtuk, és megoszthassuk tapasztalatainkat.

Két ízben kaptunk tájékoztatást a Központtól a korábbi jelzéseink nyomán megindult eljárás lezárásáról.

A jelzőrendszer többi tagjával a korábbi évekhez hasonlóan alakult a kapcsolatunk. Logopédusaink és gyógytestnevelőink a nevelési-oktatási intézményekben látják el a gyermekeket. Korai fejlesztő pedagógusaink kijárnak a bölcsődékbe. Szakértői bizottsági ügyekben is szinte mindennapos a kapcsolatunk az iskolákkal - óvodákkal. A 2019- es év folyamán több gyámhivatali ügyet is vizsgáltunk.

A jelzőrendszeri kötelezettségek teljesítésének nem merültek fel akadályai az év során.

Több olyan eset volt, amikor a Központ munkatársai kértek nevelési tanácsadás keretében ellátást gondozottjaik részére. Ezt igyekszünk biztosítani a családok számára, ugyanakkor az együttműködés hiányát tapasztalva kevés az eszközünk arra, hogy kötelezzük őket a megjelenésre. A közös munkához kölcsönös bizalom szükséges, amíg a kliens nem érzi saját szükségletének a konzultációt/terápiát, addig a szakemberek hiába tartják azt szükségesnek. Emiatt előfordul lemorzsolódás.

Megköszönjük a kérésünkre indított eljárásokban a Központ munkatársainak a segítségét, illetve a visszajelzéseket az ügyek lezárásáról. Ha mód van rá, a lezáráskor szeretnénk informálódni arról is, hogy milyen eredménnyel zárult le a folyamat.

Üdvözljük Újpest Önkormányzatának szándékát az óvodapszichológusok, fejlesztő pedagógusok alkalmazására vonatkozóan, a közös munka tovább erősítheti a szakmaközi kapcsolatainkat és a segítő együttműködést a gyermekek érdekében.

3.5.4. Védőnői Szolgálat

A Védőnői Szolgálat célja:

Az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

Jogszábeli háttér:

Törvények:

- 1992. évi LXVI. törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról
- 1992. évi LXXIX. törvény a magzati élet védelméről
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól
- 1997. évi XLVII. törvény az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
- 2003. évi LXXXIV. törvény az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2015. évi CXXIII. törvény az egészségügyi alapellátásról

Rendeletek:

- 8/2002. (X.4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról
- 12/1991. (V. 18.) NM rendelet a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- 25/2019. (XI. 15.) EMMI rendelet a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottságról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról
- 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről
- 35/2011. (III. 21.) Korm. rendelet az intézeteken kívüli szülés szakmai szabályairól, feltételeiről és kizáró okairól
- 47/1997. (XII. 17.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében járó anyatejellátás feltételeiről
- 49/2004. (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról
- 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- 62/1997. (XII.21.) NM rendelet az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezelésének egyes kérdéseiről
- 63/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól

A Védőnői Szolgálat feladata:

- **Nővédelem** [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]. A nővédelmi gondozás olyan komplex folyamat, mely a nők biológiai sajátosságait figyelembe véve segíti őket, a fogamzó képesség előtti, a termékenységi ciklusok közötti és a fogamzó képes kor utáni egészségvédelemben és egészségfejlesztésben. A védőnői munka fejlődésével, az egészségfejlesztési koncepció térhódításával az elvégzendő feladatok és felelősségi körök bővültek és bővülnek. Ezért is szükséges tudatosítani a lakosság körében, hogy a védőnői ellátás ma már nem korlátozódik a várandós anya-, és csecsemővédelemre. A nővédelmi gondozás része a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében való részvétel, a népegészségügyi méhnyakrákszűrés végzése.

- **Várandós anyák gondozása** [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]. A várandósgondozás célja, az állapotos nő egészségének megőrzése, a magzat egészséges fejlődésének és egészségesen születésének elősegítése, a veszélyeztetettség és a szövődmények

megelőzése, illetve megfelelő időben történő felismerése, valamint a szülésre, a szoptatásra és a csecsemőgondozásra való felkészítés. A várandósgondozás olyan komplex egészségügyi szolgáltatás, amely a szülész-nőgyógyász szakorvos, a háziorvos, a szülésznő, a védőnő és a gyermeket váró nő együttműködésén alapul.

- **Gyermekágyas anyák gondozása** [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]. A védőnő a jogszabályok és a szakma szabályai alapján komplex újszülött és gyermekágyas gondozást végez az alapellátás keretében. A védőnő a gondozási folyamatban kiemelt figyelmet fordít a prevencióra, különösen az új élet fogadása, egészségben való felnevelése érdekében. Az első látogatás megalapozza a védőnő prevenciók tevékenységét, a további gondozást, valamint a későbbi, optimális gyermekvállalást. A gyermekágyas anya és újszülöttje elválaszthatatlan egységet képez, gondozásuk mindegyikük szempontjainak kölcsönös figyelembevételével kell, hogy történjen.

- **Újszülött és csecsemő gondozása** [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról, valamint 8/2002. (X. 4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról alapján]. Az élet első évében végzett gondozás megalapozza a csecsemő további egészséges fejlődését és a védőnő családban végzett prevenciók tevékenységét.

- A védőnői gondozás team munka része, mely során a védőnő igénytől és helyzettől függően együttműködik a háziorvossal, házi- gyermekorvossal a szakellátás egyéb szakembereivel, illetve a szociális alapellátással.

- **1-3 éves korú kisdéd gondozása** [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]. A védőnő munkájának gerincét képezi a kisdéd (1-3 éves) korú gyermekek fejlődésének nyomon követése, hiszen csak annak ismeretében tudnak a szülőknek megfelelő tanácsot adni, illetve csak így tudják felfedezni a normától való eltéréseket.

- **3-6 év közötti gyermekek védőnői ellátása** [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]. Az óvodáskorú gyermekek védőnői ellátása elsősorban családlátogatás, valamint a kötelező szűrővizsgálatok alapján valósul meg. Kiemelt szerepe van a háziorvos (házi gyermekorvos) által a gyermekről ötéves életkorában kiállított külön jogszabály szerinti *Adatlap a fejlődési szint megítéléséhez az iskolai felkészítés elősegítésére* dokumentumnak.

- **védőoltások** [18/1998 (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről ellátásról alapján]. A védőnő a nyilvántartásában szereplő, illetve az általa ellátott oktatási intézménybe tanuló gyermekek védőoltásának tervét, a hatályos jogszabályok, a gyermek kezelő orvosának véleményének figyelembe vételével készíti. Az oktatási intézményekben gondoskodik az oltóanyag rendeléséről, szállításáról, tárolásáról és az iskolai kampányoltás előkészítéséről. A védőoltásokkal kapcsolatos tevékenységét jelentéssel zárja.

- **iskolás, illetve tanköteles gyermekek védőnői ellátása** [26/1997. (IX. 3.) NM. rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról alapján]. A gyermekek, tanulók egészségügyi ellátását az orvos és a védőnő a nevelési-oktatási intézmény vezetőjével egyeztetett rend szerint végzi. A tanulók egészségügyi ellátásán kívüli egyéb iskola-egészségügyi feladatokat (környezet-egészségügy, élelmezés-egészségügy, balesetvédelem, egészségnevelés, pályaválasztási tanácsadás) az iskolaorvos és a védőnő az oktatási intézmény vezetőjével, illetőleg a szakmai

szervezetekkel együttműködve végzi. Az iskola-egészségügyi, háziorvosi, házi gyermekorvosi, egyéb szakorvosi, területi védőnői, gyermekjóléti szolgálatok, pedagógiai szakszolgálatok, logopédus, gyógytornász és pszichológus, valamint - népegészségügyi feladatkörükben - a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalai a gyermekek és tanulók egészségvédelme érdekében együttműködnek és az e feladat ellátásához szükséges adatokról egymást tájékoztatják.

- **védőnői vizsgálatok, szűrővizsgálatok elvégzése** [51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról alapján]. A népegészségügyi célú, célzott szűrővizsgálat az a népegészségügyi tevékenység, amely a lakosság meghatározott korcsoportjaira terjed ki és a személyes meghívás gyakorlatát alkalmazva szakmailag indokolt gyakorisággal történik.

- Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok közül az 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról alapján a lakóhely szerint illetékes területi védőnő feladatkörébe tartozik az 1. számú melléklet 2. pont e)-h) alpontjában, valamint 3. pont d)-h) és j) alpontjában, továbbá a tanköteles korú, de oktatási intézménybe nem járó 7-16 éves gyermekek esetén az 1. számú melléklet 4. pont d)-i) alpontjában foglalt szűrővizsgálatok elvégzése, az iskolai védőnő feladatkörébe tartozik az 1. számú melléklet 4. pont d)-i) alpontjában foglalt szűrővizsgálatok elvégzése, az egészségügyi szakmai irányelvek és az országos tisztifőorvos módszertani ajánlásai alapján, míg a tankötelezettség fennállása alatt az iskola-egészségügyi szolgálat a szűrővizsgálatok elvégzésében az e rendeletben és az iskola-egészségügyi ellátásról szóló külön jogszabályban foglaltak szerint vesz részt.

- **családgondozás** [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]

- **az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel.** A preventív, védőnői ellátás valamennyi területén megjelenik az egészségfejlesztési tevékenység. Fontos, hogy az ellátottak korát, problémáit és egyéni igényeit figyelembe vevő, személyre szabott specifikus tevékenység legyen. A védőnők évtizedek óta kulcsfontosságú szerepet töltenek be a nő-, anya-, csecsemő-, gyermek-, ifjú- és családvédelemben. A társadalmi, gazdasági változások, a lakosság kedvezőtlen egészségi állapotának alakulása újabb és újabb kihívások elé állítják őket. A védőnői gondozásban fokozott hangsúlyt kap többek között az iskoláskorúak (leendő szülők) egészségmagatartásának alakítása, az aktivizálása a saját egészségének fejlesztése érdekében. Az egészségfejlesztés kitartást igénylő, hosszú folyamat, mely bizalomra épülő kapcsolatot igényel, ennek alapfeltétele a személyközpontú tanácsadás, ahol a védőnő egy segítőtárs az egészségvédelmi célok kitűzéséhez és megvalósításához.

A Védőnői Szolgálat bemutatása:

A IV. kerületben a Védőnői Szolgálat az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. szervezeti egységeként látja el feladatát.

A Védőnői Szolgálat két, feladataiban eltérő egységre tagolódik, a területi ellátásra, valamint az iskola-egészségügyi ellátásra.

Területi ellátás:

Személyi ellátottság:

A Védőnői Szolgálat területi ellátásában harminc területi védőnői státusz engedélyezett. A 2019. december 31-ei állapot alapján, a dolgozók közül huszonnyolc védőnő határozatlan idejű kinevezéssel, egy védőnő a munkavégzéstől tartósan távol - Gyermekgondozási Díjon - levő dolgozó státuszán határozott idejű munkaszerződéssel végzi preventív gondozási feladatát.

Egy gondozási körzetben a munkavégzéstől tartósan távol - Gyermekgondozási Díjon - levő védőnő státuszán nincs foglalkoztatva tartós helyettes - létszámhiány miatt -, így annak a körzetnek a feladatai felosztásra kerültek.

2019. évben az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. Védőnői Szolgálat területi ellátásánál állásfejlesztés, átszervezés nem történt.

Helyi jellemzők:

A kerület közigazgatási területén 30 védőnői körzet van kialakítva. A kialakított védőnői körzetek öt egészséges tanácsadó köré vannak csoportosítva.

1. számú táblázat:

Az öt tanácsadóban a védőnői körzetek megoszlása a következő:

Tanácsadó megnevezése	Tanácsadó címe	Telefon szám	Védőnői körzetek száma
Király utcai Tanácsadó	1042 Budapest, Király u. 19.	369-15-41	8 körzet
Erdősor úti Tanácsadó	1044 Budapest, Erdősor út 1.	233-14-14	6 körzet
Pozsonyi utcai Tanácsadó	1045 Budapest, Pozsonyi u. 23.	369-19-18	7 körzet
Galopp utcai Tanácsadó	1046 Budapest, Galopp u. 6.	380-69-84	5 körzet
Hargita utcai Tanácsadó	1046 Budapest, Hargita u. 1.	230-28-06	4 körzet

2. számú táblázat:

A területi ellátás mutatószámai (2019. december. 31):

Tanácsadó:	Király	Erdősor	Pozsonyi	Galopp	Hargita	Összesen
Látogatott családok száma	1378	868	1218	706	551	4721
Családlátogatási alkalmak száma	5284	3855	4767	2601	2121	18625
Szaklátogatási alkalmak száma	6949	5567	5930	3963	2837	25246
Gondozott gyermekek száma (fő)	1485	1031	1253	856	655	5280
Fokozottan gondozott gyerm. (fő)	92	62	67	93	54	368
Gondozott várandósok száma (fő)	445	236	339	214	125	1359

Titkolt terhességek száma (fő)	0	0	0	0	0	0
Család- és Gyermekegészségügyi Kp. felé jelzett esetek száma (eset)	15	1	0	1	0	17

A védőnők, illetve az általuk gondozott családok között a kapcsolattartás folyamatos. A kapcsolattartás családlátogatás, tanácsadás, fogadóóra, illetve a védőnők által szervezett és működtetett klubfoglalkozások keretében valósul meg.

A kerület huszonegy - Védőnői Szolgálat által ellátott - óvodájában 2859 óvodás gyermek ellátása történik, a 2019 / 2020. tanév I. félévétől (2019. október 1. létszámadatok alapján).

Az óvodai preventív gondozási feladatokat az óvodák vezetésével együttműködve látják el a területi védőnők.

3. számú táblázat:

A IV. kerületi óvodák létszámadatai (2019. október 1.):

	Óvoda	Létszám (fő)
1.	Ambrus Tagóvoda	88
2.	Aradi Tagóvoda	168
3.	Aranyalma Tagóvoda	116
4.	Bőrfestő Óvoda (Óceán Óvoda is)	97+116+116
5.	Csányi Tagóvoda	60
6.	Dalos Ovi	194
7.	Deák Óvoda	129
8.	Homoktövis Óvoda	155
9.	JMK Óvoda	178
10.	Kertvárosi Tagóvoda	88
11.	KF Tagóvoda	182
12.	Királykerti Tagóvoda	105
13.	Lakkozó Óvoda	151
14.	Liget Tagóvoda	94
15.	Nyár Óvoda	85
16.	Park Óvoda	110
17.	Pozsonyi Tagóvoda	65
18.	Szent János Apostol Katolikus Óvoda	110
19.	Viola Óvoda	182
20.	Virág Óvoda	173
21.	Vörösmarty Tagóvoda	97
	összesen	2859

Egészségnevelés:

A Védőnői Szolgálat dolgozói nagy hangsúlyt fordítanak a kerület lakosságának, valamint az általuk gondozottak felvilágosítására, tájékoztatására, az egészségnevelésre. A szülők, illetve a leendő szülők felvilágosítása, támogatása, megerősítése és mentálhigiénés gondozása, a

gyermeknevelés során a tanácsadás, a figyelem felhívása a minták, az értékek megfelelő átadására, az egészséges családi háttér, az egészséges személyiségfejlődéshez elengedhetetlen.

A védőnők a területi gondozási munkájukon és a kerületi rendezvényeken túl, az Egészséges Tanácsadóknak is szerveznek és végeznek egészségnevelő munkát. Erre a klubfoglalkozások keretein belül van lehetőség.

A Király utcai Tanácsadóban Dr. Dabousné Székelyhídi Julianna már húsz éve szervezi és vezeti az Újpesti Lisztérzékenyek Klubját. Az elmúlt évben 15 alkalommal, összesen 408 fő vett részt a klubfoglalkozásokon.

Az Erdősor úti Tanácsadóban Baba-mama klub (3 alkalom – 32 fő) és Babamasszázs tanfolyam (1 alkalom – 2 fő) működött.

A Pozsonyi utcai Tanácsadóban Szülésre felkészítő tanfolyam (22 alkalom – 95 fő) és Babamasszázs tanfolyam (17 alkalom – 128 fő) működött.

A Galopp utcai Tanácsadóban Baba-mama klubot (17 alkalom – 83 fő) és Szülésre felkészítést (20 alkalom – 144 fő) szerveztek a területi védőnők. A Pető Intézettel együttműködve, megszervezték a védőnők a megkésett mozgásfejlődésű gyermekek felkutatását és a kerületben történő felülvizsgálatát. Ez a tevékenység az egész kerületre kiterjed, és éves ütemterv szerint 2020-ban is folytatódik - előzetes bejelentkezés alapján - a Galopp utcai Tanácsadóban. Az elmúlt évben 10 alkalommal 83 gyermek felülvizsgálata történt meg. A Káposztásmegyeri Egészségnapon (1 alkalom - 25 fő), valamint az Újpesti Önkormányzat által biztosított Óriáshomokozónál (4 alkalom - 78 fő) is végeztek egészségnevelési tevékenységet a védőnők.

A Hargita utcai Tanácsadóban Szülésre felkészítő tanfolyam (12 alkalom – 78 fő), Baba-mama klub (15 alkalom – 184 fő) és Babamasszázs tanfolyam (65 alkalom – 250 fő) volt.

A tavalyi évben, 2019. augusztus 30-án, 17. alkalommal került megrendezésre a kerületi **Anyatej Világnapja** rendezvény.

Az Erdősor úti Tanácsadóban kettő, a Pozsonyi utcai Tanácsadóban három és a Hargita utcai Tanácsadóban egy, a kerületben összesen hat védőnő szakos főiskolai hallgató töltötte gyakorlatát.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Személyi ellátottság:

A 2018/2019. tanévben, a IV. kerület huszonöt oktatási intézményében, az iskola-egészségügyi feladatokat tizenhárom iskolavédőnő látta el.

A huszonöt iskola tizenhárom iskola-egészségügyi körzetre van felosztva. Egy iskolavédőnő általában két oktatási intézményben végezte a preventív gondozási feladatait.

Két iskolavédőnő három, két iskolavédőnő pedig egy-egy oktatási intézményt látott el. Egy oktatási intézmény (középfokú) két iskolavédőnői körzethez tartozik.

Valamennyi dolgozó rendelkezik az iskola-egészségügyi munkát szabályozó 26/1997. (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által előírt szakképesítéssel és határozatlan idejű munkaszerződéssel látta el iskolavédőnői feladatait.

Helyi jellemzők:

Az általános iskolákban, 12 évfolyamos iskolákban és az egyházi általános iskolákban házi gyermekorvos, a középfokú oktatási intézményekben ifjúsági orvosok, foglalkozás-egészségügyi szakorvosok látják el az iskolaorvosi feladatokat.

4. számú táblázat:

Az iskola-egészségügy mutatószámai a 2018/2019. tanévben

Iskola- egészségügyi körzet	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	Összesen:
Létszám (fő)	980	878	1008	987	936	962	901	977	847	848	984	949	1084	12341
Egészségügyi ok miatt veszélyeztetett (fő)	15	14	80	132	61	318	210	38	90	253	102	212	62	1587
Szociális ok miatt veszélyeztetett (fő)	27	82	31	0	6	10	6	65	4	21	9	10	39	310
Vizsgáltak száma (fő)	528	751	965	432	486	530	486	468	722	773	530	480	546	7697
Szakorvoshoz utaltak száma (fő)	38	8	44	164	284	160	168	227	383	158	114	132	422	2302
Szakorvosi leletet hozott (fő)	8	3	15	10	45	6	94	98	35	122	68	26	47	577
Gondozásba vettek száma (fő)	20	0	44	18	38	265	216	8	94	253	114	55	39	1164
Tisztasági szűrésen részt vett (fő)	902	0	0	480	926	752	901	977	1179	2245	2323	788	1090	12563
Ambuláns forgalom (megjelenés)	245	51	690	321	109	77	381	117	932	420	600	112	195	4250
Észlelő- és jelzőrendszeri megbeszélésen (alkalom)	0	0	3	0	5	19	0	5	0	2	3	0	1	38
Gyógytestnevelésre járó tanulók száma (fő)	18	3	3	26	21	120	65	120	34	78	44	89	93	714

A 26/1997 (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által kampányoltás keretében oltásra kötelezett tanulók többsége részesült az előírt védőoltásban. A betegség, a műtét vagy az egyéb ok miatt a kampányoltás időpontjában hiányzó, ezért védőoltásban nem részesült tanulók pótolása folyamatos volt. Az oktatási intézményekben történő oltások folyamatát a BFKH V. Kerületi Hivatalának (Népegészségügyi Osztály) közegészségügyi-járványügyi felügyelői rendszeresen ellenőrizték.

5. számú táblázat:

Az iskola-egészségügy járványügyi tevékenysége a 2018/2019. tanévben

	Ellátott iskolák száma (db.)	Ellátott tanulók létszáma (fő) (2018.09.30.)	Védőoltások			
			DiPerTe elleni (fő)	MMR elleni (fő)	Hepatitis B. elleni (fő)	HPV elleni oltás (fő)
1. körzet	2*	980	61	61	37	19
2. körzet	3*	878	38	38	36	53
3. körzet	1	1008	0	0	0	0
4. körzet	3	987	23	23	14	5
5. körzet	2	936	126	120	100	52
6. körzet	2	962	85	85	79	41
7. körzet	2	901	79	79	78	25
8. körzet	2	977	128	128	119	46
9. körzet	2	847	58	58	61	26
10. körzet	1	848	100	99	75	35
11. körzet	2	984	115	116	90	39
12. körzet	2	949	120	120	83	49
13. körzet	2	1084	142	140	112	36
Összesen	25	12341	1075	1067	884	426

* Az egyik oktatási intézmény osztott

A tisztasági szűrővizsgálatokat a módszertani utasítás szerint, folyamatosan, az oktatási intézmények igényeinek megfelelően végezték az iskolavédőnők. (Vannak olyan iskolák, amelyek nem igénylik, hogy az iskolavédőnő rendszeresen tisztasági szűréseket végezzen. Ezekben az iskolákban ezt a tanév elején az iskolai munkatervben rögzítik.) A tisztasági vizsgálatok során a vizsgált egységeket, illetve a pediculosis miatt kiszűrt tanulókat egyénileg is tájékoztatták, nagy hangsúlyt helyezve az újrafertőződés megelőzésére.

Egészségnevelés:

Az iskolai egészségnevelési tevékenység az oktatási intézménnyel egyeztetett éves terv alapján történik, amely tanévre készül. Az iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, ennek érdekében igyekeznek színesíteni az egészségnevelési tevékenységüket. Az elmúlt tanévben is több témakörben tartottak foglalkozásokat a tanulóknak:

- A biztonságos környezet (10 alk./ 202 fő)
- A családtervezés (13 alk./ 384 fő)
- A daganatos elváltozások. A here és az emlő önvizsgálata (6 alk./ 160 fő)
- A mindennapos aktív testmozgás (35 alk./ 869 fő)
- A személyes és a társas kapcsolatok (28 alk./ 534 fő)
- A személyi higiéné (66 alk./ 1394 fő)
- A testépítés és veszélyei (1 alk./ 9 fő)
- Az egészséges környezet (21 alk./ 340 fő)
- Az egészséges táplálkozás (45 alk./ 1050 fő)
- Barátság, párkapcsolat, szerelem (39 alk./ 725 fő)
- Káros szenvedélyek és megelőzésük (10 alk./243 fő)

Az egészségnevelési témájú foglalkozásokon túl, Elsősegélynyújtás versenyre (11 alkalom), valamint Katasztrófavédelmi versenyre (27 alkalom) készítették fel a tanulókat. A versenyeken háromszor első, kétszer második és négyszer negyedik helyezést értek el a csapatok. Csecsemő-gondozástan versenyen zsűritagként voltak jelen az iskolavédőnők.

A versenyeken kívül különféle, az oktatási intézmények által szervezett programokba (Iskolai Egészségnap, Téma Hét, Föld Napja, Szakmák Éjszakája, Családi Nap, stb.) is bekapcsolódtak az iskolavédőnők.

Az egyéni tanácsadások keretében lehetőségük nyílt a veszélyeztetett tanulók felkutatására és a felmerülő problémák kezelésére.

A nyári oktatási szünetben, az iskolavédőnők az **Önkormányzati Napközis Táborban** nyújtottak segítséget, ahol elsősegély-nyújtási, valamint egészségnevelési feladatokat láttak el.

Összefoglalás, tapasztalatok:

Területi ellátás:

A gyermekek számára különösen fontos a biztonságos környezet, amely a fejlődéshez szükséges anyagi, testi, szellemi, érzelmi és erkölcsi feltételeket biztosítja, az egyén teherbírását meghaladó káros hatásokat kiszűri és ellensúlyozza, mintát ad a harmonikus emberi kapcsolatokra és a konfliktusok megoldására.

A területi védőnő ellátási körzetében élő családoknak 2017. január 1. óta kötelező együttműködni a védőnővel, a szolgáltatásról nincs lehetőség lemondani. A várandós, illetve a kiskorú gyermek törvényes képviselője a területi védőnővel történő együttműködés kereteit gondozási tervben rögzíti, amit közösen, egyetértésben, egyéni igényeknek megfelelően megfogalmaznak és aláírnak.

A Koragyermekkorai Program szűrővizsgálatainak bevezetése 2017. szeptember 1-től történt. A korábbi kilenc életkorhoz kötött szűrővizsgálatot tizennégy, szükség esetén tizenhat szűrővizsgálat váltotta fel a 7. életév betöltéséig. A 0–18 év közötti szűrővizsgálatok kötelezőek. A szűrővizsgálatra kötelezett kiskorú személy részvételéről a szűrővizsgálaton a

gyermek szülője köteles gondoskodni. Ha kötelezettségének a gyermek szülője nem tesz eleget, a védőnőnek jelzési kötelezettsége van a Család- és Gyermekjóléti Központ felé, illetve az egészségügyi államigazgatási szerv a szűrővizsgálatot határozattal elrendeli. A szűrővizsgálatot elrendelő határozat – közegészségügyi vagy járványügyi okból – fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánítható. Az egészségügyi államigazgatási szerv a határozatot megküldi a család- és gyermekjóléti központnak, valamint a gyámhatóságnak.

A kerületben a gyermekek szociális körülményei változóak, és igen széles skálán mozognak. Vannak családok, akiknél a napi megélhetés, a gyermekek intézményi étkezésének a befizetése, a számlák összegének kiegyenlítése, a gyermekek ruháztatása is napi problémát okoz. Ezekben a családokban a problémamegoldás fókuszában a megélhetési gondok rendezése áll, így esetleg a gyermekek kevesebb figyelemben részesülhetnek. A rászoruló családokat felvilágosítjuk a segítségkérés, támogatás lehetőségeiről, illetve gyermekruhákat és gyermekjátékok átadásával a védőnők is segítséget nyújtanak.

A kerületben több család él albérletben, vannak közöttük olyan családok is, akik esetében a főbérlet nem járul hozzá, hogy tartózkodási helyként megjelöljék az ingatlant. Ez a helyzet a család számára több területen, így az igénybe vehető szolgáltatások terén is hátrányt jelenthet. Egyes védőnői körzetekben emelkedik a többgenerációs együttélések száma.

A gyermekek nagyobb csoportját veszélyeztető tényezőket nem észleltünk, azonban a családokban egyre több deviancia ismerhető fel. Sok családban párkapcsolati problémákkal küzdenek a szülők, ugyancsak gyakori az egyszülős családmodell, valamint a párkapcsolati problémákon túl, a munkahelyi problémák is gyengítik a szülők közötti kapcsolatot.

Tapasztalataink szerint, a Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködésnek hatékonyságát növelte, hogy nem csak egy-egy eset kapcsán történik személyes találkozó a szakemberek között, hanem egyéb rendezvényeken is, így például a jelzőrendszeri szakmaközi megbeszéléseken.

A rendezvényeken elhangzó szakmai előadások nemcsak a szakmai téren, hanem - a személyes találkozások miatt - kapcsolati terén is a fejlődést támogatják.

A jelzési kötelezettség teljesítése nem ütközik akadályba. A két terület szakemberei közötti információáramlást célszerű lenne tovább javítani. Még mindig előfordul, hogy az esettel kapcsolatos információáramlás mértéke a két irányban jelentősen eltér a két szakterület dolgozói között, nem értesülünk írásban az esettel kapcsolatos folyamatról, az eset lezárásáról. Fontosnak tartjuk, hogy egy-egy eset kapcsán valamennyi, az esettel kapcsolatban álló szakember elmondhassa a tapasztalatait és a megoldás irányvonalának kijelölése csak ezek után történjen meg.

Az elmúlt évben is rendszeres és aktív kapcsolat volt a területi védőnők és az Újpest SZI Család- és Gyermekjóléti Központ között. A területi védőnők több alkalommal tettek jelzést a Központ szakemberei felé. A jelzések oka változatosságot mutatott, rossz szociális helyzetben gyermeket nevelő családok, várandós mentális zavara és deviáns viselkedése, szülők közötti megromlott kapcsolat, az anyának a nevelésben való bizonytalansága, nem megfelelő szülői attitűd, rossz szülő-gyermek kapcsolat, a gyermeknél jelentkező magatartási problémák.

A területi védőnők és a családgondozók, az esetmenedzserek közötti kapcsolatot befolyásolja, hogy milyen gyakori a közös családgondozás. A kerület egyes védőnői körzeteiből gyakrabban történik jelzés, így ott intenzívebb a szakemberek kapcsolata, gördülékenyebb az esetgondozás. Más területről ritkább a jelzés, így ott esetenként formálódik a közös feladatellátás.

Bölcsődei ellátás:

A 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet (a területi védőnői ellátásról alapján) nem írja elő a védőnők részére, hogy a bölcsődei ellátásban is részt kell vállalniuk. Egyes bölcsődékbe a területi védőnők rendszeresen látogatást tesznek, míg más bölcsődéknél eseti a kapcsolat.

A Védőnői Szolgálat és az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye között rendszeres a kommunikáció és az együttműködés. Az elmúlt évben a Védőnői Szolgálat kerületi értekezletein több alkalommal az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye képviselői is jelen voltak. Az együttműködés eredményeként több problémával küzdő család kisgyermekét sikerült bölcsődei ellátásba helyezni, ezáltal támogatva a családokat, csökkentve a terheiket.

Óvodai ellátás:

Az óvodai preventív gondozási feladatokat az óvodák vezetésével együttműködve látják el a területi védőnők. Az óvodákban, a jogszabályi háttér megváltozása miatt, a kötelező védőnői szűrővizsgálatok megszűntek. Egyéb, eseti feladatokat (pl.: tisztasági szűrések, egészségnevelés, stb.), a területi védőnők látják el az óvoda vezetésével, illetve az óvodát ellátó házi gyermekorvossal együttműködve. Az óvodavezetők és óvodapedagógusok rendszeresen jelzik a védőnőknek, ha egy óvodás gyermekkel kapcsolatban felmerül a jelzés szükségessége. Az információáramlás kétirányú még abban az esetben is, ha a problémás gyermek területi védőnője, illetve az óvoda védőnőjének személye nem azonos.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az elmúlt tanévben a kerület oktatási intézményeit tizenhárom iskolavédőnő látta el. Az iskolák dolgozói és az iskolavédőnők között a kapcsolatrendszer kialakult, az együttműködés megfelelő. A védőnő véleményét elsősorban a tanulóknál jelentkező egészségügyi vonatkozású problémák esetén kéri az iskola.

Az oktatási intézmények az észlelő és jelzőrendszeri megbeszélésekre meghívják a védőnőket, illetve kéri véleményüket, meghallgatják álláspontjukat, javaslataikat.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, az iskolapszichológussal, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógytestnevelővel, valamint az iskolai szociális munkással az eddig kialakult kapcsolat egyre hatékonyabban működik.

Az iskolavédőnők eddigi tapasztalatai szerint az oktatási intézmények gyermekvédelmi felelőseivel történő együttműködés gyorsabb és hatékonyabb problémamegoldást eredményezett. Azokban az iskolákban, ahol az együttműködés hiányzik, ott nehezebben valósítható meg a problémamegoldás és a problémák felhalmozódhatnak, hiszen nincs, aki koordinálja az eseteket és azok megoldási folyamatát.

A Család- és Gyermekjóléti Központ és az iskolavédőnők közötti kapcsolat nem közvetlen, hiszen a tanuló veszélyeztetettségét észlelő iskolavédőnő az oktatási intézmény vezetője felé jelez. Visszajelzés az esetről az iskolavédőnő részére nem mindig történik meg. A jelzési kötelezettség teljesítésének nincs akadálya, azonban a kialakult helyzet súlyosságának megítélése nehézséget okozhat.

Az elmúlt évekre visszatekintve elmondható, hogy a tanulók szociális környezete egyre változatosabb képet mutat. A szociális környezetbe beletartozik a szociális kapcsolatok rendszere, így a társadalmi rétegben elfoglalt hely, a családi és a társas kapcsolatok, valamint a

szociális helyzet. Egyre több tanuló csonka családban él, ami szerencsés esetben (és ez a gyakoribb) nem feltétlenül jelent veszélyeztető környezetet az egyén egészséges személyiségfejlődése szempontjából. Több tanuló esetében megfigyelhetőek a rendezetlen családi kapcsolatok is.

A tanulók szociális helyzetének tekintetében átlagos a megítélés, azonban majdnem minden iskolában találkoztunk néhány átlagosnál jóval nehezebb szociális körülmények között élő tanulóval, néhány iskolában pedig a tanulók családjának zöme ilyen körülmények között élt (munkanélküliség, anyagi problémák, megélhetési gondok, stb.). A középiskolás korosztályból több tanuló rendszeresen munkát vállal, hogy a keresetével csökkentse a családja terheit, esetleges adósságait.

A szociális ok miatt veszélyeztetettként gondozott tanulók esetében előfordul, hogy az iskolavédőnőt nem tájékoztatják a tanuló életkörülményeiben beállt változásokról. Számára nehézséget okoz a szociális veszélyeztetettség gyakoriságának meghatározása. A szociális veszélyeztető tényezők általános iskolás korosztálynál a gyermekek elhanyagolása, elhanyagoltsága, a kevés szülői figyelem, a kevés érzelem, a szülő(k) szenvedélybetegsége, a középiskolás korosztály esetében a dohányzás, az alkohol fogyasztása, a droghasználat, valamint a táplálkozási zavarok. Időről időre megjelenik az önsértő magatartás (falcolás) is.

A kortárscsoportok erős befolyással vannak a tanulóakra. Az iskolavédőnők nem kapnak tájékoztatást a Család- és Gyermekjóléti Központ által gondozott tanulóikról.

Az iskolavédőnők munkáját megnehezítik a magántanulók. Sok esetben, e diákokról kevés az információ, hiányzik a személyes kontaktus, ugyanakkor a jogszabályok által előírt iskolaegészségügyi tevékenység csak nehezen valósítható meg. A magántanulók esetében még az iskolai védőoltások beadása is sokszor nehézségekbe ütközik.

Ezt tovább nehezíti, ha a szülő nem együttműködő vagy az adminisztráció hiányos (pl.: hiányzik, hiányos vagy elveszett a tanuló oltási könyve, folyamatos költözése miatt az iskolaegészségügyi dokumentáció hiányzik, nehéz a nyomon követése, stb.).

Ilyenkor az iskolavédőnő a tanuló házi gyermekorvosától, illetve a tartózkodási hely szerinti illetékes területi védőnőjétől tud segítséget kérni, továbbá a területileg illetékes BFKH Népegészségügyi Osztályának támogatását kéri.

Az iskolai szűrővizsgálatok során észlelt elváltozások (pl.: lúdtalp, gerincferdülés, hanyag tartás, látásélesség-csökkenés, szintévesztés, stb.) kivizsgálása sem zajlik mindig gördülékenyen. (A szakorvoshoz történő beutalási rend megváltozása miatt az iskolaorvos írásban jelzi a tapasztalatát a tanuló háziorvosának, majd a tanuló, a háziorvosa által írt beutalóval keresi fel a megfelelő szakrendelést.)

Előfordul, hogy a szülők részére az iskolavédőnő és iskolaorvos által készített levél nem jut el a címzetthez, vagy ha el is jut, a szülő nem érzi a jelzett elváltozást problémának, nem keresi fel a gyermekével a háziorvosát, vagy ha fel is keresi, nem megy el a beutalóval a megfelelő szakorvoshoz. Ha a „teljes utat” végig is járja a szülő a gyermekével, még akkor sem biztos, hogy az iskolavédőnő és az iskolaorvos visszajelzést kap a szakorvostól. A megfelelő szakellátást tovább nehezíti, hogyha a szakrendeléseken hosszabb az előjegyzési idő.

A szülőkkel történő kapcsolattartás és a kommunikáció egyre nehezebb.

Javaslatok:

Területi ellátás:

A család gazdasági alapjainak a megteremtése ma a legtöbb családban nem egyedül az apa vállaira nehezedik, hanem azt a férj és a feleség együttes keresete biztosítja. A feleség munkába állása természetesen maga után vonta a család életrendjének megváltozásait is. Szükségessé és természetessé vált a családi, háztartási munkák és a gyermeknevelés, gyermekgondozás feladatainak megosztása a család tagjai, elsősorban az anya és az apa között.

A család életrendjének megváltozásában, átalakulásában több tényező szerepet játszik:

- az anyák munkavállalása mellett gyakran előfordul, hogy a szülők is tanulnak, rendszeresen vagy alkalmanként továbbképzéseken vesznek részt;
- a lakáskultúra és a háztartások gépesítése lendületesen fejlődik, a családok a szolgáltatások mind több fajtáját veszik rendszeresen igénybe;
- a tömegkommunikáció fejlődése: az internet és televízió használata. A tömegkommunikáció egyik fő hatása, hogy a társas összehasonlítás standardjait megváltoztatta, a családok az életüket gyakran irreális családképekhez viszonyítják, másrészt a szabadidő eltöltésének egyik legnépszerűbb módja az internetezés, amit a családtagok nem együtt szoktak végezni, és így egyes családokban eltűnnek a közös élmények, ami a családi összetartozás érzésére hat negatívan.

A családi életre nevelés kiemelt jelentőségű, amelynek a célja, hogy erkölcsre, harmonikus családi életre, a házastársi és szülői feladatokra, a gyermek örömteli és tudatos nevelésére készítse elő a leendő szülőket.

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködését továbbra is támogatni kell. Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyes jelenlét, a személyek (védőnő, családgondozó) állandósága és elérhetősége az adott eset megoldásánál, a kétirányú információáramlás (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás, valamint az esetmegbeszélő teamek szervezése.

Továbbra is igényünk, hogy az adott ügy előre menetelével kapcsolatosan, folyamatos visszajelzést kapjunk írott formában is, még abban az esetben is, ha nem a védőnő jelezte az esetet a Család- és Gyermekjóléti Központ felé. Ezáltal teljessé válna a védőnői dokumentáció is adott gondozottal kapcsolatban, továbbá a védőnő is be tudna kapcsolódni a nyomon követés folyamatába.

A két terület szakemberei közötti információáramlást célszerű tovább javítani. A családgondozó és a védőnő közös családlátogatása segíthetné a munkakapcsolat erősítését, valamint a helyzet hasonló észlelését, a család részére pedig a szakemberek közös támogatása általi biztonságot nyújthatná. Az utóbbi időszakban ritkán történtek közös családlátogatások.

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködésnek hatékonyságát tovább kell növelni, hogy a szakmai rendezvények keretein kívül is találkozhassanak a szakemberek. A szervezett rendezvényeken a szakmai ismeretek bővítésére van lehetőség. Az esetkonferenciákon, szakmaközi megbeszéléseken csak az adott esettel kapcsolatban álló szakemberek vannak jelen, a megbeszélés tárgya adott. Több lehetőséget kell biztosítani az együttműködés során előforduló problémák megbeszélésére, ezáltal növelhető lenne az együttműködés hatékonysága, eredményessége.

A családokkal kapcsolatban álló szakemberek feladata, hogy tájékoztassák a családokat az őket támogató rendszer elemeiről és a szolgáltatások igénybevételi lehetőségeiről. A felvilágosítás során törekedni kell az emberek szemléletváltására, hogy merjék felvállalni problémáikat és merjenek külső segítséget kérni.

A családokkal napi kapcsolatban lévő szakemberek részéről fontos, hogy a családi rendszerben észlelt problémák jelentkezése és észlelése esetén a segítséget önként ajánlják fel a családnak, hiszen a problémával küzdő családok egyik főbb jellemvonása, hogy nem kérnek maguktól külső segítséget, mivel szégyellik problémáikat, egyedinek érzik helyzetüket vagy saját maguk sem ismerik fel a probléma jelenlétét. Ezért a családdal kapcsolatban álló segítőknek támogató rendszerként kell működni, hisz az ilyen családok külső segítség nélkül nem képesek ellátni funkcióikat.

A családok részére ingyenes rendezvények, gyermekprogramok keretében ismeretátadásra, szűrővizsgálatokra nyílhatna lehetőség, ahol a családtámogatás további lehetőségeiről is információhoz juthatnának. A pszichológiai, párkapcsolati, jogi témájú tanácsadások segíthetnék a szülői párkapcsolat megerősítését.

Bölcsődei ellátás:

A Védőnői Szolgálat és az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye között az együttműködés egyre szorosabb. A védőnők részére szervezett munkaértekezleteken, a szülők részére szervezett klubfoglalkozásokon a bölcsődék vezetői több alkalommal jelen voltak és terveink között szerepel az együttműködés további erősítése. A területi védőnők és az általuk ellátott területen lévő bölcsődék vezetői között is megtörtént a személyes kapcsolatfelvétel, ami alapot ad az eseti problémamegoldások hatékonyságának növelésére.

Óvodai ellátás:

A területi védőnők és az általuk ellátott óvodák között a kapcsolattartás folyamatos. Fontos, hogy a megváltozott jogszabályi háttér mellett is fennmaradhasson, illetve tovább javuljon a jelenleg működő kapcsolatrendszer.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az iskolák részéről a hatékony együttműködéshez szükséges nyitottság biztosított. A gyermekvédelmi felelősök állandó iskolai jelenléte segíti a problémák gyors és hatékony megoldását, de az iskolai szociális munkás mindennapi jelenlétével, esetmegbeszélő teamek tartásával tovább segíthetné a gyermekvédelmi esetek hatékonyabb megoldását. Szükség van az oktatási intézményekben a gyermekvédelmi szakemberek szakmai és koordináló munkájára, mivel egyre több a problémával küzdő tanuló, család.

Szeretnénk elérni, hogy a tanuló osztályfőnöke minden esetben jelezze az oktatási intézményt ellátó egészségügyi szakembereknek, ha a tanulóval kapcsolatban valamilyen egészségügyi adat vagy információ áll a rendelkezésére. Pl.: pszichiátriai betegség, stb.

A tanuló egészségvédelme érdekében javaslatunk:

- Az iskolák vezetésével, pedagógusaival történő együttműködés erősítése;
- Az iskolapszichológussal, az iskolai gyermekvédelmi felelőssel, iskolai szociális munkással, mentálhigiénés szakemberekkel történő együttműködés;

- A tanulók szüleivel történő személyes találkozás (pl.: szülői értekezletek, fogadóórák alkalmával), kapcsolattartás;
- Együttműködés a hatóságokkal (pl.: BFKH Népegészségügyi Osztály Járványügyi Csoport – oltáshiányok pótlása), valamint az egészségügy más területén dolgozó szakemberekkel (pl.: házi gyermekorvosok, területi védőnők, szakorvosi rendelők, stb.);
- Esetmegbeszélő teamek szervezése a jelzőrendszer tagjaival;
- A tanulók részére a szabadidő helyes eltöltéséhez megfelelő intézmények, programok kialakítása (Ifjúsági Klub, Túra Klub, Önsegítő Csoportok, stb.);
- Az iskolai egészségnevelésnek nagyobb tér biztosítása: Az iskolavédőnők jelenleg is végeznek egészségnevelési tevékenységeket. Az egészségnevelés témaköreit a tanulók életkora, a biológiai és pszichológiai érettsége, a pedagógusok jelzései, észrevételei, kérése alapján válogatják össze az iskolavédőnők (dohányzás, alkohol, drog, barátság, szerelem, szexualitás, pubertáskor, személyi higiéné, daganatos megbetegedések, szűrések fontossága, életmód, egészséges táplálkozás, sport szerepe, szabadidős tevékenységek, stb.) Kiemelt figyelmet kell fordítani a családi és a szülői szerepekre történő felkészítésre, valamint a felelős gyermekvállalásra. Az egészségnevelés hatékonyságát nagyfokban növelné, ha több idő állna az iskolavédőnők rendelkezésére. Így lehetőség nyílna a tanulók problémáinak fokozottabb figyelembevételére, illetve személyre szabottabb lehetne a tájékoztatás.

Kérjük, a Család- és Gyermejjóléti Központot, ha egy gyermek a Család- és Gyermejjóléti Központnál gondozásba kerül, minden esetben tájékoztassák az illetékes védőnőt (területi védőnő, iskolavédőnő). Ilyen módon a védőnő is újabb információt adhat a gondozottról, teljesebb körű lesz az ellátás, valamint ő is csatlakozhat az írásos jelzést a gyermek/tanuló dokumentációjához. Így, a gondozott elköltözése vagy másik oktatási intézménybe kerülése esetén a személyes dokumentum egy teljesebb képet ad a gyermekről/tanulóról. Ez a későbbiek folyamán sok háttér-információt nyújthat az új szakembernek a gondozottról.

Jelzőrendszeri Konferenciákon a védőnők szívesen vesznek részt. A szakmaközi megbeszélések témaköreit az elmúlt évben is sok új információt biztosítottak. Ezeken a rendezvényeken a védőnők minden védőnői szervezeti egységből jelen voltak. Javasoljuk, hogy a jövőben is nyíljon lehetőség az ilyen rendezvényeken történő részvételre.

A gyermekek eredményes ellátása és védelme érdekében valamennyi, a gyermekek ellátásában résztvevő intézménynek és szakembernek a feladata egymás munkájának segítése, a hatékony együttműködés.

4. A Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztály hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatok

A Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztály munkáját a **gyermekvédelmi és gyámügyi feladat és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet alapján végzi.**

Munkájuk legmeghatározóbb jogszabályai:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvény** (Gyvt.)
- A Gyvt. végrehajtási rendelete – a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló **149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet** (Gyer.)
- A **2013. évi V. törvény** - a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)
- valamint az Általános közigazgatási rendtartásról szóló **2016. évi CL. törvény** (Ákr.)

A gyámhatóság jelenleg Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala - Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya elnevezéssel működik a Király utca 12-14. szám alatt. Az osztályon 1 fő osztályvezető, 12 fő szakügyintéző és 1 fő ügykezelő dolgozik, 1 álláshely betöltetlen. Az ügyintézők ügycsoportos munkamegosztás alapján végzik munkájukat, egy ügycsoport több ügyintézőhöz is tartozik.

2019. évben főszámon iktatott ügyiratok száma 1982, alszámon iktatott ügyiratok száma 14548 db volt.

Az Osztály ügyfélforgalma jelentős, az elektronikus ügyintézés lehetőségével kevés ügyfél élt, illetve nagyon kevés azon ügyfelek száma, akik rendelkeznek az e-ügyintézéshez szükséges regisztrációval.

2019. évben személyesen fogadott ügyfelek száma 3733 fő volt.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások mellett az alábbi hatósági intézkedések biztosítják.

Védelembe vétel

A veszélyeztetettség: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételevel megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a Gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi.

2019. december 31-én nyilvántartott védelembe vett gyermekek száma: 69 fő. Ebből 5 fő környezeti okok miatt, 23 fő 50 tanórát meghaladó hiányzás miatt, 24 fő szülőnek felróható

magatartás miatt, 10 fő gyermeknek felróható magatartás miatt, 7 fő szabálysértés vagy bűncselekmény miatt került védelembe vételre. Családok száma, melyben védelembe vett kiskorúak élnek: **56.**

Megelőző pártfogolás elrendelése

A Gyámhatóság a bűncselekmény vagy az elzárással is sújtható szabálysértés elkövetése miatt indult védelembe vétel iránti eljárásban, vagy a már fennálló védelembe vétel mellett az ügyészségnek, a nyomozó hatóságnak a bűncselekmény vagy a szabálysértési hatóságnak a szabálysértés elkövetéséről tájékoztató, a gyámhatóság felé tett jelzését követően, a pártfogó felügyelői környezetanulmány és kockázateértékelés alapján a bűnismétlés megelőzése érdekében a gyermek bűnmegelőzési szempontú veszélyeztetettségének magas foka esetén elrendeli a gyermek megelőző pártfogását.

2019. évben a megelőző pártfogolás elrendelésére 7 esetben került sor.

Ideiglenes hatályvú elhelyezés

Erre a hatósági intézkedésre akkor kerülhet sor, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését a családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, **és emiatt azonnali elhelyezése szükséges.** A Gyámhatóság mellett a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága is jogosult a gyermeket ideiglenesen elhelyezni. Ebben az esetben a felülvizsgálatra jogosult a Gyámhatóság.

2019. évben a Gyámhatóság 2 kiskorút, a rendőrség 2 kiskorút helyezett el ideiglenes hatállyal. Ebből 1 fő harmadik személynél, 2 gyermek gyermekotthonban, 1 fő nevelőszülőnél került elhelyezésre.

Családba fogadás

A családba fogadás a szülői felügyeletet gyakorló szülő(k) kérelmére induló eljárás, mely lehetővé teszi, hogy a gyermeket a szülő(k) által megnevezett személy átmenetileg befogadja, gondozza. Hozzájárulás esetén a szülő felügyeleti joga szünetel, a családba fogadó személyt gyámul kell kirendelni. A családba fogadást a Gyámhatóság évente felülvizsgálja, a gyám tevékenységét ellenőrzi.

Az **elmúlt év során 12 kiskorú családba fogadását engedélyeztük.** Ebből 0-2 éves korú 2 fő, 3-5 kor közötti 5 fő, 6-13 éves kor közötti 5 fő volt. Kérelem elutasítására nem került sor.

Nevelésbe vétel

A nevelésbe vétel célja a gyermek, otthont nyújtó ellátásának és törvényes képviselőjének biztosítása, amíg a gyermek családja képessé válik a gyermek visszafogadására, vagy számára családba fogadó gyám rendelésére kerül sor, örökbefogadása megtörténik, illetve ezek hiányában nagykorúságáig. A nevelésbe vétel feltételeinek fennállását az első két évben félévente, ezt követően három évente vizsgálja felül a Gyámhatóság.

2019. december 31-én nyilvántartott nevelésbe vett gyermekek száma 41 fő volt. A tárgyévben nevelésbe vett kiskorú 14 fő volt, melynek oka 1 fő esetében magatartási vagy beilleszkedési zavar, 7 kiskorú esetében szülői elhanyagolás, 3 kiskorú esetében bűnelkövetés. 3 gyermek saját mag kérte a családból történő kiemelését.

Utógondozás

Utógondozásnak van helye a nevelésbe vétel megszüntetését követően legalább egy év időtartamra, de legfeljebb a gyermek 18. életévének betöltéséig, a nevelésbe vétel megszűnését követően a fiatal felnőtt kérelmére legfeljebb egy év időtartamra, illetve az otthonderemtségi támogatás igénylésének, felhasználásának és elszámolásának időtartamára.

Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetbe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését.

2019. évben 3 fő gyermek utógondozását rendeltük el.

Utógondozói ellátás

A Gyámhatóság a gyermek vagy a fiatal felnőtt kérelmére - a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyermekvédelmi gyám javaslatának figyelembevételével - elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel (szolgáltatóval) tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll, vagy szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja. **2019. évben nem érkezett ilyen tárgyú kérelem Megszűnt utógondozási ellátások száma 3.**

Otthonderemtségi támogatás

Az otthonderemtségi támogatás célja, hogy a nevelésbe vételből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse. A nagykorúvá válást követően, de legkésőbb a 30. életév betöltéséig nyújtható be erre irányuló kérelem.

A támogatás Magyarország területén használható fel:

- a) részben vagy egészben a fiatal felnőtt tulajdonába kerülő vagy már a fiatal felnőtt tulajdonában lévő lakás, családi ház, tanya lakhatóvá tételére,
- b) részben vagy egészben a fiatal felnőtt tulajdonába kerülő építési telek, életvitelszerű lakhatásra alkalmas lakás, családi ház, tanya vásárlására, építésére, tulajdon- vagy tulajdonrész szerzéssel járó felújítására vagy bővítésére,
- c) bérleti jogviszony létesítéséhez szükséges összeg megfizetésére, lakás, családi ház, tanya bérleti díjának kifizetésére,
- d) önkormányzati bérlakás felújítására,
- e) államilag támogatott lakás-előtakarékossági programban való részvételre, ha a fiatal felnőtt vállalja, hogy legalább az Ltv.-ben meghatározott, az állami támogatásra való jogosultság megszerzéséhez szükséges ideig részt vesz a programban,
- f) otthonderemtségi elősegítő hitelintézeti kölcsön egyösszegű törlesztésére,
- g) indokolt esetben a tartósan beteg vagy fogyatékos fiatal felnőtt megfelelő ellátását biztosító, az Szt. hatálya alá tartozó bentlakásos szociális intézménybe fizetendő egyszeri hozzájárulásra vagy belépési hozzájárulásra.

A 2019. évben 3 fő gyermekvédelmi szakellátásból kikerült nagykorúvá vált fiatal felnőttnek állapítottunk meg otthonderemtségi támogatást. A kiutalt otthonderemtségi támogatás összege 4.373.000.- Ft volt.

Gyermektartásdíj megelőlegezésének elrendelése

A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha a bíróság a tartásdíjat jogerős döntésében már megállapította, és a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg

lehetetlen, továbbá a gyermeket gondozó szülő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani.

2019. évben gyermektartásdíj megelőlegezésben 36 fő gyermek részesült.

Megelőlegezésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg: 4.029.000.- Ft- volt.

Kapcsolat a jelzőrendszerrel

A Gyámügyi- és Igazságügyi Osztály a kerületi gyermekvédelmi jelzőrendszer minden tagjával kapcsolatban áll. A gyermekvédelmi törvény értelmében az egészségügyi szolgáltatók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos, az iskolák, óvodák és bölcsődék, pedagógiai szakszolgálat, rendőrség és pártfogó felügyelő köteles jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén elsősorban az Újpest SZI Család- és Gyermekjóléti Központnak.

A Gyámhatóságnál eljárást kell kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Amennyiben a Gyámhatósághoz érkezik jelzés a jelzőrendszer tagjától a gyermek veszélyeztetettségéről a Gyámhatóság minden esetben védelembe vételi eljárást folytat le.

A hatósághoz kerülő ügyek elsősorban az Újpest SZI Család- és Gyermekjóléti Központ javaslatára és az iskolák jelzésére indul. Az oktatási intézmények jelzésére az ügyek nagy része az igazolatlan hiányzások miatt indul.

Fontos változás:

2020. január 01. napjától a **Gyámhatóságot kizárólag** a gyermek **50 órát** meghaladó igazolatlan iskolai hiányzása esetén kell értesíteni.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 91/G. § (1) pontja szerint a nevelési-oktatási intézmény vezetője a mulasztás igazolására előírt határidő lejártát követően haladéktalanul jelzi a védelembe vételi eljárás lefolytatására illetékes gyámhivatalnak, ha a gyermek igazolatlanul mulasztott óvodai nevelési napjainak a száma az adott óvodai nevelési évben elérte a húszat, vagy a gyermek (fiatal felnőtt) igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozásainak száma az adott tanítási évben elérte az ötvenet. Kiskorú esetén a jelzéssel egyidejűleg a nevelési-oktatási intézmény vezetője megküldi a gyámhivatalnak az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettség vagy a tankötelezettség, az iskolalátogatási kötelezettség nem teljesítésének okait és e kötelezettségek teljesítésének előmozdítására vonatkozó javaslatát tartalmazó írásbeli véleményét.

A **10 óra igazolatlan hiányzásról** szóló értesítést a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes család- és gyermekjóléti központ részére kell megküldeni.

A 91/F. § alapján, ha a nevelési-oktatási intézmény vezetője jelzi a család- és gyermekjóléti központnak, hogy az óvodai nevelésben való részvételre kötelezett gyermek igazolatlanul mulasztott óvodai nevelési napjainak száma az adott nevelési évben elérte az ötöt, vagy a gyermek (fiatal felnőtt) igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozásainak száma az adott tanítási évben elérte a tízet, a család- és gyermekjóléti központ a) nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban elhelyezett gyermek esetén megküldi a jelzést a gyermekvédelmi szakszolgálat számára a gyám tájékoztatása és a gyámi tevékenység szakmai segítése, ellenőrzése érdekében, b) az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a családi pótlék jogosultja nem a szociális intézmény vezetője, büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka vagy

a javítóintézet igazgatója, levélben tájékoztatja a családi pótlék jogosultját az adott nevelési évben a huszadik óvodai nevelési napnak vagy az adott tanítási évben az ötvenedik kötelező tanórai foglalkozás igazolatlan elmulasztásának 91/G. § (2) bekezdés b) pontja szerinti jogkövetkezményeiről.

A **30 órát** elért igazolatlan hiányzásról a család- és gyermekjóléti központ mellett a szabálysértési hatóságot (BFKH IV. Kerületi Hivatala Hatósági Osztály 2. - 1042 Budapest, István út 15. hatosag@04kh.bfkh.gov.hu) szükséges értesíteni - a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 247. § 1) c) pontja és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § 6) b) pontjának megfelelően.

2020. március 01. után a hatósági osztály helyett a kerületi rendőrkapitányság látja el a szabálysértési feladatokat.

Együttműködés

- A jelzések estén **kérjük** a pontos személyi adatok megadását, valamint a kiskorú törvényes képviselőjének adatait.
- A gyámhatóság az eljárása során rendszeresen megkeresi a jelzőrendszeri tagjait a gyermek ellátása során szerzett tapasztalataikról, kialakult véleményükről kapcsolatban, amelyek minden esetben nagy segítséget jelentenek az ügyek intézésében.

5. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység

5.1. A IV. kerületi Rendőrkapitányság

Kapcsolattartás

Kapitányságunk a jelzőrendszer valamennyi tagjával jó együttműködést alakított ki. Folyamatosan tartottuk a kapcsolatot Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központjával, az Önkormányzat Szociális Irodával, Budapest Főváros Kormányhivatalának IV. kerületi Hivatalának Gyámügyi és Igazságügyi Osztályával, a Kornis Klára Gyermekotthonnal, a kerület iskoláival, valamint az S.O.S. Krízisalapítvánnyal, akik válsághelyzetben lévő családoknak nyújtanak átmeneti segítséget.

Családon belüli erőszak

2019. évben családon belüli erőszakkal összefüggő esetek kapcsán elrendelt nyomozások jellemzően testi sértés, garázdaság, zaklatás, kiskorú veszélyeztetése, tartási kötelezettség elmulasztása miatt indultak. Az eljárásokat akadályozó tényezők között szerepel, hogy a sértettek a jogsértést, bántalmazást követően napokkal, hetekkel később kérnek segítséget, meghallgatásukkor már nem akarják bántalmazójuk felelősségre vonását, az idézésen nem jelennek meg, nem tesznek vallomást, nem terjesztenek elő magánindítványt.

Az erőszakos jogsértések kiváltó tényezőjeként legnagyobb arányban a rendszeres alkoholfogyasztás, ittasan elkövetett jogsértések szerepelnek, de jellemző a válással, gyermekelhelyezéssel összefüggő konfliktusok, vagyoni viták, betegség, érzelmi válsághelyzetek, féltékenység.

Családon belüli erőszak miatt a **2019-es évben 24** alkalommal rendeltünk el **ideiglenes megelőző távoltartást**, valamint **73 esetben továbbítottunk adatlapot a gyermekjóléti szolgálatok** felé. A jelzések többségét az indokolta, hogy a veszekedésnél, bántalmazásnál jelen volt kiskorú.

Fiatalkori bűnözés – áldozattá válás

2019-ben ismertté vált elkövetők közül gyermekkorú és fiatalkorú elkövetők számában csökkenés mutatkozik meg. Míg **gyermekkorú bűnelkövető egy esetben volt, a fiatalkorú bűnelkövetők számában közel 30 % -os csökkenés történt.**

Az áldozatok közreható magatartása még mindig jelentős, a figyelmetlenség, az értékek "mutogatása". Az elkövetés jellemzői között lényeges adat, hogy a bűncselekmények a kora délutáni, iskola idő után történnek, az utcán, vagy tömegközlekedési eszközökön. Az elkövetési tárgy jellemzően mobiltelefon, készpénz, szórakoztató-elektronikai cikkek.

Az elkövetés hátterében még mindig az anyagi haszonszerzés áll, majd ezt követi az agresszivitás és a társadalmi veszély fel nem ismerése. A bűnelkövetést elemezve elmondható, hogy **továbbra is a vagyon elleni (lopások) bűncselekmények száma a legmagasabb.**

A bűnözést előidéző okok komplex jellegűek, a legkülönbözőbb társadalmi folyamatok és egyéni tényezők kölcsönhatása vezethet a kriminális magatartás kialakulásához. Fontos tényező a családi háttér, a baráti kör, a rossz szociális körülmények, a csonka családok, az általános értékválság, a devianciára való hajlam. A **visszaélés kábítószerrel bűncselekmény kapcsán fiatalkorú elkövető csekély számban fordult elő a tavalyi év során**, gyermekkorúval szemben nem kezdeményeztünk eljárást.

Prevenció

Bűnmegelőzési célzattal visszatérően ellenőriztük a bűnügyileg fertőzött területeket, csoportképző helyeket és rendszeresen szerveztünk bűnmegelőzési és rendészeti akciókat. 2019-ben az oktatási intézményekben folyamatosan tartottak előadókink tájékoztatást - bűnmegelőzés, drog-prevenció, vagyonvédelem, áldozatvédelem és családon belüli erőszak, internet veszélyei és balesetmegelőzés témakörében - diákoknak, szülőknek.

2019 évben a kerület 7 általános iskolájának 45 osztályában folytatódott a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács DADA elnevezésű prevenciós programja, melynek során a programban részt vevő gyermekekhez 2 éven keresztül havi rendszerességgel látogat el az erre kiképzett rendőroktató.

Az alsó tagozatos gyermekek a biztonságos közlekedéssel, a kockázat – következmény – felelősség fogalmával ismerkednek meg. Beszélgetnek arról is például, hogy milyen szabályokat fontos betartani, hogy biztonságban legyenek otthon, a tél- és nyár veszélyeiről, valamint az „érintések, pedofília” témakörét is érintik egy-egy előadás során. (...)

A felső tagozatos gyermekek a DADA oktatás során beszélgetést folytathatnak a barátválasztás fontosságáról, a média hatásairól, megismerkedhetnek pl. a tolerancia fogalmával, fontosságával, bűncselekmények, törvények fogalmával. De érintik az előadások során a drogok, a szenvedélyek, valamint a biztonságos szórakozás témakörét is.

Az **óvodások részére** az előadások témáit a biztonságos közlekedésre nevelés, valamint az **„Ovi - Zsaru” programban** szereplő témák feldolgozása tette ki. Az oktatások minden esetben játékos formában történtek, melyet a gyakorlati megvalósítás követett, valamint kapitányságunkon rendszeresen szerveztünk "nyílt-napokat", melyen játékos formában mutattuk be a rendőri munkát, a rendőrök eszközeit és a rendőrkapitányságot.

Az **„Iskola rendőre program”** keretében az illetékességi területünkön található valamennyi általános iskolát felkeresték a körzeti megbízottak. A tapasztalatok azt mutatják, hogy minden oktatási intézményben jó munkakapcsolatot alakítottak ki az intézményvezetőkkel, illetve a kapcsolattartással megbízott személyekkel.

Az „Iskola rendőre” programmal kapcsolatos feladataink végrehajtásának tapasztalatairól elmondható, hogy tevékenységünket mind a szülők, mind a pedagógusok hasznosnak tartják és örömmel fogadják.

A **rendőrség új – 3 pillére épülő - drogprevenciós programjának** első része egy különleges szülői értekezlet. A szemléltető eszközöket felváltotta a frontális előadásmód, a statisztikai adatokat pedig a hatásos, tömör, velős snittek.

A lényeg, hogy a szülő elgondolkodjon, vajon elég időt tölt vagy beszélget-e a gyermekével, kíváncsi-e arra nap nap után, mi történt az iskolában, illetve a gyermek baráti körében. Fontos ráébreszteni a szülőket arra is, hogy nem az a jó módszer, ha kutatnak a gyermek holmija között, hanem figyeljenek, gondolkodjanak, és ha kell, merjenek lépni, segítséget kérni.

Az említette **prezentációt 2019 szeptember óta kb. 11.000 szülő tekintette meg**. Az elmúlt hetekben elkészült a 2. pillér, a pedagógusoknak szóló prezentáció, és folyamatban van a gyermekeknek szóló változat előkészítése is.

Rendezvények

A lakossággal való kapcsolattartás során több esetben részt vettünk a helyi Kábítószer Egyeztető Fórumon, lakógyűléseken, helyi önkormányzat által szervezett családi programokon. A helyi médiában (újság, televízió), rendszeresen közzéteszünk aktuális, családokat, fiatalokat érintő témában felhívásokat, közérdekű információkat, bűnmegelőzési célzatú híreket, adatokat, tájékoztatásokat.

Új program

Idén is rendszeresen vettünk részt Újpest Önkormányzata Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tanácskozásain, melynek célja a prevenciós munka koordinálása és támogatása. A fórum fókuszában a megelőzéssel összefüggő programok állnak, melyek között egyre szélesebb körben ismert a kronodrog-program, illetve az Önkormányzat szervezésében évek óta nagy sikernek örvendő kortársképzés is.

2019-ben már 3. alkalommal az Újpesti Rendőrkapitányság is csatlakozott az Önkormányzat által szervezett kortársképzéshez, így az önkéntes képzésen részt vett gyermekek egy - a kapitányság által szervezett - előadássorozaton is megjelenhettek, ahol egy sokat látott mentőtiszt, egy rendőrtiszt, valamint egy addiktológus szakorvos is tartott előadást saját hivatása szemszögéből a kábítószer veszélyeiről.

5.2. Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály

Újpesti nyári napközis tábor

Újpest Önkormányzata évek óta biztosítja az általános iskolás korú gyerekek nyári napközis tábori ellátását. A tábor azzal a céllal kerül megszervezésre, hogy szakszerű napközbeni felügyeletet, ellátást, biztonságot nyújtson az újpesti gyerekeknek a nyári iskolai szünetre, amikor rengeteg szülőnek jelent problémát gyermekei biztonságos elhelyezése. A tábor ideje alatt az önkormányzat sokszínű és tartalmas kulturális és sport programokat biztosít. A napközis tábor 2019. évben július 1-jétől augusztus 16-ig - hét héten keresztül - működött az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola épületegyüttesében, illetve egyéb külső helyszíneken.

Önkormányzatunk módosításokkal, de ugyanezen a színvonalon 2020-ban is megszervezi nyári napközis táborát.

Drogprevenció

Újpest Önkormányzatának több mint húsz éve fektet nagy hangsúlyt a kábítószer elleni küzdelemre, prevenciós tevékenysége az Újpesti Kábítószer Egyeztető Fórum szakmai támogatásával a nemzeti és a helyi drogellenes stratégia mentén zajlik az alábbi események szervezésével:

Kortárssegítő képzések: Az általános iskoláskorú gyerekek két korosztályban tavasszal és ősszel drogrevenenciós elméleti és gyakorlati képzésben részesülnek Dr. Csorba József, valamint a Terra Rosa Team Bt. által.

Az elméleti képzés interaktív előadás formájában zajlik, melynek során a gyerekek megismerkedhetnek a közismertebb elemeken (alkohol, cigaretta, kábítószer, mozgás, táplálkozás, stb.) kívül a dizájn, ill. pszichotróp drogokkal, a viselkedési addikciókkal (számítógépes játékok, internet, közösségi média túlzott használatával), szexualitással; emellett szó esik az egészséges környezetről, harmonikus emberi kapcsolatokról és viszonyokról is. A gyakorlati képzés feladat-, ill. pozitív problémaorientált képzés, amely révén a korosztályi problémák megelőzését szolgáló praktikus ismeretek sajátíthatók el. A projektetem tavasszal megvalósult 2019. február 15-17. és február 22-24. között. A 2 képzésen 60 diák vett részt. Az őszi képzésekre szeptember 27-29-én, illetve 2019. október 4-6-án került sor ugyancsak összesen 60 fős gyermeklétszám mellett. A képzés szerves részeként a diákok részt vettek a IV. kerületi Rendőrkapitányság által szervezett bűnmegelőzési tematikájú programban is.

Drogrevenenciós szülői fórum:

A 2016. és 2018. évi teltházas fellépései után immár harmadik alkalommal kérte fel Önkormányzatunk Dr. Zacher Gábor toxikológust arra, hogy 2019. május 16-án tartsa meg elsősorban szülőknek szóló prevenciós előadását kerületünkben. A nagy sikerre való tekintettel az előadás helyszíne is változott, az Ifjúsági Ház helyett az UP Újpesti Rendezvénytér adott otthont az eseménynek. A korábbi évekhez képest, amikor a fő téma az aktuális droghelyzet volt, 2019. évben az előadás címe: „Mindennapi függőségeink” volt. Ezúttal tehát a tágabb értelemben vett addikciókra terelődött a hangsúly, például a közösségi média okozta függőségre, az alkoholizmusra, a gyógyszerfüggőségre, a játékszenvedélyre stb.

A jövőre vonatkozó célok, javaslatok, elképzelések

Önkormányzatunk a tervek szerint a 2020. évben kortársképzéseket nem szervez, helyette – a címzettek szélesebb körét megcélozva – egy „vándorelőadó” fog interaktív előadás-sorozatot tartani drogmegelőzési témában, a kerületi iskolákban. Emellett az idei évben is megszervezésre kerül egy neves előadó prevenciós témájú előadása, valamint új elemként drogellenes színdarabot is láthatnak az érdeklődők.

A jövőre vonatkozó cél az egyházi és civil szervezetek szorosabb bevonása a prevenciós tevékenységekbe. Az Újpesti Önkormányzat által támogatott civil szervezetek között vannak kifejezetten a kábítószer és egyéb szenvedélybetegségek témakörében dolgozó és nagy szakmai tapasztalattal rendelkező szervezetek. A Drog-Stop Budapest Egyesület, a Drogprevenciós Alapítvány, a Magyar Bűnüldözők Szakmai Egyesülete, az Újpesti Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület részben már eddig is hasonló tevékenységet fejtett ki Újpest területén, de az Önkormányzattal való szorosabb együttműködés még várat magára, mind a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, mind egyéb projektek vonatkozásában.

Az Újpesten jelen lévő és Újpest Önkormányzata által támogatott 14 egyházközség a maga tekintetében eddig is végzett karitatív és közösségformáló tevékenységet, de sokat segíthetnek még a prevenciós munkában. A Hetednap Adventista Egyház például rendelkezik szakemberekkel, és államilag elismert rehabilitációs intézményekkel is. Ezirányú tapasztalataikat készségesen fel is ajánlották a Bedő Katalin alpolgármester asszonnyal folytatott bemutatkozó beszélgetésen, találkozáson.

5.3 Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya Fiatalok Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya

A IV. kerületi állandó lakóhellyel, illetve tartózkodási hellyel rendelkező pártfogoltak esetében a pártfogó felügyeletet 2019. évben **Kovács Eszter pártfogó felügyelő**, majd 2019 áprilisától **Kerekes Orsolya pártfogó felügyelő** látta el. A pártfogó felügyelet végrehajtása részben a BFKH GYIFO 1117 Budapest, Prielle Kornélia utca 4/b szám alatti Hivatalában történik, részben pedig az Újpesti Család – és Gyermekjóléti Szolgálat/Központ együttműködésének köszönhetően, Kedden délutánonként 13:00 óra és 16:30 óra között a 1042 Budapest, Deák Ferenc utca 93. szám alatt az intézmény által biztosított hivatalos helyiségében.

Statisztikai adatok:

2019. 01. 01. – 2019. 12. 31 közötti időszakban-folyamatban lévő ügyek száma:

- Ügyészi szakban készült *pártfogó felügyelői vélemény*: **3 fő (3 db ügyben)**
- Rendőrségi szakban készült *környezettanulmány*: **76 fő (99 db ügyben)**
- *Folyamatban lévő* pártfogó felügyelet végrehajtása: **226 fő (237 db ügyben)**
 - **fiú: 194 fő**
 - **lány: 32 fő**

Bűncselekmény jellegét tekintve:

- *Feltételes ügyész felfüggesztést* rendelte el az ügyész: **17 esetben**
- *Feltételes ügyész felfüggesztést* rendelte el az ügyész, *kábítószerrel való visszaélés* ügyében: **163 esetben**
- *Próbára bocsátásra* került sor: **19 esetben**
- *Felfüggesztett szabadságvesztésre ítélet* rendelt el a bíró: **28 esetben**
- *Megelőző pártfogás elrendelése* történt: **7 esetben**
- *Javítóintézeti nevelésből történő ideiglenes elbocsátás*: **1 esetben**

Szakmai együttműködés

A hagyományos pártfogó felügyelet végrehajtása mellett nyomozati szakban nyomozóhatóság (rendőrség, ügyészség), illetve a bíróság felkérésére környezettanulmányt, ügyészség, bíróság megkeresésére pártfogó felügyelői véleményt készítenek.

Az utóbbi évekhez hasonlóan előtérbe került az ítélet/határozat egyéniesítése, az általános magatartási szabályok mellett az elkövető szükségleteihez vagy a bűncselekmény típusához igazított külön magatartási szabályok ügyész, ill. bíró általi előírása. Ezekre mindegyik esetben a nyomozati szakban környezettanulmányt és pártfogó felügyelői véleményt készítő pártfogó tesz javaslatot.

A külön magatartási szabályok legtöbbször valamely személyiségfejlesztő, agressziókezelő tréningen vagy egyéni pszichológiai tanácsadáson való részvételt, illetve jóvátételi munkavégzést írnak elő. Természetesen a pártfogás kezdetén lehetőség van a szükségletek aktualizálására, majd a fiatal számára leginkább megfelelő tréning vagy tevékenységi forma kiválasztására. A csoportos tréningek lebonyolítója a Budapest Főváros Kormányhivatala Lakástámogatási és Igazságügyi Osztálya, a jóvátételi munkára a szolgálattal kapcsolatban álló civil szervezetek adnak lehetőséget.

A kerületi pártfogó felügyelő váltást követően is, hasonlóan az előző évekhez, az Újpesti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat/ Központ családsegítőivel és esetmenedzsereivel

maximálisan megfelelő volt az együttműködés. Ennek egyik fő oka a kedd délutánonkénti személyes megjelenés a IV. kerületi intézményben. Ezen alkalmakkor személyes konzultációra van lehetőség a szakemberek között, főként a megelőző pártfogó felügyelet alatt álló fiatalokkal kapcsolatosan. A gyors, közvetlen információáramlás elősegíti azt, hogy ne csak a Gyámhivatali tárgyalások alkalmakor derüljön fény bizonyos információkra, amelyek valamely szakember előtt nem voltak ismertek. Bizonyos esetekben előfordult, hogy egy-egy gyermekvédelmi szakember, legyen az a pártfogó felügyelő vagy a családsegítő/ az esetmenedzser, igényelt egyeztetést a védelembe vételi és megelőző pártfogás eljárás javaslatát/fenntartását megelőzően. Az egyeztetéseknek köszönhetően a szakemberek közösen hoztak megfelelő döntéseket.

A Budapest Főváros Kormányhivatal IV. Kerületi Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi Hivatal munkatársaival konkrét ügyekben szoros, konstruktív együttműködés alakult ki, mely a pártfogói tevékenység hatékonyságát segítette.

6. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

6.1. Drog-Stop Egyesület

A Drog Stop Budapest Egyesület 1992. szeptember 1. óta folyamatosan működteti a drogtérapiás lánc első állomását, a közvetlen és anonim drogsegély telefonszolgálatot, mely ingyenesen hívható az ország egész területéről, bármely telefonhálózatról.

A szervezet célkitűzése:

Szeretnék a lehető leghitelesebben, naprakészebben tájékoztatást nyújtani a szenvedélybeteg ellátás, függőség, kábítószer területéről- ebbe az ártalom csökkentés és a krízis helyzetek enyhítése is beletartozik. Céljuk minél több emberhez eljutni, zöldszámukon, prevencióikon és internetes felületükön. Nem elrettenteni szeretnének, hanem objektíven megmutatni, ismertetni, konzultálni, elfogulatlanul támogatni, segíteni az elakadásokban és minél több embert megismertetni az önismeret hasznosságával.

A szervezet főbb szolgáltatásai:

- Drogsegély telefonszolgálat, online tanácsadás (Telefonszolgálat: díjmentesen hívható, a 13-770 es telefonszámon. Online tanácsadásunk: www.drogstoponline.hu, weboldalon elérhető.).
- Életvezetési tanácsadás, addiktológiai konzultáció, drop-in, megkereső tevékenység, hozzátartozói tanácsadás, prevenciós tevékenység minősített NEFI ajánlással.
- Fogyatékosággal élő személyek, környezetük és segítők mentálhigiénés ellátása, prevenciós, addiktológia ellátásuk akadálymentesítése.
- Közösségi ellátás: függőség kezelés, krízisintervenció, hozzátartozói tanácsadás.
- Elterelés

Elterelés

Az elterelés lehetőséget ad arra, hogy azoka az alkalmi droghasználók, akik ellen büntető eljárás indul kábítószerrel való visszaélés miatt, egy 6 hónapos programban vegyenek részt. Egyesületük megelőző-felvilágosító szolgáltatást kínál alkalmi droghasználók számára. Drogambulancián végzett előzetes állapotfelmérés után, egy első interjú megjelenés keretében tájékoztatják a jelentkezőket az elterelés szabályairól, kereteiről, házirendjükről. Ezek után szerződést kötnek és kezdetét veszi a minimum 6 hónapig tartó program.

A résztvevőknek havonta két csoportos és egy egyéni foglalkozást biztosítanak.

Az elterelést egy év alatt kell elvégezni, és ezalatt az egy év alatt 24 órát kell teljesíteni.

A folyamat lezárása után igazolást állítanak ki, amit ezután a rendőrség eljuttat az ügyészségre, és ezzel lezárul a büntető eljárás.

Bázis Klub

Bázis klub névre hallgató alacsonyküszöbű szolgáltatásuk főként a felnőttkori vagy a felnőtté válás krízisállapotaival küzdő embereket kívánja megcélolni. Ilyen lehet például a munkakeresés segítése, identitás-krízis, szerhasználat, magány, családi problémák.

Egy stabil helyet kívánnak nyújtani, függetlenül kortól, nemtől, szerhasználatától, anonim módon. Teret kívánnak nyújtani, hogy bátran beszélhessenek szerhasználatukról, leállásról, illetve bármilyen egyéb problémáról. Tapasztalt szakemberek nyújtanak segítséget ebben.

Tevékenységeik:

- segítenek eligazodni a szenvedélybeteg ellátórendszerben
- segítenek abban, hogy ezen szolgáltatásokat igénybe vehessék
- ártalomcsökkentenek, szerhasználat okozta egészségügyi és szociális károkat próbálják meg mérsékelni
- a kliensek motivációjának felkeltése
- aktuális problémák kezelése, egyéni célok feltárása, meghatározása
- életvezetési tanácsadás
- egyéni konzultáció
- minden programot és szolgáltatást előre egyeztetett időpontban tudnak igénybe venni
- minden csoportba kerülést megelőz egy egyéni konzultáció.

A foglalkozásokra folyamatosan lehet jelentkezni a 06-20-223-72-53-as számon, munkanapokon: 08.00-20.00 óráig.

Hozzá tartozói csoport

Várják mindazokat, akik tudják, hogy baj van, azokat is, akik sejtik és természetesen azokat szintén, akik aggódnak. Ha megfordult már a fejükben vagy mindennapi életük része az elszigeteltség, a kapcsolati, kommunikációs probléma és az esetleges agresszió.

A hozzátartozói csoportot ajánlják azoknak, akiknek gyermeknevelési nehézségeik vannak, gyanakszanak a szerhasználatra gyermekük kipróbáló, alkalmi szerhasználó s ezt nem tudják megfelelő módon kezelni, lereagálni.

Amit nyújtani tudnak:

- őszinteség
- elfogadás
- teljes diszkréció
- anonimitás
- hiteles információ a szenvedélybetegségekről (alkohol, drog, játék, társfüggőség)
- információ segítséget nyújtó helyekről
- információ a kezelési lehetőségekről

Minden csoportba kerülést megelőz egy telefonos egyeztetés!

Kapcsolattartó: Köves Panna: 06-30/556-59-31

Prevenációs programok

Elsődleges céljuk az adekvát információ nyújtás a szerekkel, függőségekkel kapcsolatban és lehetőséget teremteni arra, hogy a fiatalok biztos bázisai lehessenek saját maguknak. Élmény programokat (lovaglás, falmászás), élményterápiákat is használnak a csoport foglalkozásokon kívül, amelyeken még több tapasztalatot gyűjthetnek a résztvevők saját működési és döntési folyamataikról. Ismeretek szerzése önmagukról, a társaikról segít tudatosabban választani az élet különféle kérdéseiben. A kortárs hatások, az irreális vágyak, a sokszor teljesen alacsony

önértékelés sokszor jelentenek akadályt az életvezetésben. Lehetőségekre, a pozitívumokra, a saját én erejük felhasználásának az optimális lehetőségeire szeretnének rámutatni, illetve együtt felfedezni azt a résztvevő fiatalokkal.

Igény esetén pedagógusok és nevelők számára is tartunk prevenciós foglalkozásokat.

Mire jó az önismereti csoport? Mindarról szól, ami a fiatalok lelkét érinti: baráti és társkapcsolataik, szexualitásuk, szüleikkel és tanáraikkal kapcsolatos problémák, kríziseik, drogokkal kapcsolatos élményeik, függőségeik stb.

Bármiről lehet beszélni, ami a fiatalokat az életükben jelenleg foglalkoztatja, ami feszültséget okoz, érdekli vagy bántja őket. Segít abban, hogy felismerjék mik azok a bennük zajló konfliktusok, amelyek miatt szenvednek és rossz a közérzetük. Segítenek gyenge pontjaik és erőforrásaik megismerésében. Így lehetőségük nyílik problémáik ártértékelésére, új keretbe helyezésére.

A fiatalok életén keresztül, saját lehetőségeik felfedezésében kívánnak segítséget nyújtani úgy, hogy ők maguk kamatoztathassák a bennük rejlő erőforrásokat, megoldásokat.

Fontosnak tartják kihangsúlyozni, hogy ezek a csoportok nem nevelő célzatúak, csupán teret szeretnének adni arra, hogy őszintén elmondhassák véleményüket, érzéseiket, problémáikat egy elfogadó közegben, ahol szakképzett pszichológusok vezetik a csoportokat.

A gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése

1. A Család- és Gyermekjóléti Központot tájékoztatjuk az aktuális programjainkról és rendezvényeinkről, biztosítjuk az ott dolgozók és klienskörük számára a részvételi lehetőséget.
2. A jelzőrendszerben rendszeres kapcsolatunk van a rendőrséggel, akik felé a megelőző-felvilágosító szolgáltatással kapcsolatos kötelezettségeinket teljesítjük.
3. A rendőrségen kívül más kapcsolatunk nincs a jelzőrendszer tagjaival, ezért ezt megítélni nem tudjuk. Nekünk, mint alacsonyküszöbű szolgáltatást ellátó szervezet nincs jelzési kötelezettségünk. A rendőrséggel való kapcsolatunk törvényben meghatározott keretek között működik, csak a megelőző-felvilágosító szolgáltatásra korlátozódik, felénk nincs jelzési kötelezettsége.
4. A minimális kapcsolatunk a jelzőrendszeren belül a rendőrséggel kielégítő.
5. Nincs ilyen kompetenciánk.
6. Nincs rálátásunk a kerületi gyermekek szociális életkörülményeire, az alacsonyküszöbű szolgáltatásunkból kifolyólag.
7. Nem tapasztaltunk veszélyeztető helyzeteket.
8. Egyesületünk negyedévenként aktívan részt vesz a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum ülésein.
9. Nem vett részt Egyesületünk esetmegbeszélésen, esetkonferencián.
10. Szeretnénk, ha a Gyermekvédelmi szolgálat több ügyfelét/kliensét tudnák rendezvényeinkre delegálni, szolgáltatásainkkal megismertetni.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

A gyermekek alapvető joga, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak fejlődésükhöz, *képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz*. A gyermekellátásoknak feladata, hogy szolgáltatásaikat úgy szervezzék, hogy egyenlő eséllyel férjen hozzá minden gyermek a saját életkorának és szükségleteinek a leginkább megfelelő minőségi ellátáshoz.

Fontos, hogy a gyermekek és családjaik a problémáik szempontjából a lehető legkorábbi időszakban segítséget kapjanak a gyermek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődéshez. A problémák korai felismerése, a szakemberek folyamatos támogatása, a gyermekekkel és a szülőkkel való közvetlen foglalkozás hozzájárul a gyermekek fejlődésének elősegítéséhez. Mivel a tankötelezettségi korhatár csökkent, még fontosabb, hogy ezek a hátrányok minél korábban felszínre kerüljenek, és a korai fejlesztés megvalósuljon.

A kerületben már meglévő és működő szolgáltatások összehangolásával, egy globálisabb szemlélettel, valódi együttműködéssel egy hatékonyabb szolgáltatásrendszer kialakítása válhatna valóra. Nem teremt új, párhuzamos ellátórendszert, hanem a helyi ellátások - helyi szükségleteken alapuló - új típusú összekapcsolódásával oldaná meg célkitűzéseit, függetlenül attól, hogy a gyermeket ellátó intézmény melyik ágazathoz tartozik (oktatás, egészségügy, szociális, vagy gyermekvédelmi ellátás).

Szükség lenne az iskolapszichológusi hálózat megerősítése (állandó, főállású iskolapszichológus az iskolákban), aki az iskolákon belül folyamatosan tudja biztosítani az ellátást a rászoruló tanulók számára.

A tapasztalatok alapján már óvodás korban is egyre gyakrabban jelennek meg a gyermekekkel kapcsolatos pszichés zavarok, valamint egyre több szülőnél okoz gondot a szülői kompetencia, a tudatos gyermeknevelés hiánya. Erre való tekintettel egyre több óvodában felmerült az óvodai pszichológusok jelenlétének szükségessége az intézményekben.

Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akikről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

A már korábban felmerült igényeket elégíti ki az óvodai és iskolai szociális segítők megjelenése az intézményekben, akiknek személyében egy olyan professzionális segítő rendszeres jelenlétére biztosított az óvodákban és az iskolákban, aki a gyermeket veszélyeztető, hátrányos helyzetbe sodró problémákat korán felismeri, és más segítő intézményekkel, szakemberekkel együttműködve képes kezelni azokat.

A társadalmi, szociológiai, illetve szociálpolitikai, pszichológiai és jogi ismeretei által pedig közvetlen segítséget tud nyújtani abban, hogy a problémák megoldásában a személy környezetének támogató erőforrásait aktivizálni tudja. Az óvoda és az iskola közreműködése a gyerekek szocializációja szempontjából alapvető, az azonban vitathatatlan, hogy ma az óvodák, iskolák, a pedagógusok, segítség nélkül nem tudnak megfelelni annak a kihívásnak, amit a felmerülő sokszor halmozottan megjelenő szociális és gyermeket veszélyeztető problémák jelentenek.

Ennek érdekében a 2018-as évben a kerületi óvodák és iskolák körében megtörtént az igényfelmérő kérdőívek kiküldése és kiértékelése az intézmények gyermeklétszámáról,

valamint a szociális segítő tevékenységre szoruló gyermekek intézményen belüli arányáról és az igényelt szolgáltatásokról. Fontos feladat a továbbiakban is a nevelési és oktatási intézményekkel folytatott közös gondolkodás az új típusú tevékenység működési kereteinek kialakításáról, fejlesztéséről.

Mindezek érdekében cél: Az ellátórendszer elemeinek összekapcsolódása, egymás szolgáltatásainak megismerése. A kerületben dolgozó szakemberek elkötelezetté tétele a gyermekek, és családjaik számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése mellett. A szakemberek és a szolgáltatók közötti együttműködés folyamatos szakmai tanulásra, fejlődésre ad lehetőséget. Szükséges az összehangolt célok megfogalmazása, a meglévő erőforrások együttes kihasználása, közös szakmai feladatok meghatározása annak érdekében, hogy a kedvezőtlen társadalmi jelenségekre, problémákra még hatékonyabb megoldásokat lehessen kidolgozni.

A jelzőrendszer szakemberekkel való megerősítése, az óvodai és iskolai szociális segítőkkal kiegészülve, reményeik szerint is hatékonyabbá teheti a tünetek észlelését, kezelését, tovább mélyíti az együttműködést a jelzőrendszer és az alapellátás között. Az oktató munkát folytató pedagógusok, tanárok, tanítók, óvónők érzékenyítéséért, tudják, sokat tett a szakma, de a prevenció, a minél korábbi felismerés, észlelés, jelzéshatással van az intervenciók időbeliségére és minőségére.

Újpestnek együttműködése van a **Habitat for Humanity Magyarország Alapítvánnyal**. Az együttműködés értelmében a nagyon rossz állapotban lévő, lakhatásra alkalmatlan bérlakásokba az Alapítvány által vállalt felújítási munkálatokat követően a IV. kerületben élő, illetve a családok átmeneti otthonában tartózkodó hátrányos helyzetű családok közül kerülnek kiválasztásra azok a családok, akik ezekbe a lakásokba beköltözhetnek. Természetesen a tulajdoni jog ugyanúgy az illetékes önkormányzaté marad, a Habitat for Humanity Magyarország Alapítványnak és a családokkal foglalkozó szakembereknek „csak” bérleti-javaslattevői lehetősége volt. Ezen lehetőség fenntartás a jövőben is szükséges lenne a kerületben élő hátrányos helyzetű családok megfelelő lakhatáshoz segítése érdekében.

2018. év őszén indította el Újpest Önkormányzata a **VEKOP-6.2.1-15-2016-00001 számú „Újpest Kapuja térségmegújítási és városrehabilitációs projektet”**, melynek átfogó célja az *Újpest-Városkapu térségében található leromlott városrész krízistömbjének fizikai revitalizációja, az ott élő alacsony státuszú, marginalizált lakosság életkörülményeinek javítása és társadalmi beilleszkedésük elősegítése integrált szociális jellegű rehabilitációval összekapcsolva.*

A projekt keretében számos program kerül megvalósításra, amelyben konzorciumi partnerként részt vesznek önkormányzati, egyházi és civil szervezetek úgy, mint:

- Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermejkölési Központ;
- Újpesti Kulturális Központ Nonprofit Kft.;
- Bp. IV. Kerület Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzat;
- Habitat For Humanity Magyarország Alapítvány;
- Újpesti Szent József Templom és Plébánia;
- valamint az Újpesti Bünmegelőzési Polgárőr Egyesület.

A projekt megvalósításában szakmai együttműködő partnerként vesz részt az Újpesti Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.

A projekt keretében tervezett programok, melyek az alacsony státuszú, marginalizált lakosság életkörülményeinek javítása és társadalmi beilleszkedésük elősegítését segítik elő:

- munkaerő piaci beilleszkedést segítő tevékenységek, szükséges felzárkóztató képzés megszervezése, OKJ-s képzések szervezése
- foglalkoztatók felkészítését célzó programok, az előítéletek csökkentése és a célcsoport elhelyezkedésének segítése érdekében
- pénzügyi, családszervezési és életvezetési tanácsadások, adósságkezelési szolgáltatás
- hozzáférés biztosítása a preventív jellegű szolgáltatásokhoz
- egészségügyi programok (beleértve a prevenció, mentálhigiénés programokat) szervezése
- családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás kiterjesztése, bővítése a helyszínen, valamint a kötelező önkormányzati feladatellátáson túli szociális, gyermekjóléti szolgáltatások kialakítása
- az érintett lakosság bevonását, a beilleszkedést segítő programok, akciók szervezése
- amennyiben a projekthez kapcsolódóan az akcióterületről kiköltöztetés is tervezett, úgy elvárás, hogy a költözők mellett a beavatkozási helyszínen (a költözéssel érintett ingatlanok környezetében) élők felkészítése is megtörténjen, amelyre az alábbi tevékenységek használhatók: - mentorálás, - mediátor biztosítása, - attitűdformáló tréningek, - előzetes találkozási alkalmak biztosítása a lakók és az odaköltözők között, mely moderátor, facilitátor bevonásával zajlik, - lakossági fórumok szervezése

A projektnek – a fentiek mellett – kiemelt, hosszútávú gyermekvédelmi célja, hogy a leromlott városrészben élő lakosság számára nyújtott fejlesztő programokon keresztül biztosítsa a gyermekek alapvető jogait, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak fejlődésükhöz, képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz.

A gyermekvédelmi szakembereknek fontos jövőbeni célkitűzése kell, hogy legyen:

- az energiaital fogyasztását, az alkohol, a cigaretta és a különféle drogok használatát megelőző programok szervezése (pl. kortársképzés, önismereti és kompetencia fejlesztő képzések, konfliktuskezelő tréningek stb.)
- a kontroll nélküli okos telefonok és internet használatból adódó veszélyhelyzetekre (olyan tartalmakhoz való hozzáférés, amelyek nem az életkoruknak megfelelőek) való folyamatos figyelemfelhívás
- az internetes zaklatás (viber, youtube stb. veszélyei), valamint visszaélések, mint erősödő veszélyforrások kezelését célzó preventív foglalkozások előadások szervezése
- a bullying korjelenség veszélyeire és azok kezelésére való figyelemfelhívó programok tervezése
- a nagyobb gyerekeknél veszélyeztető helyzetként felmerülő lelki problémákból eredő magatartási és tanulási gondok, valamint az egyre gyakoribbá váló önsértő tevékenységekre és a segítségnyújtás módszereire figyelemfelhívás

A fenti problémák észlelését, jelzését és kezelését a Család- és Gyermekjóléti Központ jelzőrendszeri tanácskozások keretein belül az alábbi előadások tervezésével igyekszik segíteni a jelzőrendszeri szakemberek számára:

- Kompetenciahatárok
- Nem öngyilkossági célú önsértő tevékenységek

- **Amnesty International Magyarország előadása**
- **Resztoratív eljárás bemutatása**
- **Agresszió mentes kommunikáció**
- **Agresszió és erőszak az online felületeken**

Az előadásokat – az oktatási intézmények felkérésére – a kollégák helyben is megtartják nevelési értekezletek keretein belül.

A koronavírus-járvány okozta ártalmak enyhítése:

Az új koronavírus okozta gazdasági recesszió valamilyen formában minden emberre hatást gyakorol. Vannak azonban olyanok, akiknek a mindennapi megélhetését veszélyezteti, illetve az elszegényedés kockázatát jelenti. Ők jellemzően olyan háztartások fenntartói, akik fiatalok, gyermeke(ke)t nevelnek, alulképzettek, többnyire (szerződés nélküli) albérletben élnek vagy kisgyermeket nevelő egyszülős családok. Közülük is a több gyermekes családok fokozott kockázatnak vannak kitéve. Az esetleg kieső bevétel mellett, nagyobb megtakarítás híján a háztartás költségvetésének fenntartása informális, állami, önkormányzati közbelépés nélkül gyakran lehetetlenné válik. A koronavírus- járvány értelemszerűen azokat sújtja a leginkább, akik alapvetően a társadalom peremén helyezkednek el, a többségi társadalom számára elérhető javakhoz egyébként is korlátozottan jutnak hozzá. Ide tartoznak azok, akiknek a munkaerőpiaci kötődése laza, atipikus foglalkoztatásban résztvevők, alkalmi munkából élők, napi bejelentéssel dolgozók (stb.), hiszen kevésbé védik őket a szerződéses kötelek, illetve a kapcsolódó jogszabályok. Az érdekérvényesítés képességének és lehetőségeinek hiánya miatt ezeket a csoportokat a munkáltatótól való függés, a teljes kiszolgáltatottság jellemzi.

A szolgáltató-, vendéglátóipari megtorpanás, a felügyelet nélkül maradt gyermekek ellátása, otthoni oktatása olyan családok szükség helyzetbe sodródását is indukálta, akik alapvetően nem tartoznának az általánosan veszélyeztetett csoportnak tartott körbe. A kórházakból tömegesen hazaküldött ellátatlan, idős, beteg hozzátartozók tovább fokozzák a családokra nehezedő nyomást.

Mindezek alapján elmondható, hogy az elmúlt időszakban kerületünk Család- és Gyermekejóléti Központjának tevékenységi körében jelentősen megnövekedett a jogi segítséget kérők, állás nélkülivé vált, napi létfenntartási problémákkal küzdő, kórházból hazaküldött, idős, végstádiumos betegségben szenvedő, magatehetetlen hozzátartozója ellátására kényszerülő ügyfelek száma. Kiemelt problémát jelent a kényszerű összezártág következményeként megnövekedett családon belüli erőszak, valamint gyermekbántalmazások száma.

A Szociális Osztályon az ügyfélforgalom hasonló számokat mutat, mint a megelőző évben ilyenkor. Számottevő eltérés a benyújtott és pozitívan elbírált kérvények típusában mutatkozik. Két hét alatt szűk egy millió forinttal emelkedett meg a települési támogatásra fordított kifizetés összege, a növekedés üteme prognosztizálhatóan folyamatos.

Az alábbi táblázat megmutatja, hogy 2019. év áprilisában, valamint 2020. év áprilisában hogy alakultak a kifizetések tételesen:

Támogatás neve:	2020. április hónap	2019. április hónap
Települési támogatás - Lakhatási támogatás	1.015.900.-Ft.	1.089.600.-Ft.
Települési támogatás - Hátraleékeztelési támogatás	122.320.-Ft.	262.888.-Ft.
Települési támogatás - Gondozási támogatás	882.000.-Ft.	625.920.-Ft.
Rendkívüli települési támogatás	9.132.360.-Ft.	5.822.190.-Ft.
Lakbérttámogatás	197.516.-Ft.	179.516.-Ft.
Gyógyszerutalvány	770.400.-Ft.	752.000.-Ft.
Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás	90.000.-Ft.	90.000.-Ft.

2019. évben a rendkívüli települési támogatásra fordított keret 56.788.820 forinttal a tervezett alatt volt, így- mivel az Önkormányzat nem tért el az előirányzattól 2020. évben sem- amennyiben a jelenlegi növekedési ütem marad-, a 2020. évre tervezett költségvetést ez esetben meg tudjuk tartani. Fontos azonban az emelkedést kritikusan szemlélnünk, mert a rendkívüli települési támogatás keretrendszere 2020. évben bővült, így többen kaphatnak pozitív elbírálást, valamint a megítélt összegek is növekedtek. Külön figyelem került azokra is, akik álláskeresővé váltak.

2020. május 7. napja és 2020. május 13. napja között a Szociális Osztály 209 főnek állapított meg 251 támogatást. A 251 pozitívan elbírált kérelemből 152 fő részére 153 db kérelem rendkívüli települési támogatás.

A koronavírus visszaszorulását követő év kihívásaira kizárólag interdiszciplináris együttműködéssel lehet válaszokat találni, amely egyeztetések a szociális szakemberek, egészségügyi dolgozók, jogászok, pszichológusok, közgazdászok, pedagógusok és kisgyermek nevelők együttes bevonásával valósulhat meg. Indokolt lehet közösségépítő elemeket is beemelni a hosszútávú tervezésbe, amelyekkel az Önkormányzat a közösség/társadalom szövetén keletkezett inter- és intragenerációs ellentét, valamint szakadás mérséklését célozhatná meg.

A járványügyi vészhelyzetből adódó ártalmak enyhítése, megoldása érdekében olyan kiegészítő intézkedések meghozása, szolgáltatások nyújtásának tervezése, bővítése vált égetővé, amelyek a jelenlegi fapados szociálisrendszer reformjáért kiáltanak. A pénzügyi támogatások palettájának bővítése mellett szükséges a Család és Gyermekjóléti Központ szolgáltatásait is az újonnan keletkező szükségletekhez igazítani, amelyekkel az Újpesten élőknek gyakorlati segítséget tudnak nyújtani a mindennapi szociális problémák megoldásában.